OS VARDOS

uz Spāniju šinīs dienās Brazilija. Buenosairesu irstaves Rubens de Me- iesniedzis ģen. Franko ditēšanās grāmatas.

īnas Maskava nodevusi am. Kopā ar dažiem nstruktoriem tās ieradu- izbūvētajā lidlaukā Pe- imē, kur apmācīs ķīnie-

āt komūnistu aktīvitāti Austrālijā devusi rīkoju- va, ziņo Londonas Daily Šī kampaņa nolemta u sanāksmē Pekingā. avienība nolēmusi apbru- os, rīkot streikus, finan- ēt aģitātorus un noorga- nas satiksmes līnijas.

aiju no apgrozības iz- inējās 5 marku zīmes. tomēr varēs apmainīt gustam.

rdu dolaru nepieciešami, nodrošinātos pret atom- rukumiem, preses pār- askaidroja ASV civilās priekšnieks Larsen umā Savienotās valsts vienīga garnizona pil- lūtas drošības pret ato- mēr nav.

vrus šogad nodomājusi V aviācijas ministrija alisies līdz 1000 lidmašī- flote un karaspēks. Ma- s notiks arī lēcieni ar paredzēti gan arktikā, Tai pašā laikā Atlan- ā un Pacifikā būs arī evri, kuŗos piedalīsies čū, kanadiešu un holan- ugi.

iska naudas viltotāju n atklāta Rietumvācijā. n dolaru zīmēm tā uzpir- s un nosūtījusi tās tālāk franciju un Spāniju.

politiku Tālajos austrumos ārlietu komisija slēgti en referēs Ečesons u Komisija vispirms nokla- pa ziņojumu, kas, kā atgriezās no ceļoja

ns bezdarbnieku pašrei Kopš decembŗa nestrādā palielinājies par 53.624 pretī bezdarbnieku skaits kā mazinās.

meita precēsies, oficiāli pa- iridē. Skaistā Karmena r vīru greznā kāzu cere- ems Vilaverdes *marķizu*

ietuvē *B-47 kļūs par* ācijas *mugurkaulu.* Tie ercietokšņus B-29 un arī gigantu B-36. B-47 pašķ kā lidmašīna vispār, lido undā un spēj pacelt 10 to

ugunsgrēks Anglijas ar- ārtojies divu nedēļu lai- sadega pusotra miljona pagājušo nedēļu liels izcēlies galvenajā arse- tā.

šķivju lietus sagaidāms umā, jo pēc angļu izlūko- esta ziņām krievi sākšot anevrus gar visu Baltijas rasti. Šos manevrus va- V ieroču inspektors ģen.

aizliegtas nacionālās , sarkans, balts. Atļauj nie komūnistu karogi.

DP pakāries ASV, jo kā aidījumā par spiegu Gu- pareizi saklausījis savu domājis, ka viņu izdos avienībai.

ina bulvāŗa izkārtnes no- Potsdamā kādai vācietei divi gadi cietuma. Vā- auzni 9 Potsdamas ielām, vētas Kremļa lielo vārdos, zkārtnes.

serija lidmasīnu katastrofu

(E). — Arī pagājušā ne- viena no tām, kas lidma- trofu dēļ prasīja 35 cil- ības. Nelaimes notikušas ules malās. Smagākā no ēta Turcijā. Kāda DC 3 lidmašīna, kas atradās ce- nbulas uz Ankāru, iedrā- ā netālu no Turcijas gal- . Bojā aizgāja 11 pasa- 4 apkalpes locekļi. Īsi astrofas Ankāras lidlauks diogrammu, ka lidmašīna biežā sniega mākoņi un si redzamību.

tuvumā Arizonā svētdien āds amerikāņu B 29 tipa . Visi septiņi cilvēki, kas ašīnā, aizgāja bojā. Sele- odroma tuvumā (Malajas ūrā nokrita kāds britu . Īsi pēc starta mašīna bumba. Pilots un kāds js nonāvēts. Septiņi pā- smagiem ievainojumiem slimnīcā. Kopš četrām ez vēsts pazudis kāds ar- bumbvedis ar 11 viru andu. Aviācijas, flotes un karaspēka vienības lidi i izmeklējušās pēc pazu- arāta.

LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Valdemārs Lamoergs Eßlingen/N Breite Str. 6—8 Printer: Ungeheuer & Ulmer. Ludwigsburg, Körnerstr. 16. Published twice weekly Circulation 11.000.

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER

Nr 26 (370)
Sestdien, 1950. g. 1. aprīlī
iznāk trešdienās un sestdienās Izdevējs: Latviešu Centrālā Komiteja Galvenais redaktors: V. Lambergs; galvenā redaktora vietnieks: M. Čulītis Redaktori: A. Bolšteins, J. Jākabsons, B. Kīselis, E. Raisters, L. Švarcs Austrālijas redakcijas vad. A. Šmits (Lawley House, Canberra A. C. T., Australia) Redakcijas adrese: Esslingen/N. Breite Str. 6—8, telefons 17338

Vinstons Cercils atkārtoti prasa Rietumvācijas piedalīšanos Eiropas aizsardzībā

Ārpolitiskas debates britu apakšnamā - Bevins atsakās pirmais runāt - Strāsburgā lems par Vāciju

Londona (F). — Pēdējo divu nedēļu laikā Eiropā un Savienotajās valstīs aizvien noteiktāk pacēlas balsis par Rietumvācijas apbruņošanu un iesaistīšanu kopīgajā aizsardzības plānā. Lai gan britu un amerikāņu valdība vairākkārt deklarējusi, ka vāciešiem vairs nekad nedos ieročus, dzīves reālitāte tomēr liecina pretējo. Angļu un amerikāņu militārās aprindas jau sen atzinušas, ka veco kontinentu nebūs iespējams aizsargāt pret sarkano agresiju, ja cīnītāju pusē nestāvēs arī Vācija. Viņām pilnīgi pievienojies arī lielais britu valstsvīrs un opozicijas vadītājs Vinstons Čerčils, kas izšķirīgos brīžos aizvien prātis saredzēt notikumus nākotnē. Pēc pagājušajā nedēļā teiktās runas par Rietumvācijas apbruņošanu šo pašu prasību viņš katēgoriskā veidā atkārtoja arī britu apakšnama ārpolitiskajās debatēs, kas notika trešdien.

Daudzie klausītāji un žurnālisti, kas bija ieradušies, lai noklausītos Bevina ziņojumu un opozicijas domas par svarīgākajām ārpolitiskajām problēmām, pirmo reiz Lielbritānijas parlamenta vēsturē pieredzēja vēl nepiedzīvotu gadījumu. Ārlietu ministrs atteicās pirmais runāt. Tad vārdu lūdza opozicijas vadītājs Vinstons Čerčils. Runas sākumā, viņš apsolīja, ka konservātīvie, neraugoties uz mazo strādnieku partijas vairākumu, atbalstīs Bevina ārpolitiku tik ilgi, kamēr viņš respektēs līdzšinējos principus. „Premjērs pagājušajā nedēļā mani apvainoja, ka es esot runājis neatbildīgi, kad ierosināju piesaistīt arī Vāciju Rietumeiropas aizsardzībā," teica Čerčils. „Es tomēr domāju, ka par šo jautājumu man tiesības runāt tāpat kā premjēram. Es savus vārdus rūpīgi pārdomāju un tos pašu saku arī šodien. Pagājušajā nedēļā es pieprasīju, lai Rietumvāciju apbruņo. Es neredzu nekāda iegansta, kāpēc amerikāņu, britu un franču karaviriem blakus nevarētu stāvēt arī vācieši, tādā veidā draudzīgi iekļaujoties kopīgajā aizsardzības sistēmā."

Runas turpinājumā Vinstons Čerčils vēlreiz pasvītroja, ka bez Vācijas nevar pastāvēt Eiropas ūnija. Bet tāpat nevarēs eksistēt arī brīva Rietumvācija, ja nebūs Eiropas ūnijas. Tad konservātīvo vadonis detalizēja Vācijas un Francijas strīdus problēmas un pasvītroja, ka nesaskaņas tomēr nav tik lielas, lai tās nevarētu pārvarēt. „Lielbritānija, Francija un Vācija var kļūt par to kodolu, ap ko grupēsies visas brīvās nācijas," izsaucās Čerčils. Viņš tomēr izteica nožēlu, ka Dr. Ādenauers minējis vairākus noteikumus, pēc kuŗiem vācieši varētu pievienoties Eiropas kopīgajai saimei. Beigās opozicijas vadītājs ironiskiem vārdiem vērsās pret vācu fabriku „nokavētu saspridzināšanu" un pret prāvām, kuŗās tiesā „sirmus un nespēcīgus Vācijas feldmaršalus". Runas pēdējā daļā Čerčils atkārtoti prasīja sarunas ar visaugstākajiem valstsvīriem, lai beidzot nokārtotu atomenerģijas kontroles jautājumu.

Pēc Iekšlietu un ārlietu viceministra Jungera komentāriem runātāju tribīnē kāpa Ernsts Bevins. Viņš atkārtoti vērsās pret Čerčila priekšlikumu apbruņot Rietumvāciju un deklarēja: „Ja es ar šādu priekšlikumu ierastos Štrāsburgā vai Parīzē, tad visi mēģinājumi tuvināt Rietumvāciju Francijai beigtos ar neveiksmi."

„Es neesmu nekad lietojis vārdu atkalapbruņošana!" sauca no vietas Vinstons Čerčils. „Lai arī tā, jūs tomēr vāciešus apbruņojat, ja jūs viņiem dodat ieročus," atbildēja Bevins. „Es esmu vienīgi ierosinājis, lai Vācija piedalītos Eiropas aizsardzībā. Blakus angļiem, amerikāņiem un frančiem vāciešiem pēc goda pilniem noteikumiem jāatļauj kalpot armijā," sauca no jauna Čerčils.

Nākamais, divkārši paplašinātais LATVIJAS Lieldienu numurs iznāks piektdien, 7. aprīlī

Runas turpinājumā Bevins plašākus komentārus veltīja agrākajai Tautu savienībai un pasvītroja, ka Vācija šo iestādījumu savā laikā izmantoja savtīgiem nolūkiem. „Bet toreiz Vācijā jau bija notikusi Hitlera revolūcija," atkal no vietas sauca Čerčils „Hitlera revolūcija tomēr neietekmēja vācu tautas raksturu," atbildēja Bevins. „Es esmu pret jebkādām vācu prasībām. Es

(Turpinājums 12. lpp.)

Tris ārlietu ministru konference 8. maijā

Londona (E). — Ar īpašu diplomātisku notu Lielbritānijas ārlietu ministrs Bevins lūdza Dīnu Ečesonu sasaukt 8. maijā Londonā Atlantika pakta signatārvalstu padomi. Uzaicinājums piesūtīts arī Francijas ārlietu ministram Šūmanam. Informētas aprindas Londonā domā, ka 8. maijā vai dažas dienas vēlāk britu galvaspilsētā varētu sākties arī 3 rietumvalstu ārlietu ministru konference. New York Times diplomātiskais korespondents sakās zināms, ka ārlietu ministri pirmā kārtā apspriedīs attieksmes ar Padomju savienību. Nākamajā darba kārtības punktā, pēc Bevina ierosinājuma paredzēts miera līgums ar Vāciju, Austriju un Japānu, kā arī tās telpas aizstāvēšana, kas atrodas „starp Vidusjūru un Ķīnu". Turpmākie jautājumi būtu atomenerģijas kontrole un sarunas ar Padomju savienības augstākajiem valstsvīriem.

Palielināts pēc 30. jūnija aprūpējamo DP skaits

IRO ģenerālpadome Ženēvā pilnvarojusi organizācijas ģenerāldirektoru Donaldu Kingsleju turpināt pēc š. g. 30. jūnija nometņu aprūpi visiem tiem bēgļiem, kam ir izredzes emigrēt līdz 1951 g. 31. martam.

Kā zināms, saskaņā ar kādu agrāko ģenerālpadomes lēmumu IRO aprūpi pēc 30. jūnija bija paredzēts turpināt tikai tiem DP, kas faktiski jau atrastos emigrācijas vai repatriācijas procesā. Jaunais lēmums tātad lielā mērā palīdzēs daudziem tūkstošiem bēgļu, kas citādi pēc 30. jūnija tiktu pārskaitīti vācu, austriešu vai itaļu saimniecībā.

Jaunais IRO plāns bazēts uz ģenerāldirektora Kingsleja ierosinājuma — lūgt sabiedroto augstos komisārus Vācijā atbalstīt papildu aprūpes programmu ar vācu markas fondu līdzekļiem. Pašlaik IRO sedz aptuveni pusi no visiem DP pārtikas izdevumiem, kā arī maksā nometņu administrātīvos izdevumus. Ja augstie komisāri Kingsleja ierosinājumu pieņems, šos izdevumus turpmāk segs vācu iestādes.

Sakarā ar jauno IRO ģenerālpadomes lēmumu paredzams, ka pēc š. g 30. jūnija nometnēs aprūpējamo DP skaits Vācijā, Austrijā un Italijā pieaugs no agrāk plānotajiem 25.000 uz apm. 50.000 Šim skaitam bez tam vēl pievienosies t. s. grūti izvietojamo DP grupa (apm. 18.000) un ziņāms daudzums privāti dzīvojošo DP, ko, sākoties emigrācijas procesam, uzņems nometnēs.

DIEVA CEĻA GĀJĒJU SVEICOT!

Latvijas ev. lut. baznīcas archibīskapa prof. Dr. T. Grīnberga 80 g. dzimšanas dienā

Prāvests Kr. Vaiters

Kad nesamas smagas nastas, meklējam stiprus virus, kad izkaroŗamas sivas cīņas, raugāmies pēc drosmiga varoņa, kad jāatrisina sarežģīti jautājumi, taujājam pēc vaditājiem, kam netrūkst laba padoma. Pēc tāda vira vērīgi lūkojās Latvijas ev. lut. baznīcas lielā sinode, kad tai bija jāizrauga pirmais archibīskaps ev. lut. draudzēm, kas, stādamies biskapa Kārļa Irbes vietā, ar gaišu prātu, skaidru skatu un vingru roku vaditu mūsu baznīcas gaitas.

Visas acis toreiz raudzījās uz Ventspils draudzes mācītāju Teodoru Grinbergu, kas ne vien Kursā, bet visā zemē bija ieguvis labu runātāja, nesavtīga darbiniēka un rosīga garidznieka slavu. Viņa veiktais darbs Lutriņu un Ventspils draudzēs, Saeimā un Baznīcas virsvaldē, gimnazijā un rakstniecībā liecināja ne vien par apbrinojamu darba prieku, bet arī izcilām dāvanām un neparastu gara spēku. Tādēļ jau sirmajam, ārēji trauslajam viram šajā likteņigajā bridī draudžu pārstāvji uzticēja baznīcas vadību. Tas bija atbildīgs un sarežģīts uzdevums, ko pirmais Latvijas archibīskaps toreiz uzņēmās.

Evaņģēliskās baznīcas vieniba bija apdraudēta tiklab pašu rindās, kā arī iepreti vācu draudzēm, jo nupat bija liesmojušas cīņas ap Doma baznīcu. No pagātnes saņemtais smagais mantojums vēl nebija nokratīts, vēl joprojām plašas aprindas uz baznīcu raudzījās kā uz kungu un vāciešu lietu. Netrūka arī niknu uzbrukumu kristietībai vispār un baznīcai sevišķi no ļaudīm, kas bija veidojuši savu pasaules uzskatu materiālisma, marksisma ietekmē.

Kā mūsu teikās bārenītes labā, mīļā sirds pārspēj visus mokus, šķēršļus un grūtumus, tā mūsu baznīcas vēsturē archibīskapa tēva neierobežotā labsirdība, nesavtība un kristīgā ieciešība apklusinājusi naidniekus, izlīdzinājusi pretešķības, dziedinājusi brūces.

Viņa drošā, bērnišķi skaidrā ticība, kas tik tauki izskan viņa iemīļotajā izteicienā: „Dievs zina, uz ko tas labi", viņam un mums palīdzējusi pārlaist bargo negaisa laiku, kas postīdams gājis pāri mūsu tautas dzīvei. Apziņa, ka visa tauta raugās uz baznīcas vadību, devusi virsganam drosmi aizstāvēt kristīgos tikumus un nosodīt varmācību, kad tā valdīja un trakoja mūsu dzimtenē.

Īt īpaši bērniem, cietējiem, invalīdiem archibīskapa tēvs neliekuļotā sirsnībā ziedojis savu spēku, laiku un līdzekļus. Grūtā laikā Dievs lēmis viņam dzīvot, strādāt un kalpot, bet taisni šajā laikā latvju ciltij visvairāk bija vajadziga baltā baznīcas tēva labsirdība, ticība, gudrība.

Šīs ticības spēks, ieciešīgā labvēlība un gudrais padoms sakrāts gaŗos mūža gados nerimtīgā darbā. Bet šis darbs bijis tik ražens, mūža gājums tik svētīts tādēļ, ka līdz 80. dzimšanas dienai sirmgalvis ar jaunekļa sparu meklējis rakstos jaunas domas un atziņas. Rīgā pamestā grāmatu krājuma vietā šodien archibīskapa vienīgā īstaba atkal pilna grāmatām un rakstiem.

„Grāmatas jau nepērkam, lai tūlīt visu izlasītu, bet lai mums viņu netrūktu, kad tās nepieciešamas darbam," bija viņa padoms kādreiz studentiem, apbrīnojot bagāto grāmatu klāstu. No šiem neizsmeļamajiem avotiem nerimtīgi smeldams, viņš ieguvis ne vien bagātas zināšanas, kas bija īādod tālāk teoloģijas fakultātes studentiem, bet atradis arī spirgtās domas un zīmīgās gleznas, kuŗām tik pārpilnas viņa daudzās runas un apcerējumi.

Plašā korespondence, pašu un cittautu prese un radio cieši saista vientuļo sirmgalvi ar latvju tautas un visas kristīgās baznīcas un cilvēces problēmām, sāpēm un ciņām.

2. aprīlī latvieši, sveicdami savu balto archibīskapu viņa dzimšanas dienas svinībās, pateiksies Zvaigžņu tēvam, ka Viņš pirms 80 gadiem lēma kādam bērnam gaišu, tālu dzīves ceļu, cildenu un košu mūža darbu, pieškirdams arī dižu gara spēku un spirgtu augumu lielas vienreizējas sūtības izpildīšanai.

Karusi par aizlieguma atcelšanu

Arlietu ministrija atzīst, ka IRO ierēdņi nav tiesīgi dot paskaidrojumus par ASV politiku DP uzņemšana

Mūsu sūtnis Vīnē pulkvedonā J. Feldmanis informē par viņa ricību bij. karavīra ieceļošanas atļaujuma pozitīvai atrisināšanai. 15. martā viņš apmeklējis ASV ārlietu viceministru Tomsonu un iesniedzis notu, darot viņu uzmanīgu uz diskrimināciju, kāda praksē ir sastapta attiecībā uz bij. karavīriem, pret baltiešiem vēršot vispārēju ieceļošanas aizliegumu. Tā kā pagāru bij. karavīru lūgumus tomēr skata cauri. Tāpat jauna nota iesniegta ārlietu ministrijai, kuŗā tā informēta par Lejassaksijas apgabalā dotu nelabvēligu paskaidrojumu mūsu bij. karavīru lietā. Ministrija atbildēja IRO ierēdnis, kaut arī ASV pilsonis nav tiesīgs dot paskaidrojumus par ASV politiku DP uzņemšanas jautājumā.

22. martā sūtnis apmeklēja DP komisijas prezidentu Karusi, lai plašāk pārrunātu minētās notas un visu līdzšinējo lietu gaitu bij. karavīru jautājumā. Te doti no visām pusēm labvēļīgi soļiumi un apgalvojumi, nolikti pat termiņi jautājuma izšķiršanai, bet visi tie pagājuši garām, radot dibinātu neticību cilvēkos, kuŗi gaida uz savu lietu izlemšanu. Karusi arī atzinis jautājuma pārāku ieilgšanu, bet norādījis, ka tas izskaidrojams ar patlaban senātā notiekošo cīņu ap DP likuma papildinājumu, kuŗā DP komisijai jādzird skarbi pārmetumi no abām pusēm. Bez tam no šī papildinājumu likuma atkarāsies tālākā DP komisijas politika.

Starp citu projekts paredz neielaist ASV tos DP, kas nesuši ierošus pret ASV. Vai tas [illegible] tikai šādu šaurāku iztulkojumu, vai arī būtu domāts plašākā nozīmē, kā ieroču nešana arī pret ASV sabiedrotajiem pagājušajā karā? Senātors Fergusons komisijā paskaidrojis un solījis šo savu ieskatu aizstāvēt arī plēnumā, ka šeit jāsaprot tikai ASV. To apstiprinājis arī Karusi.

Ar viņu sūtnis pārrunājis un noskaidrojis nepatiesos apgalvojumus, it kā latviešu leģionāri bijuši saindēti ar nacistu ideoloģiju, tikuši sūtīti par sargiem koncentrācijas nometnēs utt. Tādā kārtā jautājums vispusīgi noskaidrots, un Karusi to solījis celt tuvākajās dienās priekšā DP komisijai, kuŗas pārējie locekļi ir Rozenfilds un O'Konors. Viņš pats esot par to, ka jāatceļ vispārīgais aizliegums ielaist bij. latviešu karavīrus, bet savs vārds sakāms arī abiem pārējiem komisijas locekļiem. Katra bij. karavīra lieta tomēr individuāli jāpārbauda, lai izvairītos no cilvēkiem, kam likums liedz iebraukšanu ASV. Lēmums sagaidāms tuvākās dienās, tāpēc sūtnis lūdz ieinteresētos vēl paciesties un neklausīt aplamām baumām.

MIRIS LEONS BLŪMS

Parīze (C) — 78 g. vecumā ceturtdien Parīzes tuvumā miris franču sociālistu vadonis un vairākkārtējais ministru prezidents Leons Blūms. Viņš trīs reizes kritiskās brīžos pārņēma Francijas valdību un bija azīstams ar saviem augstiem humānitārajiem ideāliem. Leonu Blūmu [illegible] ieslodzīja Bbchenvalde un Saksenhauzenas koncentrācijas nometnēs, bet pēc kara Blūms nesalauzts turpināja aktīvi darboties Francijas vadībā.

ČETRI GADI AIZ DZELZS PRIEKŠKARA

Nākamajā numurā sāksim publicēt kāda latvieša stāstu, kas četrus gadus pavadījis aiz dzelzs priekškara Tikai nesen viņam kā „vācietim" laimējās pārcelties uz Austrumvāciju un no turienes caur Berlīni nokļūt rietumos. Šis tautietis četrus gadus nodzivoja Polijā, piedzivoja tur vēlēšanas, komūnisma terroru un spīdzināšanas slepenās policijas (UB) cietumos. Viņa stāstu iesāksim ar dzives attēlojumu Pomerānijā un krievu ienākšanu

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 26 (370) 1950. g. 1. aprīlī
Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas

Nepagursim zem trimdas smaguma

Šī gada maija pirmajās dienās piepildās pieci gadi, kopš mūsu karavīri izmisuma ciņā zaudēja pēdējo brīvās Latvijas zemes pēdu. Sarkanā migla pārklāja dzimteni, izdzenot svešniecībā tautu, kas gadu tūkstošus apdzīvoja Baltijas jūras krastus. 120.000 latviešu kļuva trimdinieki.

Ja kāds 1945. g. vasaras mēnešos būtu pravietojis, ka trimdiniekiem dzimteni neredzēt gadiem, mēs nebūtu teikto ņēmuši nopietni. Vienkārši aiz tā iemesla, ka neticējām un pat domās nepieļāvām varbūtību, ka cilvēki un valstis, kas stāv un krīt — pēc viņu teiktām tezēm un saukļiem spriežot — par demokratiju un par cilvēku elementāro tiesību aizsargāšanu, atļautu kādai despotiskai varai iznīcināt un kājām sabradāt kādas citas miermīlīgas tautas dzīvību, tās cilvēkus mežonīgā kārtā iznīcināt, zemi, saimnieciskās un kultūrālās vērtības izpostīt. Nē, to mēs neticējām, bet ticējām, ka svešās zemēs izdzītā tautas daļa atgriezīsies drīz savā dzimtajā zemē. Nebrīnīsimies tādēļ, ja toreiz, pirms četri un pus gadiem, latvju pulkvedis saviem karavīriem gūstā teica: 18. novembri svinēsim Latvijā! Vai, kāds toreiz domāja citādi? Minētie pulkveža vārdi nebija tukša fraze, tas nebija sauss propagandas sauklis, tie bija tie paši vārdi, kādus ikviens klusībā auklējām. Dzimtenei! Mēs Tevi drīz redzēsim!

Mēnesis pēc mēneša, gads pēc gada aizritēja mūžībā. Gandriz vai apstulbuši vērojām, ka viss pasaulē izkārtojas citādi, nekā mūsu prāts bija izdomājis. Lielākais pasaules notiesznieks nosēdās ar rietumu demokratijām pie kopēja galda, lai izkārtotu pēckara problēmas . . . Kas gan pagājušos piecos trimdas gados nav bijis bēglim jāpiedzīvo un jāpārdzīvo! To atkārtot nav še vietas, tas visiem vēl labā atmiņā. Še lai atļauts tikai konstatēt, ka mēs, latvieši, dzimtenē un trimdā vēl līdz šim brīdim nesaprotam, kāpēc mums ņemtas tās tiesības, ko daudzas tautas pēc otrā pasaules kara atkal atguvušas; kāpēc mūsu valsts nav brīva, kāpēc latviešu tauta arvien vēl pakļauta nežēlīgai iznīcībai? Vai ASV prezidentu Vilsona un Trūmena, kā arī Atlantijas chartas tezes nesaka pretējo — proti: katrai tautai garantēta brīvība? Ir liela nozīme, ja rietumu demokratijas nav atzinušas Latvijas iekļaušanu Padomju savienībā, bet maza nozīme ir šim ņestam iepretī reāliem faktiem, kas notiek ar Latvijas zemi un latviešu tautu. No dienas dienā mūsu paliek mazāk. Dzimtenē ikdienas mirst vai Sibirijā moku nāvē savas dzīvības atdod desmitiem latviešu, trimdas tautas daļa izklīst visā pasaulē, zaudējot zem sevis cieto tautas kopības pamatu. Mēs lēnām izmirstam! Pasaule! Vai Tava sirdsapziņa Tev reiz nepārmetīs, ka Tu esi varējusi, bet neesi gribējusi glābt kādu mazu, bet dzīvotspējīgu tautu? Ja vēl nākošie pieci gadi aizritēs līdzšinējā situācijā, latviešu viņu dzimtenē vairs nebūs. Vai Tu, Pasaule, varēsi uzņemties atbildību par iznīcinātājiem latviešu tūkstošiem? — Nē, to Tu nevarēsi!

Mēs laika ritumā esam iepazinušies arī ar kādu citu faktu — ka pasaules demokratijas daļēji atbilstošas no sarkanā lāča cildināšanas un cienīšanas māna. Mēs, protams, nevaram pārmest, ka tas noticis tikai pēc 4—5 gadiem bet nožēlojami būtu, ja līdz pilnīgai atbilstošanai paietu vēl gadu desmiti. Tad tiešām mums varētu sākt uzmākties jautājums: vai mēs kļūsim mūžīgie trimdinieki? Vai tikai tādēļ senčiem gadu simti bija jācīnās pēc brīvības, lai tagad humānitātes ziedu laikos, mēs kļūtu par vergiem un mocekļiem?

Kamēr šādas domas mūsos nav kļuvušas par aksiomu, mūsu visu spēki jāvelta mums pašiem, lai mēs nepagurtu zem trimdas uzveltā smaguma. Lai mūsos neapsīktu tā latviskā dzirksts, lai mēs spītētu ikvienam, kas vēlas mūs pārtautot un nodot aizmirstībai.

Tad mūsu Latvija dzīvos tik ilgi, cik ilgi mūsos pukstēs ista latvieša sirds. Latvju dainas, latvju parašas un tikumi lai pavada ikvienu no mums plašajā pasaulē. Tas nepieciešams, lai mūsos un mūsu bērnos nostiprinātos latviskais, viss tas, kas kopējs visiem latviešiem. Bet tanī pat laikā lai skaļākas un brēcošākas pie citu tautu sirdsapziņas kļūst mūsu balsis. Lai ļaudis beidzot dzird un saprot mūsu tautas postu.

Eriks Miesnieks

Austrālija negrib atvieglināt iecelošanas noteikumus

Austrālijas imigrācijas ministrs Holts sniedzis paskaidrojumus par savas valdības nodomiem DP iecelotāju uzņemšanā turpmāk, norādīdams, ka tā jau daudz darījusi DP uzņemšanā un tāpēc nebūtu ar mieru vēl vairāk atvieglināt iecelošanas noteikumus. Jau tagad Austrālijā ierodoties daudz darba nespējīgu DP, kas braucot kopā ar pārējiem ģimenes locekļiem. Bez tam katrs darba spējīgs iecelotājs, ieradies Austrālijā, varot pieprasīt iecelošanas atļauju kādam darba nespējīgam, vecam vai slimīgam ģimenes loceklim. Pēc viņa domām pēc IRO darbības izbeigšanās DP nometnēs vēl palikšot ap 95.000 bēgļu.

Neskatoties uz plašo iecelotāju skaitu, visas vajadzības pēc darba rokām vēl neesot apmierinātas. Līdz februārim darbā iesaistīti 46.000 bij. DP, bet patlaban valdība varot piedāvāt vēl ap 107.000 brīvu darba vietu. Turpmāk to skaits vēl palielināšoties.

Jautāts par valdības izdevumiem iecelotāju pārvešanā uz Austrāliju, ministrs paskaidrojis, ka pārvešana britu iecelotājiem valdībai izmaksājot 50, bet katram DP — 10 mārciņu, jo atlikušo daļu sedzot IRO. Personām, kas ar valdības atbalstu ieradušās Austrālijā, bet šo zemi gribot atstāt divu līguma gadu laikā, jāatmaksā saņemtais ceļa naudas pabalsts.

Sengvardena maina iemītniekus

Lielākā latviešu nometne Lejassaksijā — Sengvardena ar marta beigām maina savu seju. No latviešu mītnes tā pārvēršas par žīdu DP nometni, kas uz Sengvardenu pārceļas no Bergenas-Belzenas Lineburgas silājā. Jaunie iemītnieki ieradīsies aprīļa beigās, kad būs nobeigti paredzētie remonta darbi. Latvieši Sengvardenu atstājuši jau tagad. Vecie ļaudis novietoti Farelā, invalīdi Eversburgā, bet pārējie — Ventorfas un Minsteras transitnometnēs, raugoties pēc tā, uz kurieni paredzētas viņu emigrācijas gaitas.

Sengvardenas līdzšinējo iemītnieku plaši izplānotā pretestības akcija pārvietošanai nereālizējās, jo jaunajiem iemītniekiem bija britu ārlietu ministrijas atļauja pārņemt nometni, kas visā britu joslā skaitās labākā DP mītnē. Tur izdarīti remonti 160.000 DM vērtībā. **Vd.**

Bēgļu „valstiņa" Vēzeras krastos bez policijas

Kā jau ziņojām, Vartā pie Vēzeras iekārtota pārskološanas nometne tbc slimajiem DP angļu joslā. Mūra mājiņās, kās atgādina barakas, iekārtoti dzīvokļi 2—5 personām. Nepatikamākais, ka lielākai daļai istabu ir klona grīda, kas slimajiem neliekas būt piemērota. Citādi nometnīte, kurā pašreiz dzīvo ap 200 dažādu tautību DP, atrodas veselīgā egļu un priežu meža apvidū. Netālu zivīm bagātā Vēzeras upe, kas makšķerniekus vasarā vilināt vilinās savos ļičos. Agrāk mūra mājiņās dzīvojuši mežu darbos nodarbinātie DP, bet kara laikā darba vīri. Viena km attālumā ir Lēzes miestiņš, tikpat tālu dzelzceļa stacija.

Centrā iekārtotas darbnīcas radiomechaniķu, elektriķu, atslēdznieku, galdnieku kurpnieku un drēbnieku sagatavošanai. Var mācīties arī dārzniecību. Sievietes mācās grāmatsiešanu un šūšanu. Kursanti uzcītīgi „kaļ" arī angļu un vācu vokābuļus. Kursu vaditāji, meistari un skolotāji, izņemot latviešu drēbnieku meistaru, visi vācieši. Mācības vācu valodā. Arodu un valodu mācībām dienā veltī piecas stundas. Pārējais laiks brīvs. Reizi nedēļā notiek YMCAs kino izrāde.

Ar uzturu kursanti apmierināti. Dienā četras ēdamreizes — pie kongalda. Administrātors latvietis Vartieši var lepoties ar to, ka viniem nav vajadzīga nometnes policija, kas rūpējas par kārtību un mieru. To noorganizējuši kursanti paši. Nometnē ir kārtība, tīrība un miers. Par iemītnieku veselību rūpējas centra ārsts un māsas.

Pārskološanās centra kursanti ļoti iziūt latviešu literātūras trūkumu, tāpēc vēlama būtu apgādu un privātpersonu atsaucība. Der arī atbalsts pārtikas un drēbju ziņā. Centra adrese: (20a) Loese-Woser, Krs. Nienburg, DP Camp Warta.

E. M.

SUŅI UZ AMERIKU

Suņu nokļūšana Amerikā pēdējā laikā ievērojami atvieglināta. Kad suņa īpašnieks DP ir dažādās pārbaudēs atzits par emigrācijai piemērotu, suns saņem iecelošanas atļauju un uz ASV dodas gaisa ceļā. Par suņa ceļojumu gādā īpaša transporta firma. Ņujorkā suns suņu patversmē ar pilnu pansiju un kopšanu sagaida savu kungu. Tas ierodas drusku vēlāk, jo ceļo ar okeāna tvaikoni. Tā kā suņiem nav IRO statusa, par ceļu jāmaksā īpašniekam pašam.

Kā viens no pirmajiem jauno kārtību izmantoja bij. cīravieša E. suns, par ko tā īpašnieks samaksāja 572 DM. No Ņujorkas saņemtās ziņas vēsta, ka suns jaunajā pasaulē jūtas jauki. **Vd.**

150 uz Zviedriju

Pēc zviedru iekšlietu ministrijas paskaidrojuma, Zviedrija uzņemšot 150 tbc slimo DP ar tikpat daudz viņu piederīgiem, jo Zviedrija patlaban Eiropā esot vienīgā zeme, kuŗas sanatorijās vēl brīvas vietas. Uzņemamos DP novietošot Fageredas, Sundsvalas, Vēsterosas un Estersundas dziedinātavās. Sākumā izdevumus segšot IRO, bet vēlāk veselību atguvušos un piederīgos apmācīšot darbam un izvietošot darba pārvalde.

Ko rāda pieredze

IRO aprūpes izbeigšanās tuvojas milzu soļiem. Arī izceļotāju kvota uz ASV drīz būs izsmelta. Un tomēr nometnēs Vācijā vēl ir tūkstošiem mūsu tautiešu. Ja arī varētu rēķināties, ka tā tautiešu daļa, kuŗas gadu nasta jau smiedzas pāri 60, varētu cerēt atrast sev pajumti un dienišķu maizi veco ļaužu mītnēs, tad tomēr vēl nav nekādas skaidrības, kas notiks ar tiem, kuŗu vecums svārstās starp 45—60 gadiem, ar daudzajām bezapgādnieka ģimenēm, mātēm ar nepieaugušiem bērniem, ar fiziska darba nespējīgiem utt. Ir taču skaidrs, ka lielākā daļa no tiem, kuŗus līdzšim izceļošanai nepieņēma, ja viņi tiktu izvietoti piemērotā darbā pēc katra spējām, paši sev nopelnītu dienišķo maizi. Pamest viņus vācu bēgļu komisāru ričībā nozīmētu tiem mūžīgu bezdarbu un trūkumu.

Līdzšinējie piedzīvojumi rāda, ka DP nometnes pa lielākai daļai aizvien iekārtotas tur, kur apkārtnē vismazāk izredzes uz darbu. Ir tādas lielas nometnes ar 1000—2000 iedzīvotājiem, no kuŗiem darbu vācu saimniecībā atraduši tikai 2—6 cilvēki un arī tad tikai tādu arodu pratēji, kuŗos vāciešiem nav pietiekami savu ļaužu. Ja nu vēl daļu ielaistu ASV papildinājumu veidā, stāvoklis atslogotos, taču visiem līdzēts nebūs. Tāpēc vajadzīgs steidzams atrisinājums, lai palicēji, kas darba spējīgi, gūtu izdevību vismaz ko nopelnīt. **E. T.**

Darbs bēgļu labā

Februāŗa mēneša pārskatā Pasaules luterāņu federācija LWF ziņo, ka sakarā ar studiju centra slēgšanu Berchtesgādenā kursus tagad rīko britu joslas centrā Imbshauzenā. Amerikāņu joslā centrs praktizē mazāku apmēru kursu rīkošanu tieši nometnēs Februārī tādi kursi sarīkoti Traunšteinā, bet martā — Švābu Gmindē. Ja tie gūs atsaucību, paredzēts viņus turpināt tādā pašā veidā.

Visiem mācītājiem un svētdienu skolu audzinātājiem izsūtītas tekstu grāmatas trīs valodās apm. 2500 svētdienas skolu audzēkņiem amerikāņu joslā. Rosīgi darbojas arī kristīgās jaunatnes kopas. Plaša palīdzība sniegta emigrācijā uz ASV un individuālos gadījumos arī uz citām zemēm. Februārī izsniegti vairāk nekā 1000 galvojumi vai pavisam caur LWF — 19.600.

Plaša palīdzība un atbalsts sniegts veciem un slimiem ļaudīm, daudzbērnu ģimenēm un skolu audzēkņiem, izdalot vairākus simtus pārtikas sainīšu, drānas un lielākus daudzumus cukura, siera, piena pulvera, rīsu, žāvētu augļu utt.

Godinās archibīskapu

Latvijas ev. lut. baznīcas archibīskapa prof. Dr. theol. T. Grīnberga 80. dzimšanas dienas svinības 2. aprīlī Eslingenā: pl. 9.15 draudžu un organizāciju pārstāvju apsveikumi Breite ielā 19, tautskolas zālē un pl. 12.15 pateicības dievkalpojums Dienvidu baznīcā. Draudžu un organizāciju pārstāvjiem, kas vēlētos apsveikt archibīskapu tautskolas zālē, iepriekš jāpieteicas pie Eslingenas kol. pad. pr-ža K. Kalniņa.

Iznācis Tiesībnieka jaunais numurs

Trimdas juristu apskats Tiesībnieks Nr. 9 iznācis ar senātora V. Zāmuēļa (†), doc. Dr. Nik. Valtera, zv. adv. R. Turka, K. Vanaga uc. rakstiem, vācu tiesu praksi un chroniku tiesību jautājumos. — Latviešu juristu apvienība izdevusi Latvijas universitātes beigušiem juristiem fakultātes dekāna un Getingenas universitātes apstiprinātu Curriculum Academicum ar ziņām par absolvētiem fakultātes mācības priekšmetiem, diploma pārbaudījumiem un aizstāvēto disertācijas darbu, kāda apliecība nepieciešama, lai ārzemēs lietotu akadēmisku gradu vai atsāktu studijas. Starptautisko tiesību grupā Vācijā no 66 biedriem 15 ir DP juristi. Starptautisko civiltiesību kongress notiks šovasar Romā. Juristiem, kas studē ārzemju augstskolās, ieteicams pieprasīt Karnedži stipendiju, lai piedalītos Starptautisko tiesību kongresā Hāgas Miera pilī. Juristi Tiesībnieku var pieprasīt Latv. juristu apvienībai Eslingenā, (14a) Štutgartes ielā 22—5.

Prologs kadai drūmai nometnei

Latviešiem pie mums nepatīk — saka vācu bēgļu administrators

Pependorfas vācu bēgļu nometne Libekas pievārtē būs vēl ļoti labā atmiņā tiem latviešu bēgļiem, kuŗiem bijis jāpavada īsāks vai ilgāks laiks šini drūmā skārda baraku ciemā. Šis dienas, nedēļas un mēneši bijuši tumšākie un bezcerīgākie trimdiniekiem viņu bēgļu gaitās un trimdas dzīvē. Un tiešām, ja šodien Pependorfu salīdzinām ar vissliktāko DP nometni Vācijā, skaidri redzam starpību. Pilnam apmierināti var būt tie ārzemju bēgļi, kuŗiem liktenis bijis kaut tik labvēlīgs, ka palidzējis apmest līkumu un izvairities no šīs vācu — pareizāki sakot — internacionālās bēgļu mājvietas. Pareizi ir Pependorfas nometnes vaditāju vācu amatpersonu vārdi, kaut gan tie teikti citā sakarībā, ar jūtami ironisku piegaršu: „Latviešiem pie mums nav labi, viņiem mūsu dzīve nepatīk."

„Nezinu, kā tas nākas," stāsta tālāk vācietis, „bet latvieši arvien pratuši, dažs jau pēc pāris dienu pavadīšanas Pependorfā, atrast sev darbu un dzīvokli, kaut tanī pat laikā simtiem citu ārzemnieku un mūsu pašu bēgļiem šī laime neuzsmaida." Atbildēt varēju tikai to, ka blakus mazai laimei liela nozīme arī gribai un centībai.

Ir tomēr ļaudis, kas apmierināti ar nometnes dzīvi. Kāda ģimene no Balkāniem te dzīvo jau kopš 1945. g. Jautājot, kāpēc nevar atrast darbu, spēka pilns jauneklis atbild, ka viņš tādu nemaz necenšoties meklēt, jo darba vietā jau nebūšot labāk. Jāstrādājot...

Ziemā nometnē bija tikai pāris latviešu, bet arī tie ir jau ceļa jūtīs un tuvākās dienās tiks savā „kaktiņā" kādā Šlēzvigas-Holšteinas pilsētā vai miestiņā. Cik priecīgi gan var būt bēglim svešas tautas vidū...

„Cik latviešu še cauri gājis? O, daudz! Simtiem. Bet viņi pie mums nepaliek. Sevišķi daudz bija 1946./47. g. Bet viņi traucas projām," vēl reiz, it kā šo latviešu rīcību nožēlodams, saka vācietis. „Jā, ar latviešiem varēja vislabāk sadzīvot. Viņu mitekļos nepazuda krēsli un galdi. Par viņiem neienāca arī ļaunas ziņas un sūdzības no ārpuses."

Tā bija un ir. Kā būs turpmāk, kad atkal draudēs šādas un līdzīgas nometnes?

Eriks Miesnieks

Meklē DP ārstus Indijai un Pakistanai

Labas darba izredzes DP ārstiem paveras Indijā un Pakistānā, kur lauku un citos nomaļākos apgabalos valda liels dziednieccības speciālistu trūkums. Materiāli ārsti šai zemēs labi situēti un var rēķināties ar praksi stipri ilgam laikam. Interesentiem jāpieteicas tuvākajos IRO izvietošanas centros, kur tie var saņemt arī papildu informāciju.

Pakistanas armijas sanitārā daļa starp bēgļiem un DP meklē speciālistus nervu, plaušu, žokļu un ortopēdiskā chirurģijā, deguna, ausu un kaklu slimībās un dermatoloģijā. Kandidātiem jāpārvalda angļu valoda un jāapliecina savas zināšanas un prakse ar piemērotiem dokumentiem. Līdzi var doties arī ģimenes locekļi, sieva, resp. vīrs un bērni.

VĒSTULES REDAKCIJAI

VAI TAS VAJADZĪGS?

Latvijas 8. marta num. J. Mierkalns raksta par svešu terminu lietošanu korespondencēs, jo tagad latvieši atrodoties visā plašā pasaulē un svešvārdi piešķirtu rakstiem īpatnēju koloritu un lasītāju vairāk pārliecinātu.

Taisnība, latvieši tagad izkaisīti pa visu pasauli, un dažiem jau ieviesušies ikdienas valodā sveši vārdi un izteicieni ne vien aiz okeaniem, bet arī Vācijā. Bet izrunāts vārds paliek tur, kur runāts. Laikrakstos, izņemot zobgalīgus feļetonus, tiem nav vietas. Bez tam grāmatas un laikraksti tagad ir vienīgā latviskā maize, tāpēc valoda jāuztur sevišķi tīra, citādi laikraksts var izvērsties par valodas samistrojumu, ko ne katrs lasītājs sapratīs. Ja lasītājs kādu svešvārdu vai lokālvārdu nesaprot un tam trūkst paskaidrojuma, īpatnējā kolorita izbaudīšanas vietā radīsies nepatika pret pašu laikrakstu.

No Mierkalna „kolorita" sapratu tikai vāciskos vārdus, bet tie jau pavisam nav nekādi neatvietojamie „terminus technicus". Nav patīkami laikrakstā lasīt kādu aizjūras korespondenci, kur rakstītājs plaši un gari apraksta savu jauno dzīvojamo telpu, bet beigās vēl piebilst: tāda nu izskatās mana sitting-room. Turpat bija rakstīts par kādas latvietes dienas gaitām, kas nobeidzās apmēram tā: . . . . un kad radio pasaka good night everybody, tad ejam gulēt. Bet ja iepriekšējais teikums būtu izlabots un iespiests: . . . . un kad radio novēl visiem labu nakti, tad ejam gulēt, vai tad tas katram latvietim nebūtu labāk saprotams?

Mums ir daudz svešvārdu, ir arī katrā zinātnē tā saucamie terminus technicus, tāpēc iespiežamos rakstos jāizvairās no jauniem liekiem un nevajadzīgiem pieblīvējumiem.

Mag. phil. **J. Ceriņš,**
Traunšteinā.

PAR SVEŠO TERMINU LIETOŠANU

J. Mierkalna paustās domas jānoraida. Pirmkārt, latvieši tagad dzīvo visā plašajā pasaulē — cik tad nu „termini technici" vajadzētu svešo zemju īpatnību labākai attēlošanai! Un vai tie tiešām faktiski ir tik svarīgi? Tālāk: jauni svešvārdi attaisnojami tad, ja to apzīmētie priekšmeti, darbības, stāvokļi, jēgumi nav apzīmējami ar latviešu valodā jau pazīstamiem vārdiem. Lielākā daļa J. Mierkalna minēto piemēru aizstājami ar jau pazīstamiem vārdiem, tālab lieki.

Un beidzot, allaž cieši paturēsim prātā, ka, atstājuši savu Latviju, esam apdraudēti: mūsu tautības apziņu, kuŗas stiprais balsts ir tēvu valoda, apdraud svešs vārds, sveša dziesma, sveša doma. Ja nu savā valodā kā spogulī gribēsim uztvert visu pasaules daļu īpatnības, tad galu galā tēvu valoda zaudēs savu īpatnējo skaistumu un līdz ar to nozīmi. Tāpēc vairāk domāsim par tēvu valodas skaidrošanu no liekiem svešiem un bagātināšanu ar latviskiem vārdiem!

Aleksis Kalniņš, Traunšteinā

VECĀ DZIESMA APNĪK ARĪ OTRĀ VARIĀCIJĀ

Kad vecā dziesma par satversmi, demokratiju un tās īstenajiem kalpiem kļuvusi visiem pretīga, to pasniedz citā variācijā. Proti, demokrati visās zemēs sastop ļaudis, kam mūsu politiskie apstākļi it kā gluži skaidri. Uzskaitot punktus un paragrafus, sanāk gan, ka demokratijas mūsu zemē nav bijis. A. Kalniņš (Latvija 14. 2.) it kā nožēlo, ka mazā, neapbrūnotā un nenocietinātā zemīte neizdarīja pašnāvību jau 1939. g. rudenī, par dažu dienu cīņu iegūstot lielo demokratiju uzmanību un, iespējams, līdzjūtību.

Kādreiz asinis nosmaka Grūzijas un Ukrainas neatkarība, lielajiem rietumos vienaldzīgi klusējot. Visiem labi zināms, kā reaģēja uz Viļņas, Reinzemes, Albānijas, Abesinijas, Austrijas, divkārtīgo Čechoslovakijas okupāciju. Ja kāda puča un bezvaldības naktī daži simti tanku būtu iejoņojuši Rīgā jau 1934. vai 1939. gadā, vai tas būtu bijis labāk? Bet kad Parīzes krišana un Francijas sakāve 1940. g. jūnijā tiem patiesi novēla pēdējos šķēršļus no ceļa, tie ripoja, bet pēc Kalniņa domām vainīgais ir un paliek Ulmanis. Vai Igauniju ar visu tās jauno satversmi neaprija tāpat un tanī pašā dienā? Demokratiski nobalsot, vai laist tankus iekšā vai nē, vairs neiznāca laika.

Z. Licis, Anglijā

Mūsu galv. pārstavja Anglijā jaunā adrese:

A. Veinbergs,
41. Carysfort Rd., London N 16.

Amerikāņu mācītāja novēlējums Latvijas atbrīvošanai

Kāds no lielākajiem Vidsportas (Weedsport) klubiem Ņujorkas štatā nesen noorganizēja plašu apspriedi DP jautājuma iztirzāšanai, kurā piedalījās farmeŗu, rūpnieku, lieltirgotāju un garīdznieku pārstāvji. Referēja DP imigrācijas darbinieks Dr. Nikolss (Nicols). No latviešiem sanāksmē bija aicināti O. Krolls, Z. Krolls un G. Briedis, kas informēja sapulcējušos par komunistu terroru Latvijā, kā arī par IRO darbu un izceļošanas problēmām. Sanāksmes rezultātā dalībnieki kopā ar šejienes presbiteriāņu draudzi nolēma ūgt kongresu pagarināt DP iebraukšanas laiku Sav. valstīs, kā arī aicināt plašāku sabiedrību sniegt galvojumus ieceļošanai. Vidsportas lielākais laikraksts The Cayuga Chief ievietoja par apspriedi sīku aprakstu 1. lappusē, īpaši izceļot latviešu piedalīšanos.

Šajās dienās biju uzaicināts šejienes presbiteriāņu baznīcas apskatē. Tās nobeigumā mācītājs Bauers lūdza ierunāt skaņu lentē kādu latvisku teikumu, ko arī izdarīju: „Es ticu, ka Latvija atkal reiz būs brīva tāpat kā Amerika." Kad pārtulkoju teikumu angliski, mācītājs pievienoja tam arī no savas puses sirsnīgāko dievpalīga novēlējumu.

Redkrīkā, martā.

O. Krolls

Austrālijas jaunsaimniece

Tur tačuļ nekā nav, atskaitot to jauko dāmu, — teiks lasītājs, vērojot apakšējo uzņēmumu. Tiešām, tur nekā nav — tikai Austrālijas debesis un zeme, apaugusi garu, sausu zāli, un tālāk dažas miglainas māju kontūras. Bet tas jau šodien ir tieši raksturīgākais daudzu Austrālijas latviešu dzīvē, — ka viss atkal jāsāk no nekā.

Uzņēmumā redzama mūsu tautiete Irma Riekste, kas apsēdusies uz tikko nopirktā apbūves gabala Kvīnbienas pilsētiņā Kanbēras tuvumā.

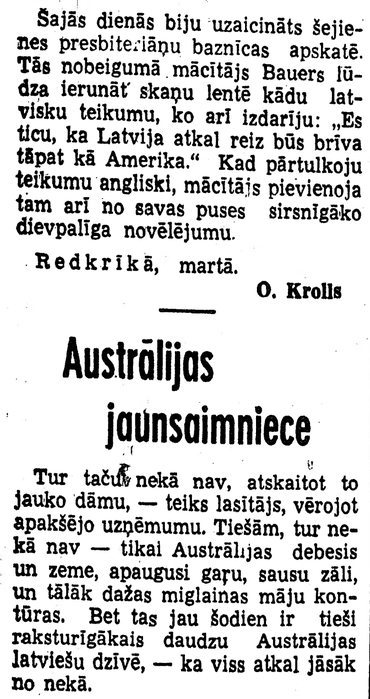

Varbūt pēc 2 vai 3 mēnešiem tur pacelsies jau neliela ģimenes mājiņa — tā domā Riekstu ģimenes galva, lai gan pati „jaunsaimniece" vēl visai skeptiska. Kvīnbiena pašlaik pārdzīvo jaunaustrāliešu „invāziju": atbraucēji pērk zemi un būvējas, jo pilsētiņa atrodas tikai 8 jūdzes no metropoles Kanbēras, un zemes iegūšanas noteikumi te daudz izdevīgāki nekā galvaspilsētā. Kvīnbienā iebūvējušies arī jau vairāki latvieši, kam tagad nu pievienosies Riekstu ģimene.

A. Šm.

5 padomi abonentiem

1. Nemainiet pārstāvjus!
2. Maksājiet tikai laikrakstā izsludinātiem pārstāvjiem!
3. Nenokavējiet maksājumus!
4. Laikus paziņojiet adreses maiņu, minot arī veco adresi!
5. Rakstiet skaidri salasāmi! Tad Jūs laikrakstu saņemsit bez traucējumiem.

LCK apgāds LATVIJA

DARBS, EMIGRĀCIJA, EKSAMENI UN VĒLĒŠANAS

PAR KO RUNĀ TAUTIEŠI BEĻĢIJĀ

Beļģija šais nedēļās kļuvusi raiba un trokšņaina: karaļa jautājums sacēlis kājās visu tautu, un abas puses laiž darbā visus iespējamos propagandas līdzekļus. Ar „oui" un „non" zīmem nolīmēti visi reklāmu stabi, sētas, pat logi un durvju atslēgu caurumi. Ik dienas pa ielām braukā skaļruņi, aicinot uz masu sapulcēm, kamēr gaisā dūc lidmašīnas, un „balsis no augšas" vēstī atkal kādu citu patiesību. Jautājums par karaļa atgriešanos, kaut gan par to nobalsoja 57 proc. vēlētaju, tomēr vēl nav galīgi izšķirts, un lielā stīvēšanās turpinas. Beļģijas latvieši ar interesi vēro šo spēkošanos un ar pazinēja acu saredz apslēpto, bet visai efektīgo komūnistu propagandu beļģu strādniekos. Latviešu prātus tomēr vairāk aizņem jautājumi, kas skar tiešo bēgļa ikdienu un nākotnes plānus.

KAUT BŪTU SPĀRNI . . .

Mūsu „melnie vīri" vēl joprojām kalpo pazemei. Gan Briselē izciemojās IRO ģenerāldirektors Kingslejs, bet arī tas viņu stāvoklī nav grozījis ne nieka — tāpat vien jārok dārgās Beļģijas ogles. Var jau gan bez sevišķām grūtībām pāriet laukstrādnieka vai mājkalpotāja darbā, taču šajās nozarēs atalgojums niecīgs, un vīri labāk pacieš sūro pazemes darbu, nekā riskē ar plānu maizes riku bērniem un tukšu kabatu sev. Vērojot tautiešu straujo izceļošanu no Vācijas, mūsu „melnajiem" dažu labu reizi kremt sirds, bet vai viņi savu 1947. g. rīcību simtprocentīgi nožēlo — tas atkal cits jautājums. Nesekmīgi cīnoties par emigrācijas iespējām no Beļģijas, dažs labs tomēr nopūtu brīdī apskaudis putnus, jo tos neierobežo zaudēts tiesību statuss . . .

Piemēri vienmēr rada sekotājus. Vikingu zemes okeana pārbraucējiem sekotāji solās rasties arī Beļģijas tautiešos, jo grupa ogļraču pamazām gatavojas kļūt par jūrnieku „kooperātīvu" un iekaļot kādu aizjūras zemi. Var jau gadīties, ka pasaules avīzēs par to atkal kādreiz raksta.

UZ GALVASPILSĒTU

Atstājot brašos puišus viņu pelēkajā ikdienā, apciemosim spožo Briseli, kur mājvietu raduši ap 50 latviešu, pārsvarā inteliģence. Darbs atradies beļģu iestādēs, fabrikās, mājsaimniecībā, un nedaudz tautiešu nodarbināti arī P. Mantnieka kartografijas uzņēmumā.

Latviešiem jau raksturīga kļuvusi tendence pulcēties emigrācijas valsts galvaspilsētā un tieši tur sākt veidot savu sabiedrisko dzīvi. Tā arī Briselē izaugušas un pastāv latviešu kultūrālās un palīdzības organizācijas — latviešu biedrība un LSK. Pirms dažām dienām latviešu biedrība iepriecināja tautiešus ar lieliski noorganizētu akadēmiskās saimes vakarēšanu, kurā piedalījās viesi no visas Beļģijas, to vidū sūtnis Grosvalds ar kundzi un konsuls Rācenis.

LSK Beļģijā pastāv nu jau 4 gadus un pierādījies par ļoti nozīmīgu palīdzības organizāciju, par ko liecina lielais līdzekļu apgrozījums — 800.000 franku. Sekmīgais darbs tomēr nav bijis pasargāts no dažām kļūdām, kas pēdējā laikā devis iemeslu asām nesaskaņām.

PIE STUDENTIEM

Pusstundas brauciens ar vilcienu — un nonākam Luvēnā, kur vairāk nekā 7000 studentu (25 tautības) ik dienas pieraksta tūkstošiem lokšņu papīra. Luvēnas katoļu universitāte, ko 1425. g. nodibināja Brabantas hercogs Žans IV, mūsu dienās kļuvusi par vienu no ievērojamākajiem zinātņu centriem Rietumeiropā. Universitātes profesori ir slaveni speciālisti, kuŗu vārdi ik dienas lasāmi Beļģijas un ārzemju presē. Ir, piemēram, visai dīvaina saīūta klausīties profesoru, kas „privātajā dzīvē" ir Beļģijas ministru prezidents . . .

Universitātes pilsētā jūtams pavasaris. Tas studentu dzīvē neglābjami iezvana eksāmenu tuvošanos. Pretēji Latvijā ierastajai kārtībai šeit visi kursa eksāmeni jānoliek pāris nedēļu laikā vienā sesijā, pie kam izkrišana tikai vienā no tiem rezultējas nepielūdzamajā reālitātē, ka rudens sesijā jāatkārto visi eksāmeni.

Latviešu katoļu studentu saime, par kuŗas garīgo un materiālo aprūpi nenogurdams rūpējas bīskaps B. Sloskāns, līdz ar pārējiem studentiem paslēpušies grāmatu un piezīmju kaudzēs. Daži latvieši gatavojas gala pārbaudījumiem, bet šai mācības gadā iebraukušie bažīgi skaita nedēļas līdz liktenīgajiem datumiem un pamazām sāk atvadīties no vasaras brīvlaika priekiem . . .

UZ PAREIZĀ CEĻA

Beļģijas latviešu sabiedriskajā dzīvē palaikam gājis visai „trokšņaini". Kā sērkociņš var radīt milzu ugunsgrēku, tā arī dažu cilvēku nesavaldība un tīri personīga simpatija vai antipatija var izjaukt labi domātus un sāktus darbus. Patiesības labad gan jāpiezīmē, ka viss Beļģijas tautiešu vairums stāvējis ārpus strīdiem. Šais pāris gados ir pierādījusies centrālās latviešu organizācijas nepieciešamība Beļģijā. Ukraiņiem un poļiem tādas te jau ir, un tās savu vārdu var teikt arī pie beļģu iestāžu konferenču galda. To tikpat labi varētu veikt arī centrālā latviešu organizācija, jo beļģu sabiedrība ir ļoti atsaucīga un labi izprot bēgļu likteni. Arī Beļģijas latvieši grib un var dot savu ārtavu un spēkus kopējam latviešu uzdevumam visas pasaules mērogā, un tiem jābūt pārstāvētiem veidojamā pasaules latviešu centrālajā organizācijā.

Apsverot vēlētās centrālās organizācijas nepieciešamību un vērojot tautiešu rosību citās zemēs, Beļģijas latviešu organizāciju padome saziņā ar konsulu H. Rāceni, baznīcas un ogļraču pārstāvjiem, sākusi veikt nacionālās komitejas vēlēšanu priekšdarbus. Notikušas jau vairākas vēlēšanu komisijas ēdes, kuŗās pieņemti vēlēšanu noteikumi un sākta materiālu gatavošana. Paredzams, ka vēlēšanas varēs notikt maija beigās.

Ir arī cilvēki, kas par labi sākto darbu vīpsnā. Kritika ir laba un vajadzīga, ja vien tā ir objektīva, bet „gudri" smīnēt un teikt: „Tur jau nekas neiznāks, jo es neesmu klātl" — nav ne labi, ne vajadzīgi.

Beļģijas latvieši ir iekustinājušies pareizā virzienā — demokratiskās vēlēšanās no sava vidus izraudzīt uzticības cienīgus un spējīgus vadītājus, aiz kuŗiem stāvēs tautiešu lielais vairums. Tad reiz arī Beļģijas latviešu Gordija mezgls būs pārcirsts, un apsīkuma vietā varēs nākt ražīgs, mērķtiecīgs darbs

Ad. Mārzems

„Avenāju kauli" tējas vakarā

ASV ziemeļrietumu piekrastes lielākajā centrā Sitlā dzīvu sabiedrisku darbību attīsta YMCAs paspārnē nodibinātā Jaunamerikāņu kluba latviešu sekcija. Tā kā kluba rīcībā amerikāņu YMCAs lasītava, sporta un citu nodarbību telpas, pilsētas un apkārtnes latviešiem dota iespēja pavadīt vismaz vienu vakaru nedēlā mājīgā atmosfairā. Sekcijas rīkotajā pēdējā tējas vakarā bija ieradušies turpat 100 apmeklētāju. Pēc prof. P. Dērmaņa referāta par laulsaimniecības problēmām Vašingtonas štatā sekoja Fr. Bārdas un Aspazijas dzejdarbu deklamācijas. Rīkotāji bija rūpējušies par tējas vakara hektografētas avīzes izdošanu, dodot tai šejieniešu izpratnei raksturīgu nosaukumu Avenāju kauli.

Latviešu dievkalpojumu jautājums šajā piekrastē nokārtots labvēlīgi. Māc. E. Mačs tādus noturēs reizi mēnesī Sitlā un tai pašā dienā arī Takomā. Takomieši jau iekārtojušies tā, ka dievkalpojuma apmeklētāji pēc tam vēl pakavējas draudzīgās pārrunās pie draudzes dāmu klāta kafijas galda.

Fr. J.

„Jūs taču tik drīz projam neiesit?"

Valoda un diploms arī Kanadā paskiŗ ceļu

VĒSTULE REDAKCIJAI NO VANKUVERAS

Mūsu Vankuveras latviešu biedrības lielākais balsts ir enerģiskā darbiniece Ilga Ešmites kundze. Viņa ieradās Kanadā pirms gada kopā ar savu mazo puisīti Miksi un uzsāka dzīvi šeit gluži tāpat kā mēs visas — ar trauku lupatu un slotu. Smaidot un nekurnot viņa panesa untumainās saimnieces kaprises, drīz nodibinot sirsnīgas attieksmes ar mājas ļaudīm, kas sāka kārtot dokumentus Ešmites mātes, ilggadīgās Rīgas skolotājas Ž. Mangules iebraukšanai. Dokumentus izkārtoja rekorda laikā —

Tautiete Ilga Ešmite tālajā Kanadā stāsta dēlam pasaku par Laimes zemi

3 nedēļās, bet līdz ieceļošanai, protams, pagāja vēl mēneši.

Ešmite beigusi Latvijas universitātes farmācijas fakultāti, bet šeit, kā zināms, mūsu diplomus neatzīst, — vienīgi pēc 5 gadu nodzīvošanas un Kanadas pavalstniecības iegūšanas atļauts eksāmināties un dabūt tiesību strādāt savā profesijā. Aptiekās farmaceitu atalgojums pie tam ļoti zems. Bet mūsu tautietei laimējās: tieši tad, kad Ešmites māmiņa brauc pāri okeanam šurp, kāda šejienes Sarkanā Krusta asinspārliešanas daļas speciāliste precas, un tai meklē vietnieci. Iznēmuma kārtā Sarkanais Krusts izvēlas Ešmiti, gan tādēļ, ka Vankuverā šim darbam piemērotas kanadietes nav atrodamas, gan arī latvietes labo angļu valodas zināšanu dēļ. Ešmites kandidatūru atbalsta arī šejienes darba pārvalde, un beidzot pēc nedēļas gaidīšanas un nervozēšanas pienāk pieprasītais apstiprinājums.

Priecīgi satraukta ir visa šejienes latviešu saime, jo mūsu tautietei kā pirmajai gadījies lielais „laimests" — spējām atbilstošs un labi atalgots darbs. „Jūs taču paliksit un neiesit tik drīz projām?" — bažīgi jautā priekšniece savai jaunajai darbiniecei, jo pieradusi pie darbinieču nepastāvības. — „Palikšu, cik vien ilgi turēsit," smaidot atteic latviete, tikko slēpdama savu prieku. Priekšniece tomēr vēl skeptiski nosaka: „Ak, jaunas dāmas nekad nevar būt drošas par to, kur un kā viņām paskiŗas ceļš . . ."

Un nu Ilgas vietā mājkalpotājas darbā stājas viņas māmiņa. Darbs veicas lieliski, un saimniece nevar vien nopriecāties par latviskajā gaumē gatavotajiem ēdieniem. Vēlāk tomēr materiālu apstākļu dēļ kanadiešu ģimenei no kalpones jāatsakās, un tā Ešmites māte no līguma atbrīvojas.

Ilga Ešmite rosīgi piedalās arī latviešu sabiedriskajā dzīvē. Vēl pag. gadā viņa lasīja referātu par Latviju YMCAs rīkotajā jaunatnes organizāciju pārstāvju sanāksmē. Vecgada dienā Vankuveras radiofons aicināja viņu pastāstīt par mūsu dzimteni pie mikrofona. Februāŗa vidū Ešmite nolasīja radiofonā referātu par latviešu lauku sētu vasaras darbdienā. Šo stāstījumu viņa ierunāja arī skaņu platē, ko nosūtīja uz vairākām citu Kanadas pilsētu raidāmstacijām. Martā mūsu tautiete runāja ar DP dzīves apstākļiem Vācijas un Austrijas nometnēs tāpat piedalījās vairākās kanadiešu baznīcas sapulcēs.

„Valoda, valoda ir tā, kas paskiŗ ceļu — satiekoties arvien uzsver enerģiskā tautiete.

Vankuverā martā

Leonija Ozolkalne

LATVIEŠI VISĀ PASAULĒ

Latviešu skaits Austrijā, kas 1946. g. sākumā neļaudz pārsniedza 2000, š. g. martā noslidējis jau uz 516. Visvairāk mūsu tautieši izceļojuši uz Argentīnu (265), Kanadu (231), ASV (230) un Angliju (163).

*

Latviešu katoļu biedrība Zviedrijā ievēlējusi savā jaunajā valdē A. Vorkali, A. Bušu, S. Borisu, J. Dervinieku un A. Vuciņu.

The New Australian jaunākajā numurā publicēts aicinājums visiem bij. DP mākslinieciem pieteikties imigrācijas departamentā, lai tie arī Austrālijā varētu turpināt mākslinieku gaitas. Latviešu dziedātājiem, dejotājiem, mūziķiem un gleznotājiem, kas ierodas Austrālijā, tādēļ ieteicams paziņot savu jauno dzīves vietu un aprakstīt līdzšinējos panākumus, adresējot vēstules The Secretary, Departament of Immigration, Canberra, A.C.T.

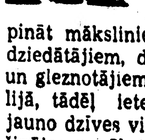

Kanadā dzīvojošie pareizticīgie latvieši, kas vēlētos iestāties autonorganizējamā pareizticīgo draudzē, lūgti rakstīt līdz 30. aprīlim: Aleksandram Tropolinam, 1404 Queen St. W., Toronto, Ont.

*

Daugavas Vanagu Londonas nodaļas biedru skaits pieaudzis uz 242. Pēdējā gada laikā nodaļa noorganizējusi 11 dažādus sarīkojumus. Darbojas sporta un drāmas sekcija. Jaunajā nodaļas valdē ievēlēti: K. Strazdiņš, Z. Bukovskis, E. Kalris, R. Freimanis un M. Kenģe, bet revīzijas komisijā — A. Grāmatiņš, E. Šķobe un V. Jūga.

Latvian Relief līdz šim nosūtījusi uz Eiropu pavisam apm. 11.200 galvojumu mūsu tautiešu izceļošanai uz [illegible] Organizācijas gada sapulce Ņujorkā martā ievēlējusi valdē līdzšinējos: par prezidentu Hariju Lielnoru, sekretāru Rob. Pētersonu un kasieri Jāni Zalcmani.

13. martā Vilimantikā (Konektikatas štatā) ar sirdstrieku pēkšņi miris latvietis Eduards Palīcis, kas tikai pirms 2 nedēļām bija iebraucis ASV. Palīcis dzimtenē pēc universitātes beigšanas strādāja par jurista Valkā, bet trimdas gaitās bija Heilbronnas sanatorijas darbinieks. Nelaikis apbedīts Vilimantikas kapos.

Jaundibinātās Sinsinati (Ohaio štatā) latviešu biedrības valdē ievēlēti: M. Potapovs, K. Norvelis, H. Zommers, K. Priede un A. Sproģis. Savu biedrību nodibinājuši arī Tenesijas štata galvaspilsētā Nešvilē un apkārtnē dzīvojošie latvieši, ievēlot valdē J. Skalbergu, J. Sprinci, J. Maziti, J. Jasionoviču un J. Vanagu. Tenesijas štata latvieši lūgti paziņot biedrībai savas adreses: c/o First Lutheran Church, 312 Fifth Ave, Neshville, Tenn.

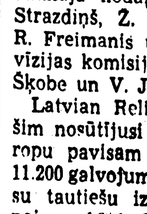

Daugavas Vanagu Argentīnas nodaļa savākusi latviešu invalīdu atbalstam Vācijā 3000 peso. Nauda izlietota kafijas un taukvielu paciņu nosūtīšanai pēc individuālām adresēm.

No Čīles latviešu apvienības priekšnieka pienākumiem darba apstākļu dēļ atteicies E. Lainenieks. Priekšnieka vietā līdz tautiešu nākošajai pilnsapulcei paliek J. Grīnbergs.

Dievvārdi pa pastu

Latviešu dzīve pie mums kļūst rosīgāka

VĒSTULE REDAKCIJAI NO JAUNZĒLANDES

Katrs Jaunzēlandes latvietis pēc zināma starplaika saņem vēstuli, kurā atrodas svētruna un maza informācijas lapiņa. Par nosūtītāju vienmēr parakstās „Mācitājs". Tas ir māc. R. Reinfelds, kas gandrīz pastāvīgi arī pats atrodas ceļā, apciemojot tautiešus. Viņa pēdējais ceļojums bija pa Jaunzēlandes ziemeļu salas austrumu piekrasti un Taranaki apgabalu. Māc. R. Reinfelds ieradās 14 vietās, vadot 4 dievkalpojumus, kuŗos katrā piedalījās 4—7 cilvēki. Tautiešiem, kas dievkalpojumus nevar apmeklēt, domātas piesūtītās svētrunas. Pateicības vēstules mācītājam pierāda, ka tās ļoti gaidītas. Kāds mūsu tautietis raksta: „Latvijas dzimumdienu atcerējāmies mājās. Pēc darba kopīgi lasījām Jūsu 18. novembŗa svētrunu un lūdzām Dievu par Latviju." Citā vēstulē rakstīts: „Priedes zars bija mūsu eglīte. Dedzinājām svecītes un lasījām piesūtīto Ziemsvētku svētrunu."

Par Latvijas Sarkanā Krusta pārstāvi Jaunzēlandē izraudzīts inž. Alb. Bruners: c/o Fletcher Holding Ltd., Great South Rd., Auckland, New-Zealand. Viņš par savu pirmo uzdevumu uzskata noorganizēt palīdzības akciju Eiropā palikušajiem tautiešiem — bij. karaviriem, slimiem un darba nespējīgiem ļaudīm. Māc. R. Reinfelds savā pēdējā ziņojumā Jaunzēlandes latviešiem raksta: „Aicinu visus šejienes tautiešus lūgt Dievu par šī svētīgā pasākuma labu izdošanos un visiem spēkiem to atbalstīt. Tautieši lūgti, vai nu individuāli, vai arī grupās kļūt par „krusttēvu" vai „krustmāti" kādam Eiropā palicējam trūkuma cietējam vai ģimenei. Te mums visiem dota izdevība parādīt darbos savu kristietību un tēvzemes milestību."

Jau agrāk ziņots, ka Velingtonas-Vairarapas tautiešu grupa (Dr. K. Gailis, G. Elepāns, H. Meidrope un I. Jelēna) sākusi iekārtot kartotēku, ar mērķi apzināt visus Jaunzēlandes latviešus. Grupa vēlas arī informēt citu kontinentu tautiešus par dzīvi Jaunzēlandes salās. Kartotēku vada H. Meidrope: c/o Solway College, Masterton, New-Zealand.

Kraistcērčas tautiešu sanāksmē par turienes latviešu draudzes priekšsēdi ievēlēts inž. A. Šteinbergs, viņa vietn. V. Lagzdiņš un sekr. T. Osītis. Paredzams, ka latviešu draudzes nodibināsies arī dažos citos Jaunzēlandes centros, kur dzīvo mūsu ļaudis.

Inverkargilā, martā.

Z. Ringenberga

ien, 1950. g. 1. aprīlī

VĒSTULES REDAKCIJAI

TAS VAJADZIGS?

8. marta num. J. Mier- ta par svešu terminu lie- espondencēs, jo tagad lat- oties visā plašā pasaulē ārdi piešķirtu rakstiem olorītu un lasītāju vairāk

latvieši tagad izkaisīti sauli, un dažiem jau ie- dienas valodā sveši vār- ieni ne vien aiz okea- arī Vācijā. Bet izrunāts k tur, kur runāts. Laik- ņemot zobgalīgus feļeto- av vietas. Bez tam grā- aikraksti tagad ir vieni- maize, tāpēc valoda jā- ki tīra, citādi laikraksts es par valodas samistro- e katrs lasītājs sapratīs ādu svešvārdu vai lokā- prot un tam trūkst pa- a, īpatnējā kolorita ļ vietā radīsies nepatī aikrakstu.

ālna „kolorita" sapra kos vārdus, bet tie v nekādi neatvietojamie echnicus". Nav patīkami lasīt kādu aizjūras ko- , kur rakstītājs plaši un ta savu jauno dzīvojamo beigās vēl piebilst: tāda mana sitting-room. Tūr- kstīts par kādas latvietes m, kas nobeidzās apmē- . . . un kad radio pasaka everybody, tad ejam gu- iepriekšējais teikumi s un iespiests: . . . . un novēl visiem labu nakti, ulēt, vai tad tas katram ebūtu labāk saprotams! daudz svešvārdu, ir ari ē tā saucamie termini pēc iespiežamos rakstu o jauniem liekiem u m pieblīvējumiem.

Mag. phil. J. Cā Traunšteinī

SVEŠO TERMINU LIETOŠANU

ma paustās domas jāno ākārt, latvieši tagad dzī ajā pasaulē — cik tad nu hnīci" vajadzētu svešo ību labākai attēlošanai! tiešām faktiski ir tik ālāk: jauni svešvārdi tad, ja to apzīmētie darbības, stāvokli, jē- pieņemami ar latviešu pazīstamiem vārdiem. J. Mierkalna minēto tājami ar jau pazīsta- m, tālab lieki. allaž cieši paturēsim stājuši savu Latviju, dēti: mūsu tautības ap- stiprais balsts ir tēvu aud svešs vārds, svešā doma. Ja nu sevi ogulī gribēsim uzvert daļu īpatnības, tad u valoda zaudēs savu stumu un līdz ar to ar vairāk domāsim par skaidrošanu no liekv bagātināšanu ar latv n!

s Kalniņš, Traunšteinī

IESMA APNĪK ARĪ Ā VARIĀCIJĀ

dziesma par satvero un tās īstenajiem kā visiem pretīga, to pā variācijā. Proti, demo mēs sastop ļaudis, kam tie apstākļi it kā gluži kaitot punktus un pā āk gan, ka demokrati nē nav bijis. A. Kal 14. 2.) it kā nožēlo, ka unotā un nenocietinātā darīja pašnāvību ja nī, par dažu dienu cī elo demokratiju uzma- bējams, līdzjūtību. nīs nosmaka Gruzijas neatkarība, lielajiem aldzīgi klusējot. Vi ims, kā reaģēja uz Vil os, Albānijas, Abesīni , divkārtīgo Čehoslo āciju. Ja kāda puča as naktī daži simt joņojuši Rīgā jau 1939. ā, vai tas būtu bijis ad Parīzes krišana un āve 1940. g. jūnijā tiem pēdējos šķēršļus no ā, bet pēc Kalniņa do- s ir un paliek Ulmanis. ar visu tās jauno sa- ja tāpat un tanī pašā okratiski nobalsot, vai ekšā vai nē, vairs ne-

Z. Līcis, Anglijā

alv. pārstāvja jaunā adrese:

A. Veinbergs, Rd., London N 16.

Visi līdzekļi atļauti?

IGAUŅU LIELĀKĀS AVĪZES RAKSTS PAR PRESES UN ORGANIZĀCIJU ATBILDĪBU TRIMDĀ

Igauņu trimdinieku lielākais laikraksts Vālis - Eesti Stokholmā publicējis ievadu Preses atbildības sajūta, kuŗā aplūkotās problēmas lielā mērā līdzīgas mūsu preses un sadzīves problēmām trimdā. Tādēļ sniedzam šo ievadu nedaudz saīsinātu, arī saviem lasītājiem. Vālis-Eesti raksta:

— Viena no komūnistiskās propagandas tehnikas pamattezēm ir, ka meli, ko pēc iespējas bieži atkārto, kļūst pamazām par patiesību. Tas nozīmē, ka tauta to sāk uzskatīt par īsto patiesību, neatkarīgi no tā, cik caurredzami vai lieli šie meli arī nebūtu. Tagad, kad rietumu pasaule uz savas ādas izjutusi šo melu mašīneriju, mēdz teikt, ka Gēbelss līdzās šiem meliem bijis kā svētdienas skolas audzēknis.

Mūsu tauta pati izjutusi abus šos propagandas veidus un savā kopībā palikusi vēsa pret abiem. Mums aiz muguras gadsimteņiem ilga pieredze ar svešām varām, no kuŗām katra centusies krāpt tautu. Gaŗajā klusēšanas posmā, kad mūsu tauta bija spiesta klusēt un visu paturēt pie sevis, tās piesardzības instinkts kļuvis tik uzmanīgs, ka nav patīkams pat mūsu pašu tautas vadītājiem.

Sevišķi šeit trimdā, šķiet, vadība zaudējusi kontaktu ar plašām trimdinieku masām. Bieži vien neuzticība un skepse pret saukļiem, kas nāk no augšas, ir pārspīlēta. Un tomēr mēs nevaram pilnīgi atbrīvot savu vadību no atbildības.

Iedomājieties apmēram šādu domu gaitu: Viens pārmet otram — komūnists; otrs atbild — tu pats esi komūnists. Un trešais atrod atrisinājumu: jūs abi esat vienādi, salīdziet un sadarbojieties tautas vadīšanā. Ja nu kāds iejautājas, kādēļ pirms salīgšanas vajadzēja šādus apvainojumus, tad atbild, plecus paraustot: tā ir politika, tur nekā nevar darīt!

Ko lai šādā gadījumā dara nabaga tauta? Ko lai dara šādā gadījumā nabaga prese?

Protams, gluži vienkārši ir tādiem laikrakstiem, kas saņem savas paroles no kādas partijas centrāles. Tiem jāatkārto vienīgi iespējami daudzos variantos tas, ko partija nolēmusi un pavēlējusi. Toties tā preses daļa, kas grib kalpot tautai ar objektīvu informāciju, neatkarīgi no iekšpolitiskām kliķēm, nokļūst strupceļā.

Neatkarīgai presei ir pārmests, ka tā neaudzina tautu, bet cenšas tai patikt, ka tā neiet tautai pa priekšu, bet aiz tās.

Bet ko tad bieži saprot ar šo audzināšanu? — Žurnālistiem ar veiklu spalvu jāpūš dvaša organizācijām, kas uzzīmētas uz papīra, tiem jāretušē un jāaizstāv nebūšanas, tiem jāatbild uz netīrumu spainiem ar netīrumu spainiem, tie nedrīkst atzīt, ka arī pretējā puse kaut ko darījusi tautas labā. Ir tiesa ka šī preses daļa atturējusies no šādas „audzināšanas". Ja tādēļ iegūtas zināmas tautas simpatijas, tad tā ir augstākā atzinība neatkarīgai presei.

Dabīgi nav novēršams apstāklis, ka atturība iekšpolitiskās šādās sagādā zināmas grūtības vai pat zaudējumus. Uzbrucēji sīvien sākumā ir labākā stāvoklī nekā tas, kas aizstāvas. Bet mums jāievēro ne vienas dienas, bet ilgāka perspektīva. Katrs īsts tautietis, arī žurnālists un prese, vēlēsies dabīgi iziet cauri trimdas laikiem. Mēs negribētu neatkarigajā valsti saiust kaunu par mūsu pagātni. Mēs ticam arī, ka atbildības saiūta savas tautas un vēstures priekšā ir augstāka nekā grupu vai personiskās intereses.

Mūsu domas ir, ka presei ir tiesības un pienākums prasīt, lai arī politiskie darboņi savās attieksmēs turētu cienā zināmos spēles noteikumus. Arī tur nav visi līdzekļi atļauti, arī tur nevar uzskatīt cilvēka goda midīšanu kājām par principu.

Mūsu tautas nākotne, paldies Dievam, nav atkarīga no politiķiem dabiniekiem. Mūsu starptautiskās attieksmes kārto musu likumīgie pārstāvji sūtņi, un mūsu pirmais pienākums ir sniegt tiem iespējamo atbalstu. Viņi saņēmuši mūsu neatkarīgās valsts pilnvaras, viņiem ir rietumu valstu atzinība, tāpat arī visas trimdas saimes uzticība. Kamēr vien mums nebūs legālas valdības, visas pārējās organizācijas būs tikai palīgorganizācijas sūtņiem. Noderīgas tās būs tad, kad veiks labu darbu, bet tās nekādā ziņā nav neaizstājamas.

Zviedrija ir brīva zeme. Tur var nesodīti un neierobežoti padarīt arī daudz muļķību. Šī brīvība nav ņemta arī trimdiniekiem un viņu vadītājiem. Arī prese tiešā ceļā nevar aizkavēt šo brīvību izmantošanu. Tomēr viņas pienākums ir brīdināt godīgos patriotus, lai tie ar vieglu roku un labā ticībā nepaļaujas tiem vadītājiem, par kuŗiem viņi nav pārliecināti, vai tautiešu uzticība netiek valkāta ļaunprātīgi.

*

Vālis-Eesti tajā pašā numurā ievietojis sarunu ar latviešu LCK vicepriekšsēdi un LNP prezidija locekli V. Lambergu, kas viesojās Stokholmā. Laikraksts sniedz pārskatu par latviešu trimdas vadītājām organizācijām un to darbu, kā arī par latviešu kultūras sasniegumiem trimdā. Sarunas nobeigumā minēta arī nevienprātība starp vēlētām latviešu trimdas organizācijām un Latvijas centrālo padomi. Vālis-Eesti piebilst, ka līdzīgs stāvoklis valdot arī igauņu trimdas dzīves vadībā.

Pārcentušies denuncianti

Traģikomisks gadījums nesen norisinājies pazīstamajā Ņujorkas Elisa salā, kuŗā, kā zināms, ASV imigrācijas iestādes aiztur nelegālos, politiski apšaubāmos vai slimos iecelotājus. Kādu ukraiņu DP „draugi" apsūdzējuši, ka viņš kaŗa laikā bijis Polijā koncentrācijas nometnes administrātors. Vīru, protams, aiztur. Sūdzētāji sameklē liecinieku, kas ierodas vainīgo konfrontēt. Istabā bez apvainotā klāt arī daži amerikāņu ierēdņi privātā tērpā. Vai nu pārskatīšanās, vai stulbuma dēļ liecinieks pieiet pie viena no tiem un poliski jautā: „Nu, vai tu atceries mani no N. koncentrācijas nometnes Polijā?" Amerikānis izbrīnā ieplēš acis un angliski atbild, ka nav uzrunu sapratis. Labi „apmācītais", temperamentīgais liecinieks tagad iespēr viņam ar kāju un iesaucas: „Ak tu cūka tāds, — un tu mani vairs negribēsi pazīt!"

Pārāk centīgajam „lieciniekam" rezultātā jāatbild tiesā par ierēdņa apvainošanu, bet apsūdzētais ukrainis, protams, tūliņ atbrivots. A. L.

Vai kopīgs ceļš iespējams?

2.

Par to, vai latviešiem tagadējos trimdas apstākļos nepieciešama viena kopīga centrālā organizācija, kas apvienotu visās zemēs un kontinentos izkaisītos tautiešus, šķiet, lielu domstarpību nav. Tam puslīdz pievienojas visi. Jautājums tikai, kādus uzdevumus tai stādīt un kā to izveidot.

Kamēr bēgļu lielais vairums atradās Vācijā un Austrijā, tiem bija vajadzīga pirmā kārtā aprūpe — gan laicīgā, gan garīgā. Tāpēc arī visās joslās noorganizējās nometņu padomes un komitejas un kopā Vācijai un Austrijai centrāla aprūpes organizācija — Latviešu centrālā padome ar izpildu organu — Centrālo komiteju. Darbojas arī Latvijas Sarkanais Krusts kā palīdzības organizācija. Bez tam savu darbību Vācijā bija uzsākuši un atjaunojusi Latvijas centrālā padome, kā agrākā pretestības kustības vadītāja un Latvijas valsts organizācija.

Kad 1946 g. maijā Ženēvā pirmo reizi pēc kaŗa un okupācijām satikās Latvijas CP pārstāvji (Klive un Bastjānis) bīskapa J. Rancāna vadībā ar mūsu sūtņiem (Feldmani, Grosvaldu, nel. Šūmani, Liepiņu, Krieviņu un kons. Priediti) sūtņa K. Zariņa vadībā, apspriedē un pārrunās starp citu nāca arī šīs organizāciju kompetenču un sadarbības jautājums. Pēc debatēm un pārdomām otrā dienā vienprātīgi un vienbalsīgi pieņēma sekojošu rezolūciju:

„Pārrunājot jautājumu par Latviešu DP organizāciju darbību Vācijā, Austrijā un citur, konference konstatē, ka:

1) Latviešu materiālo un garīgo aprūpi Vācijā un Austrijā kārto un viņu intereses vietējās okupācijas iestādēs aizstāv lokālās komitejas vai nometņu komandanti. Šīs aprūpes darbības vadība un saskaņošana atrodas latviešu DP vēlētas Latviešu centrālās padomes un tās izvēlētās Centrālās komitejas Detmoldā ziņā.

2) Latvijas Sarkanais Krusts rūpējas par bijušo Latvijas karavīru atbrīvošanu un viņu lietu kārtošanu, ņem dalību DP materiālā un garīgā aprūpē un dzīvā spēka uzturēšanā, par cik tas okupācijas apstākļos nepieciešams un iespējams, kā arī veic citus parastos Sarkanā Krusta pienākumus.

3) Latvijas centrālā padome, kas reprezentē pēdējās likumīgi ievēlētas Saeimas vairākumu un kas vācu okupācijas laikā noorganizēja un vadīja pretestības kustību Latvijā, cieši sadarbojas ar Latvijas sūtņiem."

Šis kompetenču sadalījums bija skaidrs un nepārprotams. Pret to arī sākumā nebija iebildumu. Bet tad „apvainojās" LCK Detmoldā, ka bez tās klātienes, tai aiz muguras, lemts par tik svarīgām lietām un protestēja pie sūtņa K. Zariņa. Sākās „skaidrošanās" un sarakstīšanās. Sākumā LCK prasīja sev tiesības kārtot savas lietas arī ārzemēs resp. ar sūtņiem tieši. Tad sāka apstrīdēt parlamentāriešu tiesības sastrādāt ar sūtņiem resp. kārtot politiskās lietas. Un beidzot „noliedza" parlamentāriešiem jebkādas tiesības darboties politiskā laukā, jo viņu pilnvaru laiks izbeidzies, Saeima „atlaista" un tāpēc Latvijas centrālā padome ar visiem saviem pārstāvjiem, neizslēdzot, protams, arī tās priekšsēdi bīskapu Rancānu, „noliekami uz plaukta" (prof. A. Švābes raksts Tēvzemē 1946. g.). Tiesības latviešu bēgļu un latviešu tautas vārdā runāt esot tikai trimdā vēlētiem LCP un LCK locekļiem.

Sekas šādai nostājai nu bija tās, ka parlamentārieši, (kas uz iebildumiem neklausījās un savu darbību nepārtrauca) un LCK iesniedza starptautiskām organizācijām (UN) latviešu lietās paralēlus priekšlikumus, kas dažos punktos runāja viens otram pretim. Kompetenču strīdū iejaucās arī mūsu sūtnis ASV nel. Dr. A Bīlmanis, kas, aizstāvēdams parlamentāriešus, 1947. g. jūnijā starp citu rakstīja: „Tā kā bēgļu vidū atrodas diezgan liels skaits bijušo likumdošanas iestāžu locekļu, kas savā laikā likumīgi ievēlēti par Satversmes sapulces un sekojošo Saeimu locekļiem, tad pilnīgi dabīgi, ka šo locekļu ievēlētais birojs (domāta Latvijas CP. — V. B.) varētu būt tā politiski sabiedriskā iestāde, kas ar savu autoritāti sekmētu Latvijas ārkārtējā pilnvaru nesēja sūtņa K. Zariņa darbu, pārstāvot un aizstāvot Latvijas valsti ārzemēs... Šeit ASV ciena tautas pārstāvjus, kauču bijušos."

Un norādot tieši uz Saeimas priekšsēža v. i. bīskapu J. Rancānu, Dr. A. Bilmanis rakstīja: „Vēl es vēlētos pieminēt, ka Dievs mums devis tādu laimi, ka ir izglābies mūsu pēdējās un daudzu agrāko Saeimu un Saeimas prezidija locekļis biskaps Jāzeps Rancāns, kas tagad ieņem mūsu likumdošanas iestādē — kauču bijušā, jo tā bez šaubām ārzemēs nemaz nevar darboties, — pašu augstāko vietu..."

Neskatoties uz visu to, LCK parlamentāriešus nav atzinusi un neatzīst viņus arī šodien. Jautājums par bīskapa J. Rancāna atzīšanu par Saeimas priekšsēža v. i. ir nodarpinājis vairākas LNP prezidija sēdes, reiz pat visu nakti cauri, un šodien vēl nav izpildīts LNP pēdējās plenārsēdes (Imbshausenā) uzdevums prezidijam — stāties sakaros ar Saeimas priekšsēža v. i. — biskapu J. Rancānu un noskaidrot viņa nostāju LNP jautājumā, kā arī iespējamo sadarbību un līdzdarbību. Kāpēc? Tāpēc, ka ne biskapu Rancānu, ne citus parlamentāriešus labprāt atzīt negrib jau agrāk minēto pretešķību un domstarpību dēļ.

Ka tas kaitē Latvijas un latviešu lietai — par to divu domu nevar būt. Tagad nu jautāsim, kādu kopīgu latviešu centrālo (vispasaules) organizāciju pie šādām attiecībām var veidot?

Pirmais un svarīgākais jautājums protams, ir mērķis un uzdevumi. Kādi tad būtu latviešu izkaisīto emigrantu centrālās organizācijas uzdevumi un mērķi?

Izejot no tām cīņām un stridiem, kādi šinī sakarībā norisinājušies LNP prezidijā un pilnsapulcēs, kā arī rakstiem presē, LCP un LCK uzskata emigrantu centrālo organizāciju par visas latviešu tautas pārstāvi resp valsts un tautas dzīves kārtotāju un veidotāju. Kā tādai tai arī jāveic visi tautas centrālās iestādes uzdevumi: 1) jākārto saimnieciskā dzīve (nodarbība un aprūpe), 2) jārūpējas par tautas veselību, izglītību un nacionālo kultūru. tās saglabāšanu un veicināšanu. 3) jāreprezentē valsts un tauta uz ārieni un jākārto visi ar to sakarā esošie politiskie jautājumi.

Ja par abos pirmos punktos minētiem uzdevumiem nav tikpat kā nekādu domstarpību, tad to nevar teikt par pēdējo — par politiskiem uzdevumiem. Parlamentārieši uzskata, ka trimdinieku organizācija, vienalga — vēlēta vai deleģēta — nevar reprezentēt valsti, nevar kārtot un vadīt valsts politiku. Arī LNP līdzšinējo statutu 3. pants to noliedz. Tur sacīts: „LNP darbojas, neskarot tiesības, kādas saskaņā ar Latvijas valsts 1922. g. Satversmi, ir valsts augstākiem organiem, vai kādas Latvijas valdība ir piešķirusi ārkārtējo pilnvaru nesējam."

Kādi tad ir šie „valsts augstākie organi"? Tas savukart nepārprotami izriet no tās pašas Satversmes, un tie ir: Saeima, Valsts prezidents, ministru kabinets, Augstākā tiesa un valsts kontrole. Tātad emigrantu radītā LNP (un tāpat katra cita emigrantu radīta centrāla organizācija) nedrīkst savā darbībā skart tiesības, kādas mūsu Satversme piešķirusi iepriekš minētiem valsts augstākiem organiem. Ka valsts politikas veidošana piekrīt valdībai, prezidentam un parlamentam, tas laikam ir visiem skaidrs. Tāpēc visiem tiem, kas atzīst mūsu Satversmi par spēkā esošu, nedrīkstēja šai jautājumā būt nekādu domstarpību, par stridiem jau nemaz nerunājot.

Un tomēr! Pag. gada aprīļa LNP pilnsapulcē Eslingenā lielu traci sacēla LCK aprindu prasība, lai par augstāko latviešu politisko organu trimdā atzist LNP un ka visām LNP ietilpstošām organizācijām, tātad arī parlamentāriešu Latvijas centrālai padomei sava politiskā darbība jāsaskaņo ar LNP. Protams, ka parlamentārieši šai prasībai pretojās, bet kad tas draudēja sašķelt un izārdīt Nacionālo padomi, jo stundām ilgas starpfrakciju apspriedes un sarunas nekā nedeva, tad parlamentārieši, negribēdami kopīgo darbu izjaukt un ievērodami LNP statūtu 3. pantu, kas ir par pamatu kopdarbībai un kas nosaka pavisam pretējo, — piekāpās un galīgā balsojumā šai prasībai vairs pretī neuzstājās. Šī piekāpšanās būtībā bija nepareiza, diktēta tikai no kopdarbības un iecietības motīviem, un noveda pie tālākām nesaskaņām un strīdiem.

Kaut gan pilnsapulces laikā LCK pārstāvji, laikam arī nebūdami pilnīgi pārliecināti par ieteiktās prasības pareizību, privātās sarunās solīja šo lēmumu nemaz nepublicēt, jo tas esot vajadzigs tikai „dumpiniekū" (domāti bija „valdmanieši") nomierināšanai, privātais solījums tomēr netika pildīts — lēmumu publicēja. Vēlākās LNP prezidija sēdēs pat nāca ar prasību, lai visas LNP ietilpstošās organizācijas visus savus starptautiskos iesniegumus nodod LNP caurskatīšanai. Protams, to neviens nepildīja, un tā šī prasība arī palika gaisā karājoties. Bet attiecībā uz latviešu politiskiem iesniegumiem UN mēs tomēr nonācām asā konfliktā attiecībā par parakstiem.

LCK pārstāvji, atsaukdamies uz LNP pilnsapulces lēmumu, pastāvēja uz to, ka šādi iesniegumi jāparaksta tikai LNP pārstāvjiem — priekšsēdim un ārējās daļas vadītājam. Parlamentārieši, turpretim, prasīja, lai lietas labā uz visiem latviešu starptautiskiem iesniegumiem būtu Saeimas priekšsēža v. i. bīskapa J. Rancāna paraksts. LNP priekšsēdis J. Celms tam arī bija pievienojies, bet kādā no vēlākām LNP prezidija sēdēm dabūja dzirdēt jo skarbus pārmetumus no citu LCK pārstāvju puses.

No sacītā skaidri redzams, ka latviešu emigrantu centrālās (vispasaules)) organizācijas uzdevumu un pilnvaru jautājumā vēl šodien pastāv ļoti lielas domstarpības. Kamēr parlamentārieši un viņus atbalstītājas pārējās demokratiskās aprindas atrod, ka trimdinieku organizācija gan vajadzīga, bet tās uzdevumos neietilpst un nedrīkst ietilpt valsts politika, bet gan aprūpes un nacionālas kultūras jautājumi, turot kopā visā pasaulē izkaisītos tautiešus un saglabājot pēc iespējas ilgāk latvietību, jo emigrācija var vēl stipri ieilgt, — LCP un LCK pārstāvji prasa, lai arī visu politisko jautājumu kārtošanu piešķirtu šai organizācijai resp. tās vadītājai iestādei, kas sauktos — Latviešu centrālā komiteja. Parlamentārieši tam nevar pievienoties un nepievienojas.

Kā zināms, mūsu vistuvākiem kaimiņiem lietuviešiem, ari izveidojušās divas centrāles: 1) Atbrivošanas komiteja, kas nodarbojas ar politiskas dabas jautājumiem un iesniegumiem, dodot norādījumus arī bēgļu organizācijām un 2) Vispasaules (centrāla) lietuviešu organizācija, kuŗas uzdevumos ietilpst nacionālās kultūras un emigrantu aprūpes jautājumi.

Domāju, ka mums vajadzētu sekot lietuviešu piemēram, jo tam ir arī vēl viena cita priekšrocība, proti: iespēja tikt uzņemtiem UN izglītības Centrālā — UNESCO. Pēdējā uzņem tikai nepolitiskas organizāciias, un lietuvieši tur jau pieteikušies. V. Bastjānis

Bezdarbs ASV sāk ietekmēt arī DP iecelotājus

BRĪDINĀJUMS NEDOTIES UZ LIELAJĀM PILSĒTĀM

Bezdarbnieku skaits Savienotajās valstīs pašlaik ir lielāks nekā jebkad pēdējo deviņu gadu laikā. Statistika, par ko daudzi domāja, ka tā pieder pie nepatīkamajām pagātnes atmiņām, atkal izvirzās laikrakstu pašās pirmajās slejās. 39 apgabaliem, kas ieskaitīti oficiālajos „bezdarba rajonos", pieskaitīti vēl 9 citi apgabali, kur darba trūkums sasniedzis tik kritiskus apmērus, ka vajadzīga valdības iejaukšanās un palīdzība. Vēl gan neredz ne bezdarbnieku „bada" demonstrācijas, ne gaidītāju rindas pie publiskām virtuvēm, kā tas bija lielās saimnieciskās krizes laikā. Vienīgi Ņujorkas komūnisti saorganizēja kādu bezdarbnieku delegāciju un devās pie lielvecākā O'Dvaiera. Lielvecākais paziņoja, ka viņam nav laika delegāciju pieņemt un Daily Worker brēktin brēca par šo „netaisnību". Neviens cits šim brēcienam nav pievienojies.

Sausie oficiālie skaitli tomēr rāda, ka februārī ASV bija 4.684.000 bezdarbnieku, t. i. par 1.463.000 vairāk nekā pag. g. februārī. Daudzi sagaida, ka martā šie skaitļi būs vēl lielāki. „Tas nav tik traki," saka dažs labs no latviešiem šeit, kam pašam ir labs vai daudz maz pienemams darbs. „Jūs jau zināt, ka amerikānis uzskata pats sevi par bezdarbnieku, tiklīdz viņš nevar strādāt savā speciālitātē. Mēs. bijušie DP, visi strādājam citās speciālitātēs."

„Vai jūs savā darbā manāt, ka bezdarba krize kaut kā ietekmē DP izvietošanas programmu?" jautāju Luterāņu padomes izvietošanas dalas vaditājai Kordelijai Kolsai (Cox). — „Jā," viņa atteica ne mirkli neapdomādamās. „Jau parakstītu iecelošanas galvojumu atsaukšana kļūst arvien biežāka parādība. Tāpat kļūst arvien grūtāk sadabūt jaunus galvojumus DP iecelotājiem. Viena no parastākajām atbildēm, kad lūdzam galvojumus, skan: „Mums pašiem ir bezdarbs"

„Vai ir arī pazīmes, ka jau iecelojušie DP zaudētu darbu, bezdarbam pieaugot?" — „Pazīmes ir, bet vēl mums nav pietiekami daudz materiāla šai jautājumā, lai varētu konstatēt ko noteiktu. Skaidrs gan jau tagad, ka vispārējais bezdarbs loti nopietnā mērā kavē spējīgāko DP iecelotājus pāriet uz labākiem un piemērotākiem darba laukiem."

Pie pēdējā konstatējuma luterāņu iecelošanas akcijas vaditāja vēl piebilda loti nopietnu brīdinājumu: „Katrā ziņā, bezdarbam paplašinoties, DP iecelotājiem ārkārtīnās ar vislielākām grūtībām gadījumā, kad tie kādu iemeslu dēļ atstāj savas darba vietas laukos, lai meklētu labākas izdevības lielajās pilsētās."

Bezdarba problēmu visu ASV mērogā vēl sarežģī visai komplicētie iemesli, kas ir šīs darba krizes pamatā. Bezdarbnieku skaita vairošanās nekādā ziņā nav izskaidrojama ar darba iespēju samazināšanos. Šogad no janvāŗa līdz februārim bezdarbnieku skaits pieaudzis par 204.000, bet tai pašā laikā arī nodarbināto skaits pieaudzis — gan tikai par 6000. Tas nozīmē, ka darba spējigo skaits ASV aug straujāk nekā vairojās vajadzība pēc darba rokām. Blakus dabiskajam tautas pieaugumam liela nozīme bijusi apstāklim, ka dzīves dārdzības un atvieglotas mājsaimniecības dēļ modernās virtuvēs nemitīgi vairojas to precēto sieviešu skaits, kas strādā algotu darbu. Kamēr 1940. g. strādāja 28 proc. no visām precētām amerikānietēm, tagad strādā 32 proc. Cits iemesls bezdarba pieaugumam ir arvien pilnīgākā fabriku un pārējo uzņēmumu mechanizācija, kas padara cilvēka darba spēku lieku. Pēc statistiķu aprēķiniem pašlaik amerikāņu rūpniecība ražojot to pašu preču daudzumu, ko 1948. gadā, bet ar 3 proc. mazāk darba spēka.

Neviens no nopietnajiem vērtētājiem laikrakstos vai citur neapgalvo, ka bezdarba krizē būtu vainojami iecelotāji DP. Galu galā to ir tikai pārāk niecīgs, lai nopietni ietekmētu milzīgās Amerikas saimniecisko mašīneriju. Bet mazais cilvēks, kas velti sēž darba birojos, vai garlaikodamies skatās debesis, jo jau atnetis ceribas atrast darbu, saprotamā kārtā kļūst arvien ignāks un ignāks, un šis ignums, diemžēl, var vērsties ari pret iecelotājiem.

Apgabali, kas oficiāli izsludināti par „kritiskiem", t. i., tādiem, kur bezdarbnieku skaits ir lielāks par 12 no ik simta darba spējigiem, ir šādi: Jaspera Alabamā, San Diego Kalifornijā (turp brauca daudzi DP apelsīnu novācēji), Bridžporta, Bristola, Danielsona, Meridena un Nulondona Konektiketā, Graborčarda un Mount Vernona Illinoisā Klintona un Terre Haute Indiānā, Livenvorta Kanzasā, Biderforda-Sanforda un Vašingtona apgabals Meinā, Fol-Rivera, Laurensa, Lovela, Nubedforda un Vorčestera Masačuzetsā, Čeboigana un Maskegona Mičigenā, Utikas-Romes novads Ņujorkas štatā, Altona, Grinsburga, Džonstouna, Postville, Skrontona un Vilkes-Barres novads Pensilvāniiā un Providensa Rodailendā (arī tur diezgan daudz latviešu).

Ņujorkā, marta vidū

Aleksandrs Liepa

Sestdien, 1950.

Ojārs Rāms

PA JAUNĪBAS TEKĀM

Olģerts Rūsis

PRETSTATI

Izskaidrodams vienības nozīmi dēlam, tēvs viņam lika pārlauzt žagaru saišķi. Kad dēls to nevarēja, tēvs paskaidroja, ka tā mēdz būt arī cilvēku dzīvē — kas turas kopā, to tik viegli noveikt nevar.

Vēsturē daudzi piemēri apliecina šo vārdu patiesību. Pēc reformācijas Spānijas lielvalsts kā liels milzis domāja noveikt Holandi, kas negribēja un negribēja klausīt Filipa II pavēlēm, bet panāca pretējo — holandieši sakļāvās arvien ciešāk pret saviem apspiedējiem. Filipam vajadzēja beidzot atzīt holandiešu atdalīšanos no imperijas, kuŗa jau tā drīz sāka krakšķēt visos stūŗos. Vienība nebija uzvarama.

Kad Napoleons 26 gadu vecumā veda savu armiju karā pret Austriju uz Ziemeļitaliju pa grūtāko un bīstamāko ceļu, kur vienā pusē zilgmoja jūra, otrā pacēlās stāvās baltās klinšu sienas — Alpu masīvi, katrs saprata stāvokļa nopietnību. Pretiniekam bija daudz lielāka, labāk apgādāta un apbruņota armija. Republikas jaunākā kara vadoņa rīcībā nebija pat lāga apavu un uztura, bet par to viņam piederēja karavīru sirdis. Mazais, sīkais ģenerālis tās turēja savā varā ar savu personīgo piemēru un ziedošanos. Notika brīnums: Francis II, visas Vācijas valdnieks, ar visām viņa armijām, plašo valsti un lepno galmu bija spiests līgt mieru, jo ar Napoleonu gāja kaujā kāds lielāks spēks — vienība un ticība uzvarai. Napoleons uzvarēja ar savu garu, ar savu degsmi un ziedošanos, ar visu jaunības sparu un plāna ģeniālitāti.

Ideja, kas spēcīgi izpaužas atsevišķā personā, bieži pārņem visus prātus — tāda ir cilvēka daba. Amerikāņu brīvības cīņu vadonis un apvienotājs Džordžs Vašingtons bija vīrs, kas, gan būdams tikai zemkopis, saprata visas tautas vajadzības un izjuta, cik neciešams bija kļuvis angļu slogs. Apstākļi viņam ielika rokā visu angļu Amerikas koloniju likteni. Kad cīņas beidzās ar amerikāņu uzvaru, Vašingtona vienīgā vēlēšanās bija atgriezties savā sētā pie mierīga darba kā visiem citiem. Viņš savu pienākumu bija izpildījis.

Ja Napoleons bija izglītots modernākajās kara skolās, tad Anglijas pilsoņu kara uzvarētājs un karaļa Kārļa I gāzējs — Olivers Kromvels bija bez kādas militāras izglītības. Viņš par karu nebija pat domājis, pirms kara viņš bija ierēdnis. Bet tie, kas viņu redzējuši kaujās, vadot nemierniekus, lieciņa, ka viņā iemitis varens spars, māka un drosme. Karavīri viņu pielūdza. Tie nebaidījās iet niknākā kauju ugunī, ja Kromvels tos vadīja, un brida Skotijas kalnos sniegā līdz krūtīm.

Bet kad Kārlim I Parlamenta Baltā nama priekšā 1649. gadā nocirta galvu, Kromvels pārvērtās no pielūgtā par pielūdzamo. Viņš kļuva ciets, bargs, varmācīgs. Viņš brauca stingrākā apsardzībā nekā nelaiķa karalis un lika sevi godināt vairāk nekā tas. Viņš iznīcināja simtiem dzīvību un pats ārkārtīgi baidījās par savu. Un pamazām zobeni, ko vēl klāja karaļa karavīru asinis, tika jau trīti, lai vērstos pret nesen dievināto vadoni. Par cik Vašingtons pēc uzvaras izturējās kā īsts demokrats, par tik Kromvels bija apreibis no varas. Viņa mūžs atgādina Neronu, kas savā pirmā valdīšanas dienā sacīja cēlu runu, bet turpmākos 12 gadus pavadīja noziedzībās. Tā vienība, ar kādu Kromvels bija vadījis cīņas pret karali, drīz vien izjuka, un Kromvels palika viens, kopā ar savu bruņoto sardzi. 1660. gadā tauta ar gavilēm sagaidīja Kārļa I dēlu, kad tas atgriezās Anglijā. Kromvels, kas tik dedzīgi cīnījās par republiku, palika vēsturē kā vienīgais Anglijas diktātors.

Tikai tie cilvēki izrādījušies patiesi lieli, kas nav bijuši fanātiķi, bet, sekodami idejai, paturējuši prātā arī reālitāti. Tauta nav inerta masa valdnieka vai prezidenta rokās, bet gan pirmavots, no kuŗa nāk viņa vara. Aplamos ieskatos vēl bija 1815. gada Vīnes kongresa politiķi, kas franču revolūciju un ar to saistītos notikumus uzskatīja it kā par nejaušu monarchistiskās iekārtas labā toņa pārkāpumu. Pēc viņu domām vajadzēja tikai sarāt tautas un viss būs labi. Holandi un Beļģiju apvienoja vienā valstī. Bet jau 1830. gadā, kad Francijā krita Burboņi, Beļģija atdalījās no Holandes, un visas Holandes valdnieka pūles dabūt Beļģiju atpakaļ, palika tikai pūles. Reizē ar to pēc 8 gadu veltīgas cīņas viņš zaudēja arī Luksemburgu. Jauns laikmets bija sācies, zvanīdams monarchijām bēru zvanus.

Un tomēr šis laikmets, kuŗā citreiz varenie karaļa troņi nozūd un uz monarchiju drupām nostiprina savu vienkāršo krēslu valsts prezidents, ir radījis lielākos diktātorus kādu vēl nav bijis. Kronēto galvu vietā stājas ar tautas gribu izvēlēts vadītājs, vai par tādu kļūst apvērsuma ceļā. Gadās, ka vadītāja krēslā nonāk cilvēks, kas tvīkst vienīgi varas, glaimu un slavas. Tāda īsto seju mana jau drīz, lai piepildītu savus plānus viņš dzen uzvarā un nāvē armijas, ar dūri saturēdams tautu, slēpdamies aiz durkļu žoga, ļauj trakot savā valdīšanā ļaunākajiem spēkiem, tos atmodinot arī pavalstniekos. Apreibis no varas šāds jaunlaiku Kromvels aizmirst savā ceļā visas normas, samīda visu labo un neredz pats savu galu caur asiņu dūmaku, kuŗā viņa tauta dzīvo kā murgā. Bet kur valsts priekšgalā nostājies vīrs, kas sirsnīgi mīl savu tautu, pazīst un zina viņas grūtumus un vajadzības, kas viņas labā ziedo sevi, tur tauta to mīl, vienalga, vai ievēlējusi viņu pati vai aiz viņa pagātnē jau gaŗas valdnieku paaudzes.

Jānis Veselis

PĒDĒJAIS BRĪDIS BEĻĢU SKOLĀ

Jūs sanākuši, mani jaunie draugi,
Lai brīdi pēdējo šeit kopā būtu,
Lai gara vēsmu aizlidojam gūtu, —
Jūs esat it kā latvju asins augi,

Kam mūžos ieaugt, nesot tautas vēsti.
Drīz jūsu soļi aizskanēs un čalas,
Un skaistos stāvus paņems svešas
malas
Un liksies: bālie skolas raksti dzēsti.

Lai jūsu dvēsles top kā akmens galdi,
Kur zinšu zīmes kaltas visai dzīvei,
Kur cieti vārdi griezti tautas brīvei,
Lai neaizvij jūs svešu zemju maldi.

Šai brīdi vieno jūs vēl latvju doma
Un valoda, kas burbuļo kā strauti,
Kam visi zemes klaiņi vaļā ļauti,
Tik pati Latve nē un viņas joma.

Ko guvāt šajās pelēkajās sienās,
Ies līdzi jums un gaismos trimdas
nakti
Kā Latmas vizmojums ar gaišo sakti,
Līdz savā zemē nāksit viņās dienās,

Kad zaļas bērzu birzis žūžos šalkās,
Ir pļavas pureņiem kā zeltu klāsies,
Kad jūsu sirdis jaunās ilģās stāsies,
Un dvēseles iegrims saskaņās jo
smalkās.

Piezimes skautu vaditaja burtnīca

Jauki ir teikt jūsmīgus vārdus par tiem, kas atdusas Brāļu kapos.

Viņi darīja, runāšanu atstājot citiem.

***

„Teic, kādēļ Tu vēstuļu augšmalā vienmēr raksti vienu un to pašu — Pasaulēs tālēs augsim vienoti Latvijai? Vai tā nav ērmošanās?" vaicāja kāds lietiškas dabas draugs.

Arī tramvajā jāiekāpj pa pakaļējām, jāizkāpj pa priekšējām durvīm. Vai tomēr attiecīgs uzraksts nav uz katra tramvaja sienas?

DZIMTENĒS PAGALE SKAUTU UGUNSKURĀ

8. KOPNIEKA DARBS

Mīļo Andrī!

Šoreiz mana vēstule Tev būs pavisam īsa.

Ja Tu domā, ka kāds no Taviem kopa skautiem varētu būt labs kopnieks tam vientuļo skautu kopam, kas veidojas jauns Tavā vientuļo skautu pulciņā, tad Tavs pienākums to paziņot Tavam vadītājam. Tikai zini, ka viņš Tavus zēnus šobrīd pazīst vēl mazāk nekā Tu. Tev taču ir skaidrs, ka pie mums, skautu organizācijā, lielāko darbu dara tieši kopnieki, kādēļ viņi arī vislabāk iepazīst savus vadāmos, bez tam vientuļo skautu darbā vadītājam iznāk vēl grūtāk iepazīties ar saviem zēniem sīkumos.

Es domāju, ka labākā metode kā pārbaudīt, kuŗam no Taviem zēniem ir spējas būt par vientuļo skautu kopnieku, būs uzdodot sastādīt visiem kopa skautiem vientuļo skautu nodarbības. Tajās tad nu būtu uzdevumi, ko skautam risināt, ierosinājumi savās zināšanās papildināties, norādot kur un kā, īss stāsts par attiecīgo nodarbību vielu. Kaut kas līdzīgs, ja arī ne vienmēr, ir mūsu dzimtenes pagales.

Nodarbību vielai varētu ņemt dažādus tematus. Viegluma pēc ierobežo tos, teiksim, uz Latvijas ģeografiju. Tās būtu jāiesūta man līdz 15. aprīlim, lai tad es par tām arī varētu līdzi spriest.

Pasaules tālēs augsim vienoti Latvijai!

Tavs

Vientuļo skautu vadītājs

Amerikāņu zobi, kas sludina demokratiju Eiropā

Kāds amerikānis, bijis UNRRAs ierēdnis, bieži apciemo dažādas pilsētas ASV, lai saviem tautiešiem ieskaidrotu, cik maz kādreiz vajag, lai palīdzētu bēgļiem Eiropā. Reiz viņš viesojās savā dzimtajā pilsētā Misisipi štatā. Kā parasts, viņš klātesošos aicina taupīt un saglabāt pat pēdējo nieku, kas liekas nelietojams, jo kādam nabaga cilvēkam Eiropā tas vēl var noderēt.

Pēc priekšlasījuma pie lektora piesteidzas maza, mīļa vecenīte, vietējā skolotāja. „Paklau, Viljam," viņa apjautājas, „vai tu tiešām tā domā kā saki? Jātaupa viss? Vienalga kas?"

„Taisni tā, kā es teicu!" Viljams apgalvo.

Pēc dažām dienām viņš saņēma niecīgu sainiti, ko sūtījusi vecā skolotāja. Brīnīdamies, kāda lietderīga manta gan varētu glabāties tik mazā kārbiņā, viņš to atvēra. Un, lūk, tur tā ir — lieko zobu garnitūra, gan lietota, taču citādi itin jauka un izskatīga.

Viljams zinādams, ka pat visneticamākās veltes allaž atrod kādu gribētāju Eiropā, zobus nosūta pazīstamam zobārstniecības studentam Heidelbergā. Drīz pienāk ziņa, ka kāds zobu techniķis Amerikas zobu garnitūru izjaucis un zobus izmantojis pa vienam.

Viljams tūliņ nosūta vecajai dāmai pateicības vēstuli, un skolotāja nekavējoties atbild: „Mīļais Viljam! Šie zobi man kalpoja ilgus gadus, palīdzēdami sludināt demokratiju. Ja tie turpina to pašu darīt Vācijā, tad esmu vairāk nekā laimīga!"

Iepriekšējo atjautības uzdevumu atrisinājumi

(7) Septiņi pulksteņa sitieni. — Vilis, naktī pamodies, tūdaļ uzgrieza pulksteni, atstādams rādītājus uz diviem, kur tie bija apstājušies. No rīta, dzirdēdams, ka pulkstenis tornī sit septiņi, viņš uzmeta acis savam pulkstenim. Tas rādīja divdesmit minūtes pāri četriem. Tātad viņa pulkstenis bija gājis kopš uzvilkšanas 2 stundas un 20 minūtes. Vilis bija pamodies pl. 4.40 naktī.

(8) Ods ausī. — Aivars piebāza Mārča ausi tuvu gaisai spuldzei un ods, spēcīgās gaismas pievilināts, pats izlīda no auss.

Pēc dzintara Kaņierā

VOLFGANGS DĀRZIŅŠ

Ka Kaņierā ir dzintars, to biju dzirdējis jau sen. Mans draugs — Kaugurciema brandmeistars ar jocīgo vārdu Kažus Ļipata zināja vēstīt tīri vai brīnuma lietas. Lūk, Lapmežciemā gans pagājušā vasarā izracis tādu dzintara klimpu kā dūri, un aizvingad ciema skolotājs izcēlis kluci, ne mazāku par bērna galvu. Smukā bods Anne to visu apstiprināja, un daži vecākie Kaugurciema iedzīvotāji pat zināja stāstīt, ka viņos laikos Kaņierā rakuši dzintaru siekiem vien. Ļaudis bijuši galīgi kā trakā, — ne vairs jūrā braukuši ne baznīcā gājuši; kā tikai brītiņš, tā lāpsta rokā un uz ezeru prom. Ko nu tagad vairs, tagad tik tādas pabiras vien vairs atrodot, nieka gabaliņus, — ne tur prāta ne jēgas.

Mans miers bija pagalam. Es biju jau kādas vasaras izracies Lielupē pie Jaundubultiem, un man mājās dzintara bija it kārtīga kulķene. Tak Lielupē prāvāki gabali bija reti, un tādēļ man tagad zeme degtin dega zem kājām. Kaņiers — tā bija pavisam cita lieta! Es taisījos un vikšos, un pirmā skaidrā dienā pārmetu pār plecu lāpstu, pasitu padusē sviestmaižu sainīti un devos ceļā. No Kaugurciema līdz Kaņierām ir labs gabals ko reizot, un kad biju galā, saule, kaut biju izgājis no rīta, bija jau pašā dienvidū. Kaņiers bija kā jau daždien ezers. Tikai uzreiz varēja redzēt, ka tas kādreiz bijis pulka lielāks. Ezerā jau kopš seniem laikiem satek šādi tādi strauteļi, un ūdens līmenis allaž bijis augstāks nekā jūrā. Ļaudis tad cauri kāpu sloksnei, kas atšķir ezeru no jūras, izrakuši kanālu, ūdens noplacis, un ezers tagad izskatās tīri kā pīļu dīķis sētsvidū. Visur apkārt ir tikai smilts un smilgāji, un tikai pašā vidū paglābies paliels klajums pasekla, silta ūdens. Saplakušā ezera krastos tad nu notiek dzintara rakšana. To var redzēt tūliņ: visas ezera malas ir gluži kā kurmju izložņātas, izrakņātas dobu dobēm, un vietām uzbērtas pat tādas kupicas kā siena kaudzes. Arī tagad jau pa gabalu var redzēt, ka smiltājā līkņā aizdomīgi stāvi. Kā tad, tie paši jau ir, — lāpstas vien zib. Bet tie ir neprašas: tie parok, iedur lāpstu šur, iedur tur, paknosās, paknibinās, un kad tūlīt nav, iet atkal tālāk.

Tā nevar, — dzintars ir jārok ar jēgu, un vienumēr jāzin, kur durt lāpstu. Lielupe mani ir izmācījusi, ka dzintars nekad nav atrodams smiltī, un no piedzīvojumiem žinu, ka te apakšā neuzrakšu nekādu pirmslāni. Šeit Kaņierā ir atrodami labi ja kādu sešu aizvēsturisku rudens vētru sanesumi, — izskalojumi no kāda pirmslāņa, kas pats guļ kaut kur dziļi un tāli jūras dibenā. Kam vērīgāka acs, tas, vasarā jūrmalā dzīvodams, būs redzējis, ka viļņi vētrā neskalojas pret krastu visur ar vienādu spēku. Viss tas, ko jūra izskalo, tas allaž pēc vētras ir sablīvējies gandrīz tik krasta ieloku vietās: tur ir jūras zāļu un visāda draņķa kā biezs, kamēr citur nav nekā. Atrast Kaņierā zem smilts virskārtas šādas senu saskalojumu vietas — tā ir visa tā māksla. Vajag tikai krietnas acs un labas laimes.

Es noeju labi zemu līdz ūdenim, notēmēju uz kādu vietu, kur, liekas, neviens vēl nav racis, un rauju vaļā. Nekā! Apakšā visu laiku ir tikai slapjie smilts. Es iesplaudu saujās un roku citur. Nē, arī te nekā, — visur tikai smilts un smilts. Arī nākamajā vietā lāpsta lien gluži kā sviestā un tikai pēc krietnas stundas kādā smilgājā nepilna metra dziļumā tā beidzot kaut kur tā kā atduras. Uzmanīgi noroku zemes virskārtu, — kā tad, te tas ir — dzintara slānis! Viņš nav vairāk kā divus vai trīs pirkstus biezs, bet tomēr tas ir slānis. Melnas satrunējušas aļģes guļ juku jukām ar visādiem praulīem, un viss tas ir nostāvējies sīksts un ciets kā garoza. Vērīgi es drupinu slāni ar rokām, un sirds visu laiku priecīgi dauza: dzintara gabali šādā slānī parasti guļ gluži kā rozīnes ogu maizē, smuki ik uz grābiena pa vienam, un vienā slānī gandrīz vienumēr ir tikai viena lieluma gabali. Šoreiz tie ir itin paprāvi, — slapjajā zemē tie pēkšņi uzzib un izvelas no melnuma kā zeltainas ogles no pelniem, retumis tie iedzirkstas noslēpumaini sarkanīgā rūsā kā vecs pīlādžu vīns, un pavisam reti atrodams kāds gabals, kas mirdz balts vai bālgani zaļš. Bet gadās arī, ka dzintars nerotā nemaz. Gadās, ka tas izskatās tik prasti brūns un necaurspīdīgs, it kā būtu nevis dzintars bet apdedzis kalķis — tu, sasodīts — tā ir tā saucamā „vēļās ziepe" — dzintara suga, kas jānudien dzintaram nekādu godu nedara un tikpat kā nekur nav liekama.

Es visu laiku vēroju, vai negadīsies kāds ar balto viļņojumu, ar gaisa vai ellas pūslīšiem, ar smalkajiem iekšplīsumiem, kas saulē mirguļo kā sīkas Ausleju zvīņas. Es roku un ceļu un metu, un sviedri no piepūles līst aumaļām. Ir jau vēl tikai agrīna pēcpusdiena, un saule visu laiku neganti spiež.

Kaut kur netālu ezera retajos meldros ir nometies uz diensvidu veselš bars meža pīļu. Viņas parkšķ un plunčājas un nepiegriež man ne mazāko vēribu, kaut gan esmu tikai laba akmens sviediena tālumā un visu laiku strādāju ar smilti kā bail. Laikam jau tāds racējs te pieder pie lietas, un kārtīgai pīlei par to nav jāuztraucas. Es roku un roku, un kad pa brīsniņu paceļu acis, redzu, ka saule turpat jau grasās nozust aiz apvāršņa. Tu brīnums, diena ir pagājusi gluži nemanot, un laiks doties veicīgi uz mājām.

Nu tikai, kad rakšana galā, sāku jaust, ka esmu pagalam slābans: mugura ir stīva kā malta un kājas velkas līdzi it kā nebūtu manas. Un līdz mājām ir krietnas trīs stundas ko iet.

Tomēr sirds man ir līgsma! Esmu taču izracis vienu tādu dzintara gabalu kā zoss olu, un tas ir tīrs krancīts (kā dzintara pētnieki nosaukuši dzelteno, caurspīdīgo dzintaru) ar skaistu sveķu puteklīti fontānu iekšā. Un tad man vēl ir viena iesarkana šķēpele ar sešiem iekšplīsumiem, balta kaula dzintara plāksnīte un bāli zaļš gabaliņš ar divi miljoni gadu vecu odu, kas izskatās gluži kā dzīvs. Es eju un žvadzinu savu dzintara maisuku un līgsmi domāju: rītu ar' ir diena, un diena ir parīt un aizparīt. Kaņiers ir Kaņiers, bet es esmu šo to dzirdējis arī par dzintara atradnēm Salas pagasta dzintarlejā, — kur agrāk esot bijusi Lielupes vecā gultne. Es šo to zinu arī par ezeriem pašā Slokas kūdras purva vidū, — tur esot milzums čūsku un vaivarāju, bet šais ezeros arī dzintara esot ka biezs. Turpu ir jādodas nākamo reizi, tiklīdz tulznas būs apdziīušas un kājas atkal jaudās priecīgi paiet.

Vārdnica tiem, kas piemirst

Armijas Ekonomiskā veikala jaunceltnes pirmo un otro stāvu savienoja slidošās kāpnes. Tā bija pirmā šāda veida ierīce Latvijā.

Bolšteins, Ludvigs, — ģenerālis, Latvijas robežsargu priekšnieks, labprātīgi devās nāvē 17. 6. 1940., kad bolševiku armija šķērsoja Latvijas robežu.

Četrpadsmit reizes bīskaps Alberts ar pāvesta bullu devās uz Vāciju vervēt dalībniekus savam zobenbrāļu ordenim un krusta karotājus karaspēkam.

Dievs pasargā mūs no mēra un briesmīgajiem kuršiem — tāds teikums iekalts akmenī Zviedrijā 10. g. s.

Ēdoles ķirši bija lielu, saldu, brūnu ķiršu šķirne, pazistama ar savām labajām īpašībām visā Latvijā.

Fabriku kaulu pārstrādāšanai mākslīgos mēslos, pirmo latviešu īpašumā esošo fabriku Rīgā iekārtoja Richards Tomsons 1860-os gados.

Grodi — akas sienas.

Helmanis, kapteinis, vadīja latviešu izlūku grupas pārdrošos sirojumos lielinieku aizmugurē 1919. gadā, iegūstot daudz ieroču, pat lielgabalu.

Imanta, īstā vārdā Imauts, — virs, kas kaujā nokāva bīskapu Bertoldu, nebija latvietis, kā to pieņēma tautiskās atmodas laikmetā bet lībs.

Jatvingi, vācu chronikās saukti jatvingi — viena no senajām baltu jeb aistu tautām, kas dzīvojusi tagadējā Ļubļinas apgabalā. Tos 12. g. s. pieveica poļi un krievi, iebrūkot viņu zemēs.

TĀ VIŅI IZTEICĀS

Raizes ietekmē asins cirkulāciju, vielu maiņu, sirdi, dziedzerus un visu nervu sistēmu. Man nav vēl gadījies sastapt cilvēku, kas būtu miris no pārstrādāšanās, bet gan daudzus tādus, kas miruši no šaubām.

Dr Čārlzs Majo

*

Nestāstiet man, ka raizes nedara nekāda labuma. Es zinu labāk: lietas, par kurām es raizējos, nenotiek!

The Watchman-Examiner

*

Galvenā lieta bērnu audzināšanā ir — zināt īsto laiku, kad zaudēt pacietību.

Elizabete Teilore

*

Jūs nekad nevarat iepriekš pateikt, vai vecāki bijuši labi vai nesekmīgi audzinātāji. Iekām jūs nezināt, kas notiek ar viņu mazbērniem.

Ričards Struts

*

Pacietības noslēpums ir māksla starplaikā darīt kaut ko citu.

The Sun Dial

*

Cilvēks ir vienīgais dzīvnieks, kam ādu var novilkt vairākas reizes.

Dž. Durante

ZAGLIS

„Šodien es negribu braukt, bet labprāt pastaigāšos," teica celinieks rikšas kūlijam.

„Kas gan tā par mulķīgu runu!" kūlijs uztraucās. „Visi svešinieki brauc ar rikšu, svešinieku dēļ es rikšu arī esmu pircis, un tu tagad gribi iet kājām. Tā ir nekaunība — tu vienkārši zodz manu naudu!"

Vientuļo skautu inspektors T. Dukāts neieradās Imbshauzenas sanāksmē, gaididams Tavu vēstuli pienākam Memmingen (13b), DP Camp Fliegerhorst.

Prof. P. Jurevičs

Mūsu pastāvēšanas nosacījums

2. HUMĀNISMA DEĢENERĀCIJA MODERNOS APSTĀKĻOS

Eiropiskais humānistigais ideālisms tautiskās dvēseles īpatnības vienmēr dziļi sapratis un respektējis — pretstatā barbariskā aziātisma varmācībai un ne mazāk žņaudzošai visa īpatnēja nivelešanai radikālā kapitālisma iekārtā, kur arī cilvēks ir tikai ražotājs faktors, bet nevis kaut kas dzīvs un īpatnējs.

Tas arī saprotams: ja galvenais pasaulē ir materiālo vērtību ražošana resp. iegūšana, kā to māca gan necilvēcīgais boļševisms, gan arī ne mazāk humānismam svešais, par pašmērķi kļuvušais kapitālistigais industriālisms, tad katra cenšanās pēc iespējas dzīvot saskaņā ar savas dvēseles struktūru, lai tādā kārtā iegūtu dziļāku apmierinājumu, šķiet kaut kas dīvains un nenopietns, un līdz ar to tautisko īpatnību un tā tad arī latvietības saglabāšanas prasība zaudē katru pamatu.

Mūsu kā latviešu eksistence tā tad atkarāsies no spējas pretoties šim briesmīgām, visu nivelējošām tendencēm modernā dzīvē — kā tas izpaužas it sevišķi ārpus Rietumeiropas. Mēs eksistēsim tikai par tik, par cik spēsim saglabāt sevi savu humānistīgo ideālismu, savu spēju vairāk cienīt zināmas idejas, zināmus domāšanas un jušanas veidus nekā ārējās labklājības vērtības.

Ir, saprotams, maz ceribu, ka šāds ideālisms varētu spilgtā un apzinātā veidā pastāvēt plašākās tautas masās. Bet tas arī nav vajadzīgs. Galvenais, lai tas būtu dzīvs vismaz „galotnēs", vadītājās grupās. It sevišķi svarīgi, lai tas būtu spēcīgs presē; lai tā nemitīgi to atgādinātu, lai tā nenāktu pārāk „modernu" cilvēku rokās, kuriem tā būtu tikai veikals, un kur par galveno uzdevumu noliktu nevis vadīt tautu, bet tikai ar veiklu un „interesantu" rakstīšanu saistīt lasītājus, nerūpējoties par to, kā viss šis „interesantais" ietekmē lasītāju apziņu.

Vislielākās briesmas mūsu eiropiskam garam un līdz ar to mūsu latvietībai draud no materiālās kultūras monopoltiesībām tanīs zemēs, kuŗās nonāk trimdinieki. Apkārtnes ietekme šai ziņā ir milzīga un to nekad nevar novērtēt par augstu. Dzirdot un jūtot ikdienas un varbūt gadiem ilgi, ka cienīšanas un pastāvēšanas tiesības ir tikai tam, kas kaut ko ienes, kas ir dārgs, ko var pārvērst naudā, dzirdot ikdienas, ka pat laiks ir nauda, un ka tātad nodošanās domām vai jūtu pārdzīvojumiem, kas neko neienes, ir skaidrs zaudējums, cilvēki var tikt apmulsināti un var tiešām noticēt, ka galvenais ir tikai rokām tveramās lietas un nevis jūtas un domāšana. Bet ja ļaudis ņemtu laiku mazai refleksijai, tad tik viegli atrastu sen seno patiesību, ka lietas un pat bagātība pati par sevi nav pilnīgi nekas, bet nozīme ir vienīgi domām un jūtām, kas ar tām saistās.

Bet vulgārais un seklais spriešanas veids ietekmē tieši ar to, ka tas uzstājas ar milzīgu pašpārliecību un balmutību un ar tādu it kā autoritāti, ka vajadzīga ļoti dziļa noenkurošanās sevī un liela apziņātība un skaidrība par to, kas patiesi ir vērtība un kas nav tāda. Cik tālu tāda vulgāra vērtēšana spēj noiet no ceļa un reizē tieši tāpēc uzstāties ar vislielāko nekaunību, nirgājoties par vērtībām, kas pilnīgi neapšaubāmas katrai nesakropļotai apziņai, rāda notikums, par kuru stāsta kāds bijis italiešu komūnists Silano, runājot par apstākļiem, kas tam likuši izstāties no komūnistu partijas.

Kādā kominterna sēdē reiz kāds angļu komūnists ziņojis, ka kādu lēmumu partijā nav bijis iespējams pieņemt vienbalsīgi, jo daļa bijusi pret to. Klātesošie krievi uz to aizrādījuši, ka tad vajadzējis lietas vēl reiz pārlemt un „panākt", lai lēmums būtu vienbalsīgs. Angļu komūnists visā naivitātē izsaucies: „Bet tad tie būtu meli!" Šis naivais angļa izsauciens radījis ārkārtīgu jautrību. Visi smējušies, kā saka, vēderus turēdami. Lieta likusies tik ārkārtīgi komiska, ka nolemts to kā sevišķi gardu un uzjautrinošu kumosu pasniegt našam Staļinam un par to tūlīn tieši telegrafēts uz Kremli. Un nav šaubu, ka arī „tēvocim Džo" šī lieliskā angļa „naivitāte" lika kratīties visgardākos smieklos.

Var pat pienemt, ka šī komūnistu komparitija būtu smējusies tik pat gardi, ja, piem., kāds pret projektu ievest kādā zemē kolhozu sistēmu būtu uztraukti aizrādījis, ka tas būtu saistīts ar dažu miljonu cilvēku iznīcināšanu. Ko gan nozīmē konsekventa materiālisma priekšā cilvēku ciešanas vai pat nāve, ja ar to iedomības sasniegt kādus materiālus panākumus! Ievērosim tikai, ka šāds necilvēcīgums nebij vēl pašā komūnisma sākumā, bet tas radās pamazām, vienmēr vairāk pievērsoties vienīgi materiālām vērtībām un ciņām par tām un vienmēr vairāk novēršoties no iedziļināšanās cilvēciskās vērtībās: katrai ievirzei ir savas konsekvences, kas izrisinājas pamazām, — un tādas ir arī ekonomiski materiālistiskai ievirzei, kas tagad krievu komūnismā nonākušas pie sava pēdējā gala, tālāk par kuŗu vairs nevar iet.

Mums gan, var pieņemt, rietumu pasaulē nedraud tik radikāla deģenerācija, kādā kritis vienīgi par materiālām vērtībām cīnošais komūnisms. Bet novest uz ceļa, kas iet šai virzienā, tas mūs var, un var iedragāt arī un aptumšot mūsu vērtību apziņu, var likt mums pamazām aizmirsties un novērsties no tā, kas mums līdz šim bija svēts un dārgs. Ka slīdēšana šai virzienā jau sāk notikt, to var manīt gan no mūsu avīžu rakstiem, gan no tur iespiestām lasītāju vēstulēm, gan no dažādām ziņām, kas tur sniegtas. Ir jau aiziets tik tālu, ka tiek nozākāti un deklarēti par nevērtīgiem Latvijas brīvības gadi, notiek ņirgāšanās, ja aizrāda, ka manta nebūtu stādāma augstāk par tautiskām saistībām, deklarē par „slimīgām pazīmēm", ja prasa, lai upurē kādas personīgās intereses vai pat tikai ērtības latvietības saglabāšanas labad. Viss tas ir etapi uz tā paša ceļa kas galā nonāk pie gardas smiešanās par visu cilvēciski vērtīgo.

Nav šaubu, ka viss tas ir sekas no padošanās iespaidiem, ko rada vulgārā „modernā" apkārtne, kas ne vien vārdiem, bet vēl vairāk darbiem un pat ar katru žestu apliecina kā pašu par sevi saprotamu lietu, ka vienīgi materiālais, taustāmais, tveramais vai ēdamais ir vērtība, bet viss cits tikai acu apmānīšana un nieki. Nieks un acu apmānīšana tad, saprotams, kļūst arī saistība ar tautu un zemi, jo tā tiešām vismaz tagad neko neienes, bet drīzāk rada tikai neērtības. Tās ir sekas bezgala daudziem, sīkiem, vienā virzienā ejošiem apkārtnes vulgāriem ietekmējumiem, kas, nemitīgi iedarbojoties, notrulina cilvēku, aptumšo tā vērtības apziņu un degradē to zemākā pakāpē — iznīcinot gadu tūkstošiem vecās Eiropas kultūras kristallizējumus un liekot to vietā pusprimitīvo cilvēku pirmā šķitumā dibinātās vulgāritātes.

Visiem, kam rūp tautas pastāvēšana, tad arī jābūt vislielākā nomodā pret šo slepeno un nodevīgo t. s. „modernas dzīves" ar deģenerāciju iezīmēto vērtību spriedumu ietekmi. Jo nav šaubu, ka tie nav vis solis uz priekšu, bet atpakaļ, bieži tie ir pat tieši spilgti garīgas kroplības parādi, lai arī cik lielīgi paši šo spriedumu izpaudēji izturas. Nebūs gan nekur citur tādu cilvēku, kā vienīgi „siltā" komūnistu kompanijā, kas varēs smiesties par uztraukumu, ko cilvēks ar normālu vērtību apziņu izjūt pret meliem, pret cilvēku spīdzināšanu un bendēšanu.

Bez tam jau tagad arī citur pati ekskluzivā materiālistiskā kultūra, kas sen jau pārdzīvojusi savus medus mēnešus, sāk atzīt, ka tā ir bijusi nomaldīšanās un sekojusi rēgiem. Pašu moderno industriālizēto zemju priekšējo rindu inteligence atzīst, ka viņu zemju civilizācija nonākusi purvā, un ir tālu no tā, lai padarītu cilvēku laimīgu. Tā padara to nelaimīgu un līdz ar atsevišķo cilvēku arī visu cilvēci.

Edvarts Tūters

VECAIS DZIRNAKMENS

Šeit, lapenē, kas zaļa;
Sirms dzirnakmenis dus,
Pa laikam tīdams vaļā
Saldsapņu kamolus . . .

Reiz sen — pirms daudziem gadiem,
Vēl rūkdams griežas viņš
Pa rudens rītiem agriem,
Miltsmaršas apreibis.

Nu, savās vecumdienās,
Tas galda vietā likts,
Uz kuŗa viesus cienā
Kad svētki, — laiks nu cits.

Ar baltu drānu apklāts,
Un krūzēm, kuŗās piens;
Viņš nejūtas vairs atstāts,
Kaut dienām snaudis viens.

Viņš domā tad, kā bija
Tais laikos viņējos,
Kad kūpēja vēl rija,
Bij vārpstai mālis dots,

Kad meitu dzidrās balsis
Ap viņu skanēja,
Un apputējis balts viss
Viņš līdz tām sanēja.

Pa sestdienām tad smalkas
Bij ceptas karašas;
Šķiet, vēl to smaršu alkas
Te gaisā lidinās . . .

Un tiek tad viņam silti —
Šais sapņu mākoņos;
Viņš cer, reiz atkal milti
Ap viņu puteņos.

Lieldienu vēstule

Zenta Mauriņa

Svētku priekšvakarā apturam darba ritmu un gaidām vai nu mīļu cilvēku atbraucam ciemā, vai arī paši taisāmies pie kāda drauga pasērst. Draugu tuvums — svētku saule, tā es mēdzu teikt, dzīvodama Pārdaugavā Tagad, dzīvodama Akmeņu zemē, vēl piemetinu: drauga tuvums — vienīgā tversme trimdā

Rīgā, gaidot svētkus, es revidēju savu korespondenci un atbildēju uz visām vēstulēm, kas īsāku vai ilgāku laiku bija palikušas bez atbildes. Tagad tas man nav iespējams. Arī tas nē Pārāk skarba ir mana ikdiena, pārāk sīki un nomācīgi mani pienākumi. Lai dienu krustu aiznestu līdz vakara slieksnim, jāatmet „viss liekais." Bet taisni liekais, praktiskā dzīvē nederīgais ir tas, kas raisa un vairo prieku.

Tā kā es svētkus bez īstenīekiem nevaru iedomāties, tad šovakar, viena sēdēdama pie sava darba galda, sūtu sveicienus visiem, kas par spīti svešuma lietuvēnam saglabājuši garīgo rosmi, beiguši universitāti, ieguvuši zinātnisku gradu, kā vispār visiem garīga darba darītājiem, un tikpat sirsnīgus sveicienus tiem, kas apstrādā svešu zemi, kas strādā zem zemes arājam tik būtiski svešu kalnraču darbu, visiem, kas kalpo svešās mājās, kas būvē tiltus pāri ūdeņiem un naidam un ceļ mājokļus no koka, cementa un vissmalkākās vielas — no sapņiem; sveicienus jums, sāpīgi vientuļiem sirmgalvjiem vecuma mājās, un jums, no dzīves atšķirtiem cietējiem slimnīcās, un jums transitnometnēs, kur jāvingrinās visgrūtākā un mums latviešiem pašreiz visnepieciešamākā tikumā — pacietībā.

Dziļi mani satrieca ziņa par kādu 86 g. v. māti, kas beidzot, pārvarot visus šķēršļus un izturot visas pārbaudes, dabūja atļauju aizbraukt pie saviem bērniem uz ASV, bet dienā pirms kuģa atiešanas tika aizsaukta uz vienīgo vietu, kur arī latvieši ielaiž bez kvotas, vīzas, darba līguma un veselības apliecības — uz Aizsauli.

Un vēl dziļāk mani sadrūmināja šīs ziņas pavēstītājs, kāds, kas, Nāves salā un Tīreļa purvā cīnoties, zaudējis savu veselību. Stāstot vēstulē par mums abiem svešo latviešu māti, viņš piebilst, ka būtu priecīgs, ja arī viņam būtu piešķirts šīs vecās latviešu mātes liktenis, ja tikai viņš zinātu, ka slēva un meitiņa nokļūs ASV jaunajā darba vietā . . .

Bet arī priecīgas ziņas ir nesušas vēstules. Kāda trīju bērnu māte, kas strādā fabrikā Anglijā un dzīvo hostelī, man stāsta par savu meitu, „kuŗas lepnajā skatā šķiet spoguļojās bezgalīgās kviešu druvas" un kas ap sevi brīvos vakaros pulcina citas meitenes lai tām stāstītu par iemīļotiem rakstniekiem. Pašreiz viņas iztirzājot Princesi Gundegu. Šai meitenei 17 gadu, tātad, kad viņa bija spiesta pamest dzimteni, viņai bija 12. Cik stipras latviešu tradicijas tā sev paņēmusi līdz! Lai sveicināti viņas vecāki! Lai sveicināti viņas skolotāji!

*

Jūs mani jautājat par manu dzīvi Zviedrijā. Ko es šai patiesi brīvajā zemē apbrīnoju, kādas jaunas atziņas esmu guvusi, kā arī, ko šai aizmigušajā zemē sajūtu kā svešu un nepieņemamu, un arī par mūžigo nedrošības izjūtu, kas mani iekšēji izalo. Par visu to esmu rakstījusi savā grāmatā spīts. Atbildēt uz jautājumu, kas manā pašreizējā dzīvē mani visvairāk nomāc, nevaru: visgrūtāko nav iespējams ietvert vārdos. Bet par kādām sāpēm, kas nepārtraukti un neganti grauž, lūkošu īsi pavēstīt.

Puškins reiz izsaucies: „Dievs Kungs kādēļ tu man ar talantu un prātu esi licis piedzimt krievu tautā!" Arī es reizēm jautāju: kādēļ man bija jāpiedzimst latviešu tautā? Ja es piederētu citai tautai, viss manā dzīvē būtu — arī tad, ja individuālais liktenis būtu tāds pats — tūkstoškārt vieglāk, skaistāk, jēdzīgāk. Lapi (sāmi) ir skaitliski pavisam nieciga tauta un arī kultūrālā ziņā tie ļoti maz sasnieguši, bet Parīzes etnografiskais kongress viņiem pagājušā gadā veltīja sevišķu uzmanību. Un cik bieži radiofona programmā reprezentēta lapu mūzika, lekcijas par viņu ierašām, rakstuzu utt! Viņu labklājības uzturēšanai lielas summas ziedojis Akselis Munte, neatceros gan, vai pašiem lapiem vai arī ziemeļu briežiem bija ziedots vairāk. Bet kur ir kāds mecenāts, kas ziedotu lielas summas, lai mazinātu latviešu postu? Kur notiek kāds etnografisks kongress, kuŗā slaveni zinātnieki speciāli interesētos par latviešu īpatnībām?

Neviens par mums neinteresējas, un — būsim atklāti — arī mēs paši pret mūsu tautiešu veikumiem esam diezgan vienaldzīgi. Uz manām lekcijām par Dostojevski Upsalas universitātē kārtīgi nāca kādi 60 klausītāju (un tas šejienes universitātē ir liels skaits, jo ir profesori, kam nav vairāk par 10 klausītājiem). Bet kad es lasīju par latviešu kultūras īpatnībām, bija tikai kādi 20. Šis fakts vien liek pārdomāt, bet vēl vairāk liek pārdomāt šī fakta papildinājums: abas zviedru avīzes, kā kreisā, tā pilsoniskā, par šīm lekcijām bija sniegušas atzinīgas atsauksmes turpretim abas latviešu avīzes Zviedrijā tās pilnīgi noklusēja. Tas ir sīks fakts, bet reizēm sīkumi raksturo būtisko situāciju.

Pārbaudījumu brīžos, vienai cīnoties svešos apstākļos, man bieži jādomā par nēģeŗu dziedātāju Marianu Andersenu: viņai ilgi aizliedza dziedāt Vašingtonas „Constitutional Hall", un taksīšu šoferi attelkušies viņu vest, lepnas viesnīcas viņai liegušas ieeju tādēļ, ka viņa pieder pie melnās rases, bet nekad nav dzirdēts, ka paši nēģeŗi viņu būtu nonīcinājuši. Baltie no vienas puses nicina nēģeŗus, bet no otras puses, nēģeŗu māksla ar savu eksotismu, tāpat kā sāmi ar savu arktiskumu, kļūst par sensāciju. Bet mēs, ar ko mēs uz sevi esam vērsuši kultūrālās pasaules uzmanību? Ar saviem strīdiem, nenovīdību un mēlnesību? Mums trūkst lielas, brīvi drosmīgas līnijas, kas pāri personīgām simpatijām un antipatijām, pāri personīgai aizvainotībai, stāda vispārīgās intereses.

Eksistences cīņā vieglāk veicas pratiska darba darītājiem. Var pieļaut domu, ka nepazīstamas tautas pārstāvji šur tur var būt derīgi, bet ka tie garīgi varētu bagātināt vecās, lielās kultūras tautas? Kāda arrogance!

Vairākas manas esejas ir tikušas iespiestas vienā no lielākajiem zviedru laikrakstiem Svenska Dagbladet, un redaktors par maniem darbiem izteicās visai atzinīgi, bet kad es jautāju, vai šai laikrakstā nevarētu dabūt vietu ar noteiktu algu, man atbildēja, ka laikrakstā esot tādi līdzstrādnieki kā T. S. Eliots, A. Žids (Gide), J. Romēns (Jules Romans), T. Manns uc., aiz viņiem stāvot valstis un tautas, ar kuŗām jārēķinās, bet aiz manis? Jā, kas tad stāvot aiz manis? Par šo jautājumu ilgi domājot, sevī „atbildēju: es eju gar bezdibena malu, aiz manis ir tukšums, un vai reiz pār manu nakšņaino ceļu uzausīs saule? Bet es turpinu savu ceļu, it kā tā drīz uzaustu .

Atkal un atkal jūs man jautājat, ko es domāju par tagadnes literātūru. Manuprāt, intelektuālisms, nihilisms, eksistenciālisms un arī virziens, ko vāci apzīmēja ar saukli „Blut und Boden" un kas visās zemēs, arī latviešu rakstnieku

(Turpinājums 7. lpp.)

Ceļojuma piezīmes (I)

Kā iesūkt sevī Eiropas garu

Divas stundas laika — tas nav ilgs sprīdis ne mūžības priekšā, ne vispār šajā lidojošo šķivju laikmetā — rēķini kā gribi: visa mēraukla ir un paliek cilvēka mūžs. Bet ja šīs divas stundas gluži negaidot tev uzdāvina, teiksim, kāds gadījums, kam vispār patīk rotaļāties ar cilvēku gaitām — tad taisni jāpabrīnās, ko visu tādās 120 minūtēs var piedzīvot. Tu sēdi vilcienā kā pašas dzīves plecā, un tavs liktenis un dievs ir vilcienu saraksts, kas noteic atiešanu un paredz pienākšanu (gluži kā zvaigznēs rakstīts šūpulis un kaps), — un lokomotīves kurinātājs, kas uzbeŗ ogles vai nolaiž tvaiku — kā nu kuŗo reizi vajag. Bet pēkšņi kaut kas precīzajā satiksmes mechanismā samisās, skrējiens mitās, un pie vagona loga pieklauvē gadījums: šī ir Brēmene, mans kungs, un jums ir divas stundas laika.

Cik galanti no tevis, lielais mašīnmeistar, kas tu kārto atombumbas noslēpumus un DP gaitas — mēs nezinām, cik ilgi Brēmene vēl stāvēs savā vietā, un cik ilgi modernais nomads vēl raudzīsies vēsturē un drupās. Tā tas jāsaprot. Jo arī aklie gadījumi ir redzīgi.

Ir vēls vakars. Velk spirgts vēis, laikam no jūras — kā lai to zina celinieks, kas sutīs [illegible] āra ielejas tvaikos un pieradis pie pūsmām, kas pārskrien raustīdamās un paņēmieniem? Šis te ir kā varens caurvēšs milziga labības šķūņa durvīs, tas velk neatlaidīgi un vienmērīgi kā dziļi elpu atņēmies nepārredzamos ūdens klajumos. Spožas gaismas pilnajās ielās tramvaji skrien tikai drusku vien grabēdami, auto netaurē nemaz un laudis šķiet zaudējuši valodu — šī pilsēta ir cita un mēma. Bet viena priekšrocība viņai ir — tā pati, kas ikvienai vecā kontinenta pilsētai: viņai piemīt Eiropas gars. Tas pats gars, par kuŗa trūkumu sūdzas visi pārvietoto personu tūkstoši otrpus okeanam. Sūdzas, piecos gados tomēr neko vairāk par savas nometnes garu uzsūkt nepaguvuši. Bet trimdas apstākļi, ko lai dara . . .

Ja esat piesardzīgs ceļinieks un bīstaties, ka jums nenotiek tāpat, tad tūliņ atrodiet arī radikālu Eiropas gara uzsūkšanas metodi. Jūs iedomājaties, ka esat spoks — šai svešajai pilsētai un svešajiem ļaudīm jūs patiesi neesat nekas cits kā parādība, kas pazūd tik pat pēkšņi kā uzklidusi. Domās uzvelciet 17. g. s. lakkurpes ar sudraba sprādzēm, samta vesti ar žabo un galvu tērpiet platmalē ar pāva spalvu — tas palīdzēs ielet vidē kuŗai ar caurbraucēja paviršību vien parasti netiek klāt, — un dodieties vēsturē. Šajā vēlajā vakara stundā rātūža, baznīcu un bagāto pilsoņu namu logi ar rūgtumu noraugās ielās, kur ievērojamu portālu priekšā šīs senās un cienījamās pilsētas modernās meitas tirgojas ar svešu zemju kareivjiem. Bet kad jūs savā iedomu tērpā tur ienāksit, vecpilsēta saņems jūs ar vējā tikko sadzirdamu priecīga pārsteiguma nopūtu un pavadīs jūsu gaitas ar savām ēnām, kuŗās jūs sazīmēsit Hanzas tirgotāju soļu pēdas, skārda izkārtņu čīkstēšanā jūs sadzirdēsit pieminam Rīgas vārdu, un nebūs brīnums, ja kanālā pamanīsit tikko no Vezeras ievilktu kuģi ar karogu mastā — melns vēzis sarkanā laukumā. Jūs redzēsit arkas, kolonnas, kāpnes un vecus kokus tik pēkšņos spuldžu gaismas aspektos un tik negaidītās perspektīvās, ka no tām varētu mācīties vēsturisko operu dekorātori un impresionisti.

Tās ir dažas drupatas vecā krietnā Eiropas gara rauga, ko jūs uzņemat sevī. Tas raudzējis daža laba gadsimta notikumu mīklu, un kad jūs nokļūstat modernajā pilsētas daļā, var redzēt, kas no tā iznācis resp. palicis pāri. Tur ir kara drupas un tajās milzīgi preču rami ar pagraba un virszemes skatlogiem, kuŗos izšķērdīgi sagāztas visas iedomājamās pērkamās mantas — tirgotāju asinīm liels spēks. Tur ir tepiķi baķos, ruļļos, izklāti, piekārti, attīti; uzvalki, dāmu modes, koferu piramīdas, kurpju kalni, dzīvokļu iekārtas; izbāzts kazlēns kustina galvu, aicinādams iegādāties tirgus somu, Lieldienu zaķis visiem uzskatāmā veidā nepārtraukti dēj raibas olas, un kādā puķu veikalā zem orchidejām un ceriņiem tekā īsti, dzīvi, tikko izšķīlušies cālīši. Neviena pilsēta tā neprot izstādīt un piedāvāt savas preces kā šī: ja tās ir vērtslietas, tad skatlogā ir tūkstoši gredzenu. Un ja tas ir manufaktūras veikals, tad baltveļas tornis skatlogā paceļas piecus metrus virs jūras līmeņa, kuŗa pakājē uz ielas sirms Brēmenes laulāts pāris paklusu spriež, vai pirkt to kabatas lakatu par marku vai marku piecdesmit. Ļaužu šeit kā jūra, bet tie sarunājas tik klusu kā bērēs, skolas meitenēm garas rātnas bizes, zēni iet bez grūstīšanās un svilpošanas, un avīžu puikas brēcieni, kas piedāvā vakara jaunumus, liekas skanām tik piedauzīgi šai solidajā atmosfairā, it kā tur mūzeja hallē ālētos iereibis naktssargs.

Pret pusnakti vējš norimst, spoku stunda pāri, un jums jādodas atpakaļ uz vilcienu. Ap staciju aplipuši laikmeta dokumenti — Liliput Bar, Kajüte un citas atspirdzinājuma vietas, ierīkotas pārbūvētos preču vagonos vai koka baraciņās, tik lielās, ka tur tikko var apgriezties divi, trīs cilvēki. Bet vai nav dzirdēts, ka ari klinšu ērgļa spalvās mitot utis? Un vai arī tas galu galā nepieder pie Eiropas gara?

Kaut arī tam visam būtu tik vien nozīmes kā vecai pastmarkai vai skatu kartiņai — šīs divas stundas tagad pieder jums. Divas stundas ar apsūbējušiem torņiem, pulksteņu sitieniem un vārgu mēnesnīcu, kuŗā neskaidri atvīdējis kādas pilsētas naksnīgais profils. Ej nu sazini, kuŗā pasaules malā būs patīkami to atcerēties. Eiropas gars kļūst arvien dārgāks un laimīgu gadījumu arvien mazāk.

Severīns Dūms

Lieldienu

(Turpinājums no 6. [illegible]
vidū, bija atradis daudzus
jus, pieder pagātnei. Ir
jaunas vēsmas. Cilvēks il
var dzīvot drupās un tuk
modušās ilgas pēc klusa ie
un Dieva tuvuma. Francij
riaks, Bernanoss un sevišķi
Rolāna pēc viņa nāves
pašatzišanās un atmiņu
centrējās Dieva atziņā.
dzīve ir ticības rezultāts.
tātad es esmu . . ." — „
ticības citai dzīvei, jau šai
Tās ir atziņas, kas izstrāv
pār viņa pēdējiem darbiem.
iekšķiguma un Dieva mek
jus staigā Č. Morgāns, T.
Gr. Grīns (Graham Green).
jautājumu varbūt vēlāk k
rakstīšu vairāk. Soreiz l
ar nojausmu, ka pamalā
rita blāzma

*

Jūs gribat zināt, ko es
par amerikāņu lite
un vai es Amerikā varētu
justies? Par Amerikas n
īpatnībām — par dolara
rupju masifikāciju, par ste
gas dēļ rakstījuši vai visi
izcilie autori, bet visnezēlī
amerikāņi. Šķiet, jaunlaiku
kāņu literātūras pārstāvji
šies savas zemes un nācija
mu atkailināšanā. Un tom
kais amerikānis uz Eiropu r
uz mirstošu māti, kas gan
jusi. Nupat es lasīju kādu
statistiku: katrās 35 minūt
rikā kāds izdara pašnāvību
rās 100 sekundēs kāds zaud
Šie fakti runā tik skaidru
ka katra interpretācija te bū

Domājot par Amerikas
kiem, nevarētu pateikt, kar
grūtāk: vai tiem, kas iegu
pulāritāti, vai tiem, kas
savu anonimitāti. Ne vienam
ram nav iespējams dzīvot
vām domām, saviem fanta
llem, klusai meditācijai. N
ne otrs nevar atļauties to lu
kā katrs īsts rakstnieks v
ilgojas.

Amerika ir zeme bez iz
garīgiem centriem, un tur rak
ir vēl vietuļāks nekā Eirop
redzu divas Amerikas: pirmk
tālo, optimistisko, naivo (Joh
wey, Dale Carnegie). Repres
vais amerikāņu filozofs Džons
ir 90 g. v., bet nesen apprecēj
adoptējis vairākus bērnus, laī
optimistisko filozofiju pierādīt
vē. Un otrā Amerika: izm
drūmā (Folkners, Šteinbeks).

Mani personīgi pēdējā laik
saistījuši divi rakstnieki: R.
(Richard Wright) un Tomass
No Raita romāniem laužas ār
pirmspēks, šķiet, viņš izaurē
sāpes kā aizšauts meža zvē
par viņa ētisko priedumu
fakts, ka viņš nupat publisk
cies no komūnisma, kas ti
žilbina apspiestas tautas ar
melu mācību par brālību.

TĪRS

Jānis ar Juri bija sirsnīgi u
šķirami draugi . Abi trimd
vieni prieki vienas bēdas.
dziedāja koŗī — Juris kursos
jās valodas un būrās pa biblio
grāmatām. Abi diezgan mazr
sak', ko tur daudz vārdos izt
ja runā sirds Gadījumos, pie p
les, kad runājamais pats ar
lauzās uz āru, Juris izspieda: „K
ses, Jāni, saki vai es tev kā
kaut kur kaut ko?" Jānis ne
rēja un nošņauca degunu. „Ko n

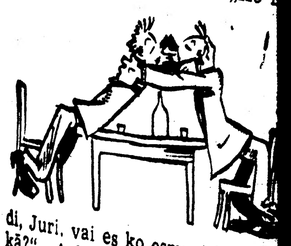

di, Juri, vai es ko esmu jebkad k
kā?" Arī Jānis norīkojās gar de
nu. Var teikt, abiem pat kopā
iesnas.

Kādā dienā nometnē ieradās P
teris. Neviens viņu lāga nepazī
bet — cik redzams — lāga cilvē
Cilvēks stāvēja par taisnību un
viški sašuta, ja kur samanīja trī
dinieku vienības ārdīšanu. „Tas
ir par traku!" viņš tādās reizēs
saucās. „Organizācijas, biedrīb
komitejas, bibliotēkas, skolas, kur
viriešu koŗi un jauktie koŗi. Kat
rauj uz savu pusi, ko māk. Kur
vairs kopība, kur te tā vienīb
Kunģiem amatu vajag. Tur, lūk,
tas āķis. Vienības vietā pilnīga s
drumstalošana. Vai visi nevarēt
būt organizēti vienā organizācij
Vai, teiksim, skolā — visi iet vien
skolā. Vai arī nepletiktu, sacīsim, a
bibliotēku — visi lasa vienu grāma
koŗī un dzied vienu kopēju trimdi
nieku sāpju dziesmu. Kam vajadzī
ga tāda šķelšanās? Kundziņiem va

ēstule

ņa

ezgalīgās kviešu druvas" un
p sevi brīvos vakaros pulcina
meitenes lai tām stāstītu par
tiem rakstniekiem. Pašreiz
iztirzājot Princesi Gundegu.
eitenei 17 gadu, tātad, kad vi-
ja spiesta pamest dzimteni, vi-
ija 12. Cik stipras latviešu
dijas tā sev paņēmusi līdz! Lai
nāti viņas vecāki! Lai sveici-
viņas skolotāji!

*

mani jautājat par manu dzīvi
rijā. Ko es šai patiesi brīvajā
apbrīnoju, kādas jaunas atzi-
smu guvusi, kā arī, ko šai aiz-
ajā zemē sajūtu kā svešu un
nemamu, un arī par mūžīgo
šības izjūtu, kas mani iekšēji
Par visu to esmu rakstījusi
grāmatā spīts. Atbildēt uz
umu, kas manā pašreizējā dzī-
ani visvairāk nomāc, nevar-
itāko nav iespējams ietvert
s. Bet par kādām sāpēm, ku
traukti un neganti grauž, lī-
īsi pavēstīt.

kins reiz izsaucies: „Dievs
s, kādēļ tu man ar talantu un
esi licis piedzimt krievu tau-
Arī es reizēm jautāju: kādēļ
bija jāpiedzimst latviešu tautā?
piederētu citai tautai, viss
dzīvē būtu — arī tad, ja in-
tālais liktenis būtu tāds pats —
ēkārt vieglāk, skaistāk, jēdzī-
Lapi (sāmi) ir skaitliski pavi-
nieciga tauta un arī kultūrālā
le ļoti maz sasnieguši, bet Pa-
etnografiskais kongress viņiem
ušā gadā veltīja sevišķu uzma-
Un cik bieži radiofona prog-
ā reprezentēta lapu mūzika,
as par viņu ierašām, raksturu
Viņu labklājības uzturēšanai
summas ziedojis Akselis Mun-
atceros gan, vai pašiem lapie
ī ziemeļu briežiem bija ziedo
. Bet kur ir kāds mecenā
iedotu lielas summas, lai m
latviešu postu? Kur notiek
etnografisks kongress, kur
ni zinātnieki speciāli interesē
ar latviešu īpatnībām?
iens par mums neinteresējas,
būsim atklāti — arī mēs paši
mūsu tautiešu veikumiem esam
ēn vienaldzīgi. Uz manām lek-
par Dostojevski Upsalas uni-
ātē kārtīgi nāca kādi *60 klau-*
(un tas *ieņēmes universitātē*
ls skaits, jo ir profesori, kam
vairāk par 10 klausītājiem). Bet
s lasīju par latviešu kultūras
bām, bija tikai kādi 20. Šis
vien liek pārdomāt, bet vēl
liek pārdomāt šī fakta pa-
ājums: abas zviedru avīzes,
eisā, tā pilsoniskā, par šīm
ām bija sniegušas atzinīgas at-
mes turpretim abas latviešu
Zviedrijā tās pilnīgi nokluš-
Tas ir sīks fakts, bet reizēm
i raksturo būtisko situāciju.
baudījumu brīžos, vienai ci-
svešos apstākļos, man bieži
ā par nēģeru dziedātāju Ma-
Andersenu: viņai ilgi aizlie-
ziedāt Vašingtonas „Constitu-
-Hall", un taksīšu šoferi attēl-
viņu vest, lepnas viesmīcas
liegušas ieeju tādēļ, ka viņ
pie melnās rases, bet neki
dzirdēts, ka paši nēģeri viņ
nonīcinājuši. Baltie no vie-
uses nicina nēģerus, bet no ot-
uses, nēģeru māksla ar savu
smu, tāpat kā sāmi ar savu
kumu, kļūst par sensāciju.
nēs, ar ko mēs uz sevi esam
ši kultūrālās pasaules uzma-
Ar saviem strīdiem, nenovī-
un mēlnesību? Mums trūkst
brīvi drosmīgas līnijas, kas
personīgām simpatijām un an-
jām, pāri personīgai aizvaino-
stāda vispārīgās intereses.
istences cīņā vieglāk velcas
ka darba darītājiem. Var pie-
domu, ka nepazīstamas tautas
āvji šur tur var būt *derīgi*,
a tie garīgi varētu bagātināt
lielās kultūras tautas? Kāda
ance!
rākas manas esejas ir tikušas
stas vienā no lielākajiem
u laikrakstiem Svenska Dag-
t, un redaktors par maniem
ēm izteicās visai atzinīgi, bet
es jautāju, vai šai laikrakstā
ētu dabūt vietu ar noteiktu
man atbildēja, ka laikrakstā
tādi līdzstrādnieki kā T. S.
A. Žids (Gide), J. Romēns
Romans), T. Manns uc., aiz
n stāvot valstis un tautas, ar
jārēķinās, bet aiz manis?
as tad stāvot aiz manis? Par
tājumu ilgi domājot, sevī „at-
u: es eju gar bezdibena malu,
anis ir tukšums, un vai reiz
anu nakšņaino ceļu uzausīs
Bet es turpinu savu ceļu,
tā drīz uzaustu .
al un atkal jūs man jautājat,
s domāju par *tagadnes*
rātūru. Manuprāt, intelekt-
ms, nihilisms, eksistenciālisms
ī virziens, ko vāci apzīmēja ar
„Blut und Boden" un kas vi-
emēs, arī latviešu rakstnieku

(Turpinājums 7. lpp.)

Lieldienu vēstule...

(Turpinājums no 6. lpp.)

vidū, bija atradis daudzus pārstāvjus, pieder pagātnei. Ir jaužamas jaunas vēsmas. Cilvēks ilgstoši nevar dzīvot drupās un tukšumā. Ir modušās ilgas pēc klusa iekšķīguma un Dieva tuvuma. Francijā — Moriaks, Bernanoss un sevišķi Romēna Rolāna pēc viņa nāves publicētās pašatzīšanās un atmiņu grāmatas centrējās Dieva atziņā. „Cilvēka dzīve ir ticības rezultāts. Es ticu, tātad es esmu . . ." — „Kam nav ticības citai dzīvei, jau šai ir miris." Tās ir atziņas, kas izstrāvo gaismu pār viņa pēdējiem darbiem. Anglijā iekšķīguma un Dieva meklētāja ceļus staigā Č. Morgāns, T. E. Eliots, Gr. Grīns (Graham Green). Par šo jautājumu varbūt vēlāk kādu reizi rakstīšu vairāk. Šoreiz lai pietiek ar nojausmu, ka pamalē sārtojas rīta blāzma

*

Jūs gribat zināt, ko es domāju par *amerikāņu literatūru* un vai es Amerikā varētu garīgi iejusties? Par Amerikas negātīvām īpatnībām — par dolara tiranniju, rupju masifikāciju, par steigu steigas dēļ rakstījuši vai visi Eiropas izcilie autori, bet visnežēlīgāk paši amerikāņi. Šķiet, jaunlaiku amerikāņu literatūras pārstāvji sacentušies savas zemes un nācijas trūkumu atkailināšanā. Un tomēr tipiskais amerikānis uz Eiropu raugās kā uz mirstošu māti, kas gana dzīvojusi. Nupat es lasīju kādu drausmu statistiku: katrās 35 minūtēs Amerikā kāds izdara pašnāvību un katrās 100 sekundēs kāds zaudē prātu. Šie fakti runā tik skaidru valodu, ka katra interpretācija te būtu lieka.

Domājot par Amerikas rakstniekiem, nevarētu pateikt, kam klājas grūtāk: vai tiem, kas ieguvuši popularitāti, vai tiem, kas cīnās ar savu anonimitāti. Ne vienam, ne otram nav iespējams dzīvot sev, savām domām, saviem fantazijas tēliem, klusai meditācijai. Ne viens, ne otrs nevar atļauties to luksu, pēc kā katrs īsts rakstnieks visvairāk ilgojas.

Amerika ir zeme bez izteiktiem garīgiem centriem, un tur rakstnieks ir vēl vietuļāks nekā Eiropā. Es redzu divas Amerikas: pirmkārt vitālo, optimistisko, naivo (John Dewey, Dale Carnegie). Representātīvais amerikāņu filozofs Džons Diniss ir 90 g. v., bet nesen apprecējies un adoptējis vairākus bērnus, lai savu optimistisko filozofiju pierādītu dzīvē. Un otrā Amerika: izmisušā, drūmā (Folkners, Šteinbeks).

Mani personīgi pēdējā laikā dziļi saistījuši divi rakstnieki: R. Raits (Richard Wright) un Tomass Volfe. No Raita romāniem laužas ārā baigs pirmspēks, šķiet, viņš izaurē savas sāpes kā aizšauts meža zvērs, bet par viņa ētisko briedumu liecina fakts, ka viņš nupat publiski atteicies no komūnisma, kas tik viegli žilbina apspiestas tautas ar savu melu mācību par brālību.

Pie kosmiski romantiskā individuālista T. Volfes, kas, kā jau īstam rakstniekam nākās, kļuva slavens tikai pēc savas nāves, mani vispirms vilināja viņa uzstādītā universālā programma: iepazīties ar visiem cilvēkiem, izlasīt visas grāmatas, apceļot visas zemes un milēt 10.000 sievietes. 30 g. viņš uzrakstīja savu autobiografiju „Look Homeward, Angel," pasludinādams, ja rakstniekam ir vērtība, tad visvērtīgākais ir viņa autobiografija, vienalga, vai viņš to tiešā vai netiešā veidā izstāsta. Amerikāņu chroniskie amoka skrējieni, trokšņainās ārišķības, dolaru medības viņu pildīja ar dziļām skumjām un viņš jautāja: „Vai mēs vēl dzīvojam vai arī esam jau miruši?" Kāds viņa fragments mani tik dziļi bija aizgrābis, ka es viņam aizrakstīju vēstuli, bet tā nesasniedza adresātu: par spīti technikas visvarenībai pasta satiksme uz debesīm vēl nav atklāta. Un es toreiz nezināju, ka V. jau pametis šo zemi.

*

Domājot par *latviešu garīgo dzīvi trimdā*, ar skumjām jakonstatē, ka mums bieži trūkst godīguma pret pagātni un patiesību. Tā, piem., es nekādi nevaru saprast, kādēļ tagad Ulmanis jāzaimo? Es personīgi nepiederēju pie ulmanistiem un esmu viena no nedaudziem autoriem, kas nav saņēmis nevienu Ulmaņa godalgu, stipendiju vai balvu. Man Ulmaņa laikā bargi pārmeta internacionālismu, proti, tieksmi sasaukties ar visu pasauli un negribu dzīvot „maisā", proti pārliecībā, ka ar Latviju pasaule sākas un beidzas. Bet arī par to rakstīšu citreiz. Šoreiz gribu tikai pasvītrot, ka, lamājot Ulmani, mēs šaustām paši sevi. Neaizmirsīsim arī, ka mūsu prezidentam neizdevās sevi izglābt un, ieslodzīts vergu nometnē, viņš sen izpircis savus grēkus, ja viņa tuvredzību par grēku var saukt.

*

Domājot par Lieldienām, es atceros Jāzepu no Arimatijas, kas, pārvarēdams savas bailes, uzdrīkstējās aiziet pie Pilāta un lūgt, lai tas tam atļautu apbedīt Kristu. Kristus izraudzītie mācekļi, draumu notikumu iebiedēti, bija pazuduši, bet Jāzeps no Arimatijas, slepenais māceklis, uzdrīkstējās viens iet pret visiem, darīt to, ko neviens nedarīja: sava meistara mirstīgās atliekas noņemt no krusta un glābt no naidnieka apsmiešanas.

Garā kavējoties pie šī skaistā, klusā, drosmīgā cilvēka, es jautāju sev: kas gan būtu visa kultūras vēsture, ja šad tad nerastos kāds, kas dara to, ko citi aiz gļēvuma, bailēm un stulbuma nedara? Brīnumaina ir pasaules kārtība: vistumšākā naktī vienmēr rodas kāds no Arimatijas, kas ar savu sirds gaismu iezīmē jaunu ceļu.

Upsalā, marta beigās.

Zenta Mauriņa

Ēriks Raisters

VĒDERS

Ar maizes gabalu un krietnu kartupeli
Un naža galu baltas galda sāls
Reiz svētkos iztiku (tie nav nekādi meli,
Un laiks tas arī nav nemaz tik tāls).

Ai, jaukie mirkļi! Sila sirds un kusa
Man vienā pukstē tad ar miljoniem,
Kas pūlēties un strādāt nepiekusa,
Bet algas pietika kam tikko vēderiem.

Pa karbonādei, sniegtai krogā labā,
Un šķēlei rupjas maizes piedevām —
Tā bajojos es gadiem savā dabā,
Vēl glāzi alus piedzerdams pie tām.

Bij arī dzīres, kad mans vēders rija,
Kas grezni klātos galdos vien bij dots;
Gan rasols, kumpis, nēģi viņā silja,
Un viss tas tika šnabju apskalots.

Bet ieguvums? Darbs saraustīts un
īdzīgs,
Pa retai dzejai, raksta nogalim.
Pat vēders nekļuva tiem saviem brāļiem
līdzīgs,
Kas brangi dižoties kāpj pāri jozmenim.

Tad nāca laiks, kad litrs plānas viras
Šim vēderam bij kļuvis ilgots prieks,
Vai šķēle kolrābju vai krūze sājas
dziras
Un auzu maizes piedevām kāds nieks.

Pats gauzdamies, tas sūru dzīvi lēma,
Pa lētām ēdnīcām man likdams apkārt
jozt —
Cik marku bija, tās viņš visas ņēma
Un rūkdams prasīja arvienu tikai kost.

Bet, viņa dīdīts, gars mans modrs tika,
Kaut brīžiem nogurums ar vari lauzās
klāt,
Man sapņot, strādāt, domāt neapnika
Un dzīvi skarbo kaisli slavināt.

Reiz beidzas viss, un vēders guva
mieru,
Kad tā kā Leiputrijā cēlu priekšā tam
Gan treknus konservus, gan sardīnes,
gan sieru
Un saldas marmelādes gardām uzēdām.

Bet, kļūdams izvēlīgs, drīz vien viņš
mani trieca
Pa ciemiem apkārt mangot šo vai to;
Svaigs sviests un augli baudu viņam
sniedza,
Ja tos vēl aplēja ar vīnu sarkano.

Bet kas no tā? Viņš krita omulībā
Un lika mēlei daudzkārt apjūsmot,
Ko atkal baudījis, un bieži greizsirdībā
Pret cita vēderu es pamanīju to.

Šis laiks bij īss. Tad nāca kukurūza
Un atkal skaļi gausties lika tam —
Aiz viņa vaimanām sirds mana gandrīz
lūza
Un ilgi kavējās pie dzīru atmiņām.

Pret cigaretēm dārgu silķi mijis
Un sausus kartupeļus vārījis turklāt,
Mazliet to remdēju un, gurdu padarījis,
Ar divi spilveniem pie sevis spiedu klāt.

Tik tiešām reiz tas apzināties sāka,
Ka nav tik svarīgi, ko viņā iekšā liek,
Jo viss tāpat, ko uzvelc viņa māka,
Par zemes mēslojumu vienlīdzīgu tiek.

Viņš negrib vairs, lai esmu tam par
vergu,
Tik kļuvis labs, ka taisni pašam brīns, —
Ja cita nav, viņš pateicas par ļergu
Un maizes kumosu, kam uzziests
margarīns.

Nu zinu — nākotnē, kad būsim darba
rūķi,
Kaut mīkstus banānus vai cepeti mums
dos,
Viņš nebūs vairs par untumainu pūķi,
Bet mērs un pieticība mūs tad
apvienos.

PĒTERIS AIGARS

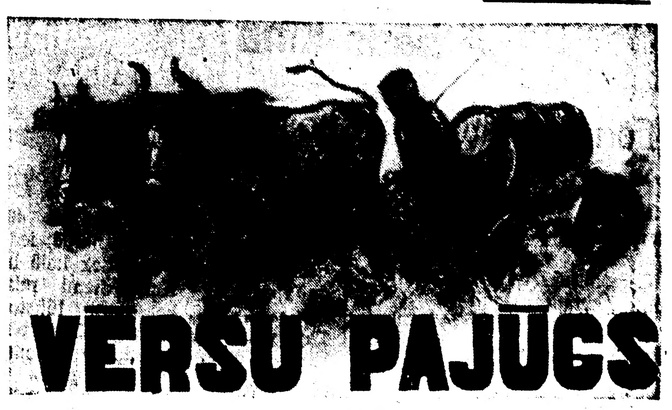

Vienreiz atpūtīšos, domāja jaunā sieviete, noliekot mazā zemnieku istabā divas ceļa somas un latviešu seģenē ievīstītu drēbju saini. Viņu pārņēma tāds nespēks, ka atlaidās popētā krēslā, kas stāvēja iepretim logam. Atsperes jau bija zaudējušas elastību, tomēr brūnais samts, ko vietām bija notrinušas sēdētāju muguras, vēl deva pietiekami daudz mājības sajūtas.

Istabas logs bija uz dienvidiem. Apvāršņa malā zilgoja mežiem klāti kupraini pakalni, ceļoties augstāk cits pār citu un beidzot saplūstot ar apvārsni. Jaunajā mājvietā Dagniju par visu vairāk interesēja skats uz pasauli. Mēbeles, ja nepatik, var iznest no istabas, tapetes apmainīt, bet skats paliek. Jaunā sieviete atlaidās puszviļu, izpleta rokas kā putns dara ar spārniem pirms lidojuma un tad spēji piecēlās. Viņa atbīdīja puķainos aizkarus. Kalni gaisa debesu malā. Tuvāk rēgojās divi kūpoši fabrikas dūmeņa. Pati fabrika nebija redzama, tā atradās ieplakā aiz kaimiņu ciema sarkanajiem kārniņu jumtiem. Tuvumā plētās lauki ar brangu zelmeni, dārzos un gar šosejas malām ziedēja ābeles balti sārtiem ziediem.

Vērojot dabas ainavu, Dagnijai sirds kļuva skumja. Ja nebūtu tas, kas pār viņas dzīvi gulēja kā neatvairuma ēna, varētu baudīt dabas saskanīgo daiļumu. Bet pār viņas jaunību guma smeldzoša vilšanās mīlestībā. Dagnija sapurināja kuplos pelnu krāsas matus kā atvairīdama uzmācīgu odu spietu.

„Ak, jā," viņa teica istabas klusumā, lai dzirdētu savu balsi. „Tas ir bijis un izbijis."

„Māmiņ, tā būs mūsu istaba?" ieruņājās bijīga bērna balss. Jaunā sieviete juta pieglaužamies pie rokas piecgadīgā puisēna seju. Viņa noraudzījās dēlā, saudzīgi noglāstīja viņa gaišo galvu un teica:

„Tikai esi rātns. Te sveši ļaudis, mums jāsadzīvo!"

Puisēns uzlūkoja māti lielām acīm. Viņš nesaprata, ko nozīmē — jāsadzīvo. Šis vārds iegūlās viņa dvēselē kā akmens. Tam vajadzēja būt kaut kam neparastam vai briesmīgam. Varbūt tas nozīmēja kaut ko tik pat baismīgu ka sumpurņa pasaka, ko vecā labā krustmāte lasīja viņā nometnē.

Dēls pieglaudās vēl ciešāk mātei un teica:

„Māmiņ, iesim, pagalmā vistiņas, mazas, dzeltenas..."

Māte lūkojās dēlā. Šīs acis atgādināja kādu cilvēku, kuram viņa dzina pēdas un laikam nekad nesadzīs

„Labi, Jānīt iesim Saposīsim istabu vēlāk," viņa satvēra bērnu pie rokas. „Laukā ir saule un tās mums abiem vajag"

Dagnija gribēja aplūkot ciemu, kurā mitinājās latviešu bēgļu nometne.

Jaunā sieviete aizgāja līdz slieksnim, bet tad, kādas nojautas mudināta, apstājās un vēlreiz pārlaida skatu istabai. Kaktā aiz loga stāvēja brūna veclaicīga gulta, plata kā Noāsa šķirsts, pilna sarkanu neapvilktu dūnu spilvenu. Skapja rakstītās durvis rotāja gada skaitlis 1799. Pie sienas virs gultas karājās ģimenes fotografija, iestiklota zeltītā logatā. Viņa spēra dažus soļus tuvāk. Vidū sēdēja padrukns sirmgalvis melnā tērpā, baltu krūtežu. Viņam līdzās dzīves biedre — šo sievieti Dagnija atcerējās redzējusi gaiteni, — augstu matu sasukājumu, taisna, sausa un valdoniga. Ap vecākiem atradās astoņi dažāda vecuma dēli un meitas. Citi bija pusaudži, citi pieauguši, viens jaunekļis aizmugurē apakšvirsnieka formā. Dagnijas skats apstājās pie karavīra. Viņa lūkojās sasprindzināti un ilgi svešajā ģimetnē . Ziņkārīgā sieviete pietvīka viņai iemirdzējās acis. Viņa noņēma foto no sienas tuvināja to acīm un attālināja. Mirkļiem likās, ka maldās. Ļaudis uzņēmumos dažkārt izliekas tik līdzīgi, kad seias sīkās nianses izbalējušas vai saplūdušas. Un tomēr, jo ilgāk viņa raudzījās, jo vairāk sirds sita. Vai tiešām viņa sadzinusi pazudušajam cilvēkam pēdas? Viņa vairāk nevēlas, kā pateikt — labdien —, parādīt — te ir tavs dēls, tad aiziet pa pasaules lielceļiem. Drebošu roku Dagnija nolika foto uz galda un aizvēra acis.

Tas bija Rīgā 1942. gada vasarā. Iestādē, kur strādāja Dagnija, apgrozījās Volfgangs Kramers, slaids gaišmatains policijas virsnieks līku ērgļa degunu, laipnu, bet neatlaidīgu skatu. Viņš nāca pie iestādes vaditāja, un Dagnijai kā sekretārei vajadzēja pirmajai uztvert atnācēja labdienas, asprātības un pie reizes arī glaimus. Patiešām, salidzinot ar citiem vāciešiem, viņš likās neparasti pieklājīgs, pat pārāk smalkjūtīgs.

„Māmiņ, ja nenāksi, iešu viens," puisēns paraustīja Dagniju pie rokas, bet viņa stāvēja kā pārakmeņojusies. Viņa pamāja dēlam un tas pazuda durvis. Atmiņas risinājās.

Kaut viņi nebija iepazistināti, uz ielas nejauši sastopoties, jau pa gabalu viens otram uzsmaidīja kā veci paziņas. Rīga nav tik liela, lai divi cilvēki varētu viens otram pazust. Turklāt Dagnijai allaž šķita, ka viņa svešnieku tīši meklētu ielas drūzmā, vai kafejnīcas dūmākā.

Vienreiz vasaras vidū pievakarē, iznākot no auto ostas ar smagiem saiņiem un ejot uz tramvaja piestāti, pie pasta viņai pēkšņi līdzās pieturēja pelēka militāra mašīna, zi-

nāmais virsnieks padevīgi aicināja iekapt. Palīdzēšot saiņus nogādāt mājās. Braucējs bija viens. Vai viņa varēja noraidit piedāvājumu? Kamēr auto piestājās Tērbatas un Matīsa ielas stūrī, visu laiku viņi tērzēja, attapības lēkāja kā dzirksteles, un Dagnija juta, ka dažas viņu apdedzinaja. Viņa bija nokļuvusi svešinieka varā.

Kad mantas bija uznestas, Dagnija aicināja virsnieku uzkavēties, varbūt kopigi vakariņot. Pēc mazas vilcināšanās viņš piekrita. Pie galda viesis tērzēja ar mājastēvu, slavināja Dagnijas mātes virtuves mākslu. Tēvs bija agresīvs. Viņš no laika gala necieta vāciešus.

„Viši jūs esat puslīdz vienādi," iekarsa vecais namsaimnieks pēc trešā degvīna. „Krievi mūsu namus nacionālizēja jūs tos paņemiet kā kara laupījumu."

Virsnieka vaigs apmācās, viņš palūkojās uz mājastēvu un uz Dagniju un tad piebilda:

„Pasaules kartiba uzvarētāju nesoda. Vai labāk — vājākais arvien ir vainigs stiprākā priekšā"

„Bet ja stiprakais nespēj savu stiprumu apliecināt, ja viņš apgurst?"

„Tad tā ir viņa nelaime. Nespēku nevienam nepiedod!"

„Bet kas notiks pēc uzvaras?" saruna iejaucās Dagnija. Virsnieks uz viņu pacēla vaicātāja skatu it kā gribētu teikt — ari jūs pret mani, bet tad smaidot teica:

„Kara laimi un slavu dievi dala pēc nopelniem Sveiki, labāk uzdzersim mūsu mājasmātei, kas mums sagādājusi šo patikamo vakaru."

„Jūs, Kramera kungs, līdzvainīgs, ka šis vakars izdevies tik labs," pretojās mājasmāte. Viņai šis cilvēks patika „Varbūt tu, Dagnija, vari ko uzspēlēt, kamēr uzvārās kafija," māte griezās pie meitas, lai vīrieši neuzsāktu par jaunu politiskus strīdus

„Lūdzu, ar lielāko prieku es klausos labu mūziku." Karavirs piecēlās un piebidija klavierēm krēslu.

„Ko publika vēlas," Dagnija draiskojās pietvikusi, raugoties uz viesi, „Čaikovski, Šūbertu vai Šopēnu?"

„Vīnes meža stāstus." skanēja atbilde, kas Dagnijai gan nepatika, bet likās kā nepārsūdzama pavēle. Vinai vars nebija savas gribas. Skanot mūzikai, viņa grima kā atvarā, kā rožu un liepziedu straumē, kas viņu nesa un šūpoja. Vai tā bija mīlestība?

(Turpinājums sekos.)

TĪRS DARBS / *Bildes pats sev piezīmējis Ernests Rirdāns*

Jānis ar Juri bija sirsnigi un neškiramī draugi . Abi trimdinieki, vieni prieki vienas bēdas. Jānis dziedāja korī — Juris kursos mācījās valodas un būrās pa bibliotēkas grāmatām. Abi diezgan mazrunīgi, sak', ko tur daudz vārdos izteiksi, ja runā sirds Gadījumos, pie pudeles, kad runājamais pats ar varu lauzās uz āru, Juris izspieda: „Klausies, Jāni, saki. vai es tev kādreiz kaut kur kaut ko?" Jānis neizturēja un nošņauca degunu. „Ko mul-

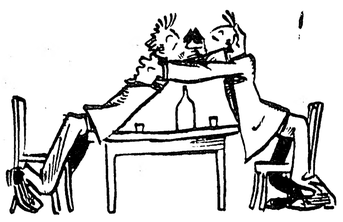

di, Juri. vai es ko esmu jebkad kaut kā?" Arī Jānis norīkojās gar degunu. Var teikt, abiem not kopējas iesnas.

Kādā dienā nometnē ieradās Pēteris. Neviens viņu lāga nepazina, bet — cik redzams — lāga cilvēks. Cilvēks stāvēja par taisnību un sevišķi sašuta, ja kur samanīja trimdinieku vienības ārdīšanu. „Tas nu ir par traku!" viņš tādās reizēs iesaucās. „Organizācijas, biedrības, komitejas, bibliotēkas. skolas, kursi, vīriešu koŗi un jauktie koŗi. Katrs rauj uz savu pusi, ko māk. Kur te vairs kopība kur te tā vienība? Kungiem amatu vajag. Tur, lūk, ir tas āķis. Vienības vietā pilnīga sadrumstalošana. Vai visi nevarētu būt organizēti vienā organizācijā? Vai, teiksim, skolā — visi iet vienā skolā. Vai arī nepietiktu, sacīsim, ar bibliotēku — visi lasa vienu grāmatu. Vai atkal visi iestājas sajauktā korī un dzied vienu kopēju trimdinieku sāpju dziesmu. Kam vajadzīga tāda šķelšanās? Kundziņiem vajag, es saku. Parastās trimdinieku slimības; lielummānija un godkārība. Bet tie, tur Kremlī, aiz prieka berzē rokas. Un vai avīzēs nav rakstīts, ka trimdinieku šķelšanas uzdevumiem Sigulda sagatavo speciālus komūnistu aģentus? Tos tur noslīpē un sūta šurp, lai darbojas mūsu vidū kā labākie no labākiem patriotiem. Vārdu sakot, „vilki avju drānās". Vai mēs varam zināt, kurš starp mums tas ir? Nekā nevar zināt. Tur tas suns apraksts."

Jānis paskatijās uz Juri. ris iekarst. „Tepat mūsu vidū viņi darbojas, kā vislabāk'e, izpalīdzīgākie tautieši un draugi." Juris paskie'a Jāni. Pēteris dega: „Atmaskot, atmaskot tos neliešus un, ja dabū kādu dzīvu rokā, tad . . ." ra acis zvēroja taisnīgās dusmās, un sakniebtās dūres mētājās viņa priekšā. Jānis ar Juri arī juta, ka viņu dūres savilkās.

To vakaru Jānis ilgi grozījās gultā un domāja. „Kā tu viņus atšifrēsi? Būt viņi ir, bet kuŗi tie ir? Vislabākie cilvēki starp mums . . . Par piemēru, ņemsim kaut vai mūsu

Juri, viss saskan kā pēc notīm; vislabākais un izpalīdzīgākais draugs. Un kas varētu teikt, vai viņš ir vai nav aģents? Bet kori tomēr viņš nenāk dziedāt — balss stumbrs nelokoties, netiekot no viena toņa otrā . . . Buras pa savām grāmatām . . . Tos muļķus gan jau tūlīt var pazīt pēc deguna, bet slīpētākos neķersi vis ar pliku roku. Jā, kaut varētu zināt taisnību." Viņš pablenza uz Juŗa pusi Bet Juris, ietinies nakts tumsā, palika neatšifrējams. Arī viņš lāga negulēja un, tumsā mirkšķinādams acis, kaut ko citīgi

domāja. Pēteris savā gultā gari vilka elpu un uz rīta pusi nosapņoja labo sapni par Siguldas skolu. Viņam pats skoldirs piekāra pie krūtīm sarkanu zvaigzni un uzsita uz pleca, sacīdams: „Čistaja rabota, mologec tovarišč Pjotr."

Rirdāns

KULTŪRAS CHRONIKA

Bij. latviešu stīgu kvarteta vijolnieks V. Ruševics drīzumā dosies uz ASV, bet prof. A. Norītis ar ģimeni ieradies Zviedrijā, kur saistījies par mācības spēku Vestorozas mūzikas skolā.

Zaiga Lepne, bij. Nacionālā teātŗa deju konsultatnte, ieradusies Montreālā. Turienes latviešu teātŗa ansambli vēl papildinās arī bij. Eslingenas latviešu teātŗa aktiera Ant. Kivlenieka gaidāmā ierašanās.

Pie Kanadas latviešu kluba Toronto noorganizēta drāmatiskā kopa, kas drīzumā atklās darbību ar Blaumaņa Trīnes grēku iestudējumu. Kluba mērķis ir iegūt latviešu namu Toronto.

Dziedātāja Paula Brīvkalne maijā dosies koncertturnejā par Angliju.

Nacionālistu partizāni un briesmīgs bads Ķīnā

Formozā atdzimst Kuomintanga valdība un armija

Formoza (C). — Nacionālās Ķīnas bruņoto spēku virspavēlnieks maršals Čangkaišeks trešdien radio raidījumā aicināja pasauli glābt 50 milj. ķīniešu, kas padoti bada nāvei un sērgām. Griezdamies pie „saviem daudzajiem draugiem brivajā pasaulē un visām reliģiskām organizācijām", Čangkaišeks teica. „Bads Ķīnā pašreiz ir lielākais, kādu laikam mūsu zeme pieredzējusi 4000 gadu vēsturē. Pasaule nespēj iedomāties, kas pašreiz notiek lielā bada apgabalos. Katru dienu mirst nevis tūkstoši, bet simti tūkstoši. Tajā pašā laikā komūnisti turpina pārtikas vielu eksportu uz Padomju savienību, kā to prasa līgums ar Maskavu."

Nacionālās Ķīnas raidījumos vairākkārt atkārtots, ka palīdzība Ķīnas bada cietējiem jāsniedz tūlīt, nometot pārtiku no gaisa. Reizē ar lielām bada briesmām atdzīvojusies arī nacionālo partizānu darbība. Tie šonedēļ gar piekrasti veica lielākas operācijas, uzbrūkot komūnistu garnizoniem. Daily Mail korespondents no Honkongas ziņo, ka katru nakti no Formozas un Hainanas salas uz Ķīnas cietzemi dodas kuģu karavānas, kas izceļ malā nacionālistu partizānus. Iepretī Hainanas salai nacionālisti atguvuši dažas mazākas pilsētas.

Taipejas ostā Formozā šīs nedēlas sākumā pienāca 100 tanku no ASV. Arvien vēl turpina plūst amerikāņu ieroči, ko nacionālai Ķīnai it kā esot pieškīris ASV senāts jau 1948. gadā. Amerikāņu korespondenti pēc apmeklējumiem Formozā atzīst, ka Čangkaišeka spēki ne vien skaitliski turpina augt, bet esot noticis arī pilnīgs lūzums līdzšinējā nacionālistu augstāko virsnieku domāšanā un stāvokļa uztverē. Nevarot noliegt, ka nacionālā Ķīna labvēligos apstākļos atkal varētu atdzimt un kļūt par izšķirīgu faktoru.

Piekerti nozieguma vietā . . .

MŪSU AUSTRĀLIJAS REDAKCIJAS INFORMĀCIJA NO KANBĒRAS

Sidnejas lielais laikraksts The Sun kādā svetdienas izdevumā 1. lappusē pašās pirmajās slejās lieliem burtiem sniedza rakstu par „Ex-army migrants meeting". Sidnejā. Bijušie Ungārijas armijas virsnieki, viņu sievas un draugi, ap 60 cilvēku, pulcējušies sanāksmē, kuŗā gadījies arī The Sun līdzstrādnieks. Sanāksmē vairāk nekā stundu runājis kāds vīrs garīdznieka tērpā, mudinot savus tautiešus, lai tie paliek īsti ungāri, nelaujas asimilēties Austrālijas dzīvē un ir gatavi atkal reiz atgriezties atbrīvotajā Ungārijā. Laikraksts par „dumpinieku" galveno vaditāju uzskata Andreju Laslošu — bij. ungāru virsnieku, kas tagad strādā kādā kokzāģētavā Sidnejā. Daži viņa tautieši zinājuši teikt, ka tas esot „naçistu kollaborants".

Lieta jau aizvirzīta līdz Kanbērai, un imigrācijas ministrs H. Holts informējis The Sun redakciju, ka viņam tiesības deportēt atpakaļ uz Eiropu katru imigrantu, kas darbojas pret Austrālijas asimilācijas politiku. „To lai neviens nealzmirst," uzsvēris ministrs Holts.

Kanbērā, matrā.

Six

PĀVESTS ZIEDO PAŠNĀVNIEKAM 10.000 LIRU

Vatikāns (D). — Pagājušās nedēļas beigās vēl nepieredzētu brīnumu piedzīvoja daudzi tūkstoši svētceļnieku Sv. Pētera bazilikā Romā. Dievkalpojuma laikā no 60 metru augstā kupola galerijas pēkšņi nolēca kāds vīrietis. Ļaudis ar šausmām gaidīja, ka viņš nokritīs uz marmora grīdas un nositīsies. Bet apmēram 3 metru augstumā kritiens pēkšņi apstājās, un vīrietis palika karājoties gaisā pāvesta altāŗa tuvumā. Vēlāk noskaidrojās, ka pašnāvnieks ir agrākais itaļu lidotāju virsnieks, 28 gadus vecais Cukoni. Priekš sava lēciena viņš apsējis ap vidu dzelzs stiepli, kuŗas galu piestiprinājis pie kupola galerijas margām. Šveices gvarde lidotāju virsnieka kabatās atrada divi vēstules, no kuŗām viena bija adresēta pāvestam. „Ja notiks Dieva brīnums un es nenositīšos, es ļoti lūdzu sagādāt man kādu darbu, jo atrodos bezcerīgas stāvoklī," rakstīja Cukoni. Šveices gvardes pašnāvnieku nodeva policijai. Bet tad pēc dažām stundām Romas laikraksti ziņoja, ka pāvests, aizkustināts no lidotāju virsnieka traģēdijas, ziedojis viņam 10.000 liru.

Katrā čechu lidmašīnā divi bruņoti slepenpolicisti

Prāga (D). — Pagājušajā numurā jau ziņojām, ka Minchenes tuvumā Erdingas lidlaukā nolaidās 3 čechu lidmašīnas ar 85 bēgļiem. Liela daļa no viņiem, kā ziņo vācu raidītāji, priekš pāris dienām atgriezās Čechoslovakijā. Līdz čechu-vācu robežai viņus aizveda speciālā autobusā. 26 cilvēki tomēr palika Vācijā, kur ASV okupācijas iestādes viņiem piešķira patvēruma tiesības. Pēc 4 dienu ilgas klusēšanas beidzot arī Prāgas raidītājs paziņoja pasažieŗlidmašīnu bēgšanu. Iekšlietu ministrijas oficiālais komunikē skan: „Masveidīga cilvēku aizvešana notikusi pēc ārzemju gangsteru metodēm." Raidījuma beigās spīkers piebilda, ka čechu lidmašīnu piloti kaŗa laikā kalpojuši britu aviācijā.

AP pārstāvis Vīnē sakās zināms, ka turpmāk katru čechu lidmašīnu pavadīs divi smagi apbruņoti slepenpolicijas aģenti. Bez tam katru pasažieri, kas vēlēsies lidot, aerodromos stingri pārmeklēs, vai tas neslēpj ieročus. Apbruņotie slepenpolicijas aģenti paredzēti arī uz tālsatiksmes līnijām.

Amerikāņi var brīvi ceļot uz Jugoslaviju

Belgrade (C). — ASV vēstnieks Džords Elens paziņojis, ka parakstīts vizu noligums ar maršalu Tito valdibu. Tas nozīmē, ka atcelts noliegums amerikāņiem apmeklēt Jugoslaviju, ko Vašingtona izdeva 1947. gada sākumā pēc vairāku amerikāņu lidmašīnu nogāšanas. Interesantākais punkts vīzu ņoligumā ir nosacījums, ka Jugoslavijā dzimušiem amerikāņiem briv apmeklēt savus radus Jugoslavijā un netraucēti atgriezties ASV. Amerikāņu prese šo ziņu sniedz lielā ietērpā, norādot, ka ASV jugoslavu apmeklējumi maršala Tito zemē ļoti strauji veicinās labu saprašanos un savstarpējas uzticības nodibināšanos. Līgums stājies spēkā jau 1. aprilī.

Viktorijas bēgļi izmaksā Īrijai 1000 mārc. mēnesī

Dublina (Š). — To baltiešu bēgļu uzturēšana Korkas ostā, kas tur savā laikā iebrauca ar Viktoriju, izmaksā Īrijas Sarkanajam krustam 1000 mārc. mēnesī. Sarkanā Krusta Korkas nodaļas sekretāre Berrija ļoti sašutusi, ka starp īriem atrodami tādi ļaudis, kas domā, ka viņiem nevajadzējis uzņemties šo nastu. Raksta nobeigumā, kas iespiests Korkas laikrakstā, Berrija saka: „Mēs esam ļoti pārsteigti, dzirdot, ka kristieši vispār var kritizēt šādu ideju, kāda ir pagaidu pajumtes un palīdzības sniegšana 381 bezpajumtniekam, kas nokāpuši no šķirstam līdzīga kuģa!"

No minētajiem 381 baltiešu bēgļiem 316 saņēmuši vīzas uz Kanadu, 34 vīzas noraidītas veselības, bet 15 personām citu iemeslu dēļ. 18 gadījumos jautājums vēl palicis neizšķirts. No tiem, kas saņēmuši vīzas, 100 personu jau aizbraukušas uz Kanadu par savu naudu.

Kostja Kirilovs jau 1944. g. zināja to, ko nezināja Viljems Vaits

Daudz runāts un rakstīts par atombumbas noslēpumu. Kas īsti Padomju savienībai ir zināms par Savienoto valstu atompētniecības slepenajiem sasniegumiem? — tā jautā arī pazīstamais amerikāņu kaŗa korespondents Viljems L. Vaits kādā rakstā The Kansas City Star. Atbildes vietā Vaits pastāsta kādu gadījumu sava apciemojuma laikā Padomju savienībā 1944. gadā, no kuŗa secināms, ka jau tajā laikā krieviem bijis vairāk zināms par atombumbas noslēpumiem nekā, piemēram, pašam Vaitam.

Gīda pavadībā Vaits kopā ar citiem brauciena dalībniekiem apskatījis Ļeņingradu. Smagi sabumbotajā Kirova elektrorūpnīcā Vaita uzmanību saistīja kāds dīvains sarūsējušu tērauda mašīndaļu samudžinājums. Uz Raita jautājumu gīds Kirilovs paskaidroja. „Ak tas? Tas ir ciklotrons. To lietoja mūsu lielais padomju fiziķis prof. Jofe, kad viņš nodarbojās ar atomu skaldīšanu. Bet šis te ir vecs krāms," turpināja Kirilovs, „jaunos mēs pārvietojām aiz Urāliem. Tur prof. Jofem ir daudz drošāk un daudz labāk."

„Sapratu," tālāk stāsta Vaits, „ka gīds pūlās man ieskaidrot, cik vareni strādā Padomju savienības teorētiskā zinātne arī vēl tagad, kad ienaidnieks jau ir vārtu priekšā.

Aiz Urāliem mums ir vēl daudz lielu lietu, turpināja Kirilovs. Mums arī ir tas, ko jūs Amerikā dēvējat par Menhetena projektu. Jūs to pazīstat, vai nē?

Jā, protams, es atbildēju. Mums Ņujorkā ir daudz dažādu kaŗa projektu.

Nē, es nedomāju Ņujorku, teica Kirilovs, uzmanīgi vērdamies manī. Es domāju tieši Menhetena projektu. Jūs taču to pazīstat?

Menhetena taču ir Ņujorkas pilsētas daļa, es teicu. Protams, es pazīstu Menhetenu, es pats tur dzīvoju!

„Bet bija jāpalet veselam gadam," tālāk raksta Vaits, „kad Hirošimā sprāga atombumba, un tikai tad es beidzot sapratu, ko īsti šis Kirilovs man toreiz Ļeņingradā gribēja ieskaidrot."

Tātad — vienkāršais tūristu gīds Ļeņingradā 1944. gadā par amerikāņu atombumbu zināja daudz vairāk nekā pazīstamais amerikāņu kaŗa korespondents un pat pazina šifrēto apzīmējumu „Menhetena projekts", kas Vaitam toreiz pat nebija pazīstams.

Lidojošās apakštases tomēr eksistē, saka amerikāņu radio komentātors

Vašingtona (D). — Amerikāņu radio komentators Henrijs Tailors šinis dienās UP pārstāvim deklarējis, ka lidojošās apakštases patiesi eksistē. Šo apgalvojumu Tailors vēlāk atkārtoja arī vairākos radio raidījumos. „Nav nekādu šaubu, ka lidojošās apakštases patiesi ir," teica viņš „Amerikāņu tautai tomēr nav nekāda iemesla uztraukties. Lidojošās apakštases nenāk no kādas citas planētas vai Padomju savienības. Atbildēt uz jautājumu, kas šie lidojošie ķermeņi īsti ir, var vienīgi Savienoto valstu bruņoto spēku vadība. Šo atbildi mēs arī sagaidīsim, tiklīdz būs pienācis īstais brīdis. Pagaidām lidojošās apakštases ir militārs noslēpums. Līdz tam laikam nevienam neizdosies uzzināt, no kurienes šis tases nāk un uz kurieni tās lido."

Pēdējā laikā informācija par noslēpumainiem lidojošiem ķermeņiem aizvien biežāk parādās pasaules presē. To publicējis starp citu arī nopietnais Šveices laikraksts Basler Nachrichten. Lidojošās apakštases pirmdienas pēcpusdienā redzētas virs Bāzeles. Izplatot īpatnu gaišu spīdumu, tās virzījušās uz ziemeļiem. Zviedru prese savukārt ziņo, ka noslēpumaini lidojoši ķermeņi redzēti virs Halmstades pie Kategata. Tās novērojušas vairākas personas. Milzīgā ātrumā noslēpumainās apakštases aizlidojušas ziemeļrietumu virzienā. Arī Die Abendzeitung, ko iespiež Minchenē, publicējusi kāda vācieša Gintera novērojumus. Viņš lidojošās apakštases redzējis otrdien ap pl. 13 virs Hochbrikas. Tās lidojušas ap 12.000 metru augstumā un pazudušas ziemeļaustrumu virzienā.

„LIETUSSARGI" VIRS ASV ATOMRŪPNIECĪBĀM

Vašingtona (C). — ASV aizsardzības ministrija piektdien paziņoja, ka virs amerikāņu atomrūpniecībām pastāvīgi atrodas gaisā īpašas lidmašīnas, kuŗu uzdevums aizsargāt šos svarīgos centrus no pārsteiguma uzbrukuma. Paziņojums īstenībā bija domāts tikai fakta publicēšanai, ka virs Okridžas un Kolumbijas upes plutonija fabrikām, tāpat kā virs svarīgākajām municijas rūpnīcām Klusā okeana ziemeļrietumu piekrastē, patrulē jauna tipa turbo iznīcinātāji, kuŗu oficiālais nosaukums ir Umbrella — lietussargs. Šī ziņa izraisījusi sensāciju un liek domāt, ka nesen publicētais Intelligence Digest paziņojums, ka amerikāņu lidmašīnām izdevies nofotografēt Padomju savienības atomrūpnīcas, nav gluži bez pamata.

„LIDOJOŠIE ĶĪVJI" ĢIMENES DZĪVĒ

Rirdāna zīmējums

KRIETNI PIEMĒRI

PALĪDZĪBAS AKCIJĀ

Latviešu trimdinieku rūpe par saviem grūtdieņiem aug no dienas dienā, kļūdama par nozīmīgu faktu bēgļu šaurajā un drūmajā dzīvē. Baltijas sieviešu padomes pārstāve Kanadā dzejniece Velta Toma ar lielu sirdsdegsmi, mātes dienai tuvojoties, domā par Vācijā esošo daudzbērnu māšu un veco māmuļu iepriecināšanu. Tautiešu lūgumi nekavējoties vēl iesūtāmi Palīdzības akcijai.

ASV Ohaio štata Čilikotas (Chillicothe) apkārtnē dzīvojošie tautieši savā kārtējā sanāksmē vienojušies aprūpēt kādu bez apgādnieka daudzbērnu ģimeni, kuŗai nav iespējams izceļot no Vācijas. Šī pati latviešu kopa nolēmusi ieinteresēt vietējo baznīcu par pārējiem grūtdieņiem. Augsti vērtējama ir tautieša J. Z. Mineapolisā, ASV, rīcība, kas pieteicis 3 sūtījumus 3 pabalstāmiem 15 dolaru kopvērtībā, izsakot cerību arī turpmāk ik mēnesi nosūtīt sainiti 5 dolaru vērtībā kādai ģimenei Ņeštatē. Minētais tautietis, kas ASV ir tikai kopš 1949. g. novembŗa, pieteicis sūtījumus: kādai neredzīgai slimniecei Hanoverā — 2 saiņus 11 dolaru vērtībā; ģimenei Neištate — 2 saiņus 15,50 dolaru vērtībā, ģimenei Lībekā — 1 sūtījumu par 5,5 dolariem. Nauda iemaksāta attiecīgā bankā (Care sainīšiem) 28. februārī un 15. martā. Pašaizliedzīgā tautieša rīcība ieinteresējusi tautieti D. ar savu meitu, kas kādai ģimenei Lībekā nosūtījusi saini 10 dolaru vērtībā un sameklējusi tai kādas luterāņu draudzes mācītāju, kas solījies no savas draudzes šo ģimeni aprūpēt.

*

Ģimenes bez apgādnieka, veci ļaudis, alimie uc tautieši kam nav iespējams iekļauties nevienā no pašreizējām izceļošanas schēmām un kas vēlētos, lai LCK un BSP lat. delegācija tiem „Palīdzības akcijas" ietvaros sameklē citās zemēs „krustmātes" t. i. atsaucīgas ģimenes, kas Vācijā palicējiem sniegtu materiālu un morālisku atbalstu, aicināti savus lūgumus sirsnīgas vēstules veidā (uz plāna papīra gaisa pastam, pēc iespējas angļu valodā), kā arī uzņēmumus iesūtīt Latvijas redakcijai vai BSP latviešu delegācijas priekšsēdei T. Erdmanei-Endzipai, Tannenbergstr. 5—6, Esslingen/N. (14a). Nepieciešami lūgumam pievienot nometnes komitejas, bēgļu centrālo iestažu vai vaditāju sabiedrisku darbinieku atsauksmes, kā arī norādīt, uz kāda vārda publicējama atbilde laikrakstā. Uz to pašu adresi aicināti rakstīt tie tautieši un organizācijas, kas apņemtos šādiem grūtdieņiem Vācijā sameklēt citās zemēs atsaucīgas „krustmātes" vai „krusttēvus".

ATBILDES TAUTIEŠIEM:

Katram lūgumam atsevišķi un plašāki atbildēt, diemžēl, nav iespējams. Zemāk minēto personu lūgumi nosūtīti uz norādītajām vietām, un lūdzējiem jānogaida atbildes no turienes.

Kanadā dzejniecei Veltai Tomai: E. Kapiņš — Augsburgā, G. Kinstlers, Olga Matelsone, D. Baranovs — Farelē.

ASV, Ohaio, Chillicothes apkārtnē dzīvojošiem tautiešiem: Anna Kupfersmite — Špākenbergā, A. Frišmanis — Neištatē.

A. Odiņai: sūtījumi no ASV ceļā.

E. Kauliņam Neištatē: tas pats.

J. Ozolai Lībekā: sūtījums un kādas ASV draudzes turpmākais atbalsts.

Ed. Kalniņa ģimenei: ik mēneša sūtījums no ASV.

J. Markovicam: lūgts nekavējoties iesūtīt atkārtotu lūgumu.

Dainai Madisonei: paliekoši gādnieki Kanadā.

Esslingenas nometnes zemāk minētajiem iedzīvotājiem baptistu māc. Zingers Amerikas ticīgo draugu vidū atradis labvēļus, kas solījušies laiku pa laikam sūtīt pārtiku un drēbes no Spokanes un Kolfaksas, Vašingtonā: Lienei Balulei, Olgai Bērziņai, Matildei Birģelei, Marijai Bušmanei, Emīlijai Dambranei, Marijai Forstmanei, Alvīnei Jankovskai. Kalna novietnē: Verai Millerei, Otīlijai Pērkonei, Emīlijai Vernerei, Voldemāram Polim, Oto Skroderam, Emmai Skujai, Eižēnam Smugem, Emīlijai un Pēterim Soverieni, Jānim un Matildei Tominiem, Eduardam un Annai Zariņiem, Jutai Kraujai, Marijai Ziedīņai.

Praktiskais padomnieks

Ar šādu virsrakstu turpmāk laiku pa laikam publicēsim lietpratēju rakstus ar praktiskiem padomiem medicīniskos, juridiskos un citos jautājumos. Aicinām arī lasītājus ierosināt vēlamus tematus.

Redakcija

PIRMĀS PALĪDZĪBAS SOMAS SATURS

Lai gan katrā nopietnākā saslimšanas gadījumā nepieciešama ārsta palīdzība, tomēr pirmajai palīdzībai un vieglāko gadījumu ārstēšanai katrā ģimenē un katra izceļotāja somā visai derīga var izrādīties maza mājas jeb ceļojuma aptieciņa.

Brūču apkopšanai ziepes un tīrs dvielis jau katram būs. Tālāk vajadzīgi: sterili pirmās palīdzības sainīši (1 liels, 1 vidējs, 1 mazs), marlijas saites (2 gab. 5 cm plat., 2 gab. 10 cm plat.), audekļa saites (2 gab.), lignīns (100 g), vate (50—100 g.). „Hansaplasts elast", (1 m, 8 cm plats.) Ļoti noderēt var šķēres un pincete.

Brūces apkārtnes dezinfekcijai der joda tinktūra vai Sepso vai kas līdzīgs (20 g.), bet brūces apbārstīšanai, lai aizkavētu sastrutošanu — marfanila — prontalbina pūderis (1 kārb.), bora vai unguentolana ziede (1 tūb.), ichtiola ziede (1 tūb.).

Vispārējie līdzekļi:

Rivanol tabletes, 20 gab. (0,1) — 1 tabl. uz ½ glāzi vārīta ūdens dezinficējošām kompresēm; 1 ēdamkarote no šī šķīdinājuma uz 1 glāzi silta ūdens kakla skalošanai, ja kakla sāpes.

Chinosol tabl. (0.04) **mutes skalošanai** — 1 tabl. uz glāzi ūdens.

Kal. permanganic., 10,0 — daži graudiņi glāzē ūdens mutes skalošanai.

Flores Chamomillae (kumelīšu ziedi), 50,0 — novārījums mutes, kakla skalošanai, dzeršanai pie uzpūstām iekšām.

Flores Tiliae (liepu ziedi), 50,0 — tēju bagātīgi lietot pret saaukstēšanos, iesnām.

Tabl. antineuralgica vai **Aspirin tabl.** vai **Pyramidon tabl.** (0,3) vai citas — pret saaukstēšanās, pret sāpēm.

Cibazol ziede. 1 tūb. (vai 10% Cibazol vai Eleudron ziede. 15.0) — pie iesnām iezieot nāsis, apziest „suņa nagiņu", sākošos augoņi.

Cibazol vai **Eleudron** vai **Sulfothiazol tabl.** — pie smagākas saaukstēšanās, plaušu karsona, asinsērgas un citām smagām caurejām, pirms zoba raušanas.

Mixt. solvens tabl., 20 gab. — ja grūti atklepot.

Kohle-Granulat — pa 1—3 tējkarotes ar ūdeni pie vēdera uzpūšanās, vieglākas caurejas, saindēšanās.

Tannalbin tabl., 20 gab. — prer caurejām.

Tabl. laxant. vai **Isacen** vai **Istizin** vai citas tabl. — pret vēdera aizcietējumu.

Eupaco vai **Pavyco** vai **Belladonna Dispert tabl.** — pret žņaudzējiem vēderā. mīzaiu pūsli žults vados.

Abasin vai **Bromural tabl.** vai **Balderiana tinktūra** va **Balderiāna saknes** (novārījumam) — nomierināšanai.

Mentholum valerianicum vai **Validol** — pilieni ar cukuru vai ūdeni pret sliktu dūšu, pie ķiboņa, sirds klauvēm, uzbudinājumiem.

Cardiazol tabl. vai **Coramin** pilieni vai **Sympatol tabl.** vai pilieni — ja vāja asinsrinkošana; ja slimo sirds, tad jātur krājumā īsti sirds līdzekļi, bet kādi nepieciešami, tas jānoteic ārstam.

Ingelon zalbe vai **Percainol** zalbe — pret ādas niezi.

Prof. Dr. med. Nik Vētra.

Bez

Latvija
Plaudis
viedokli
tikas jau
kāpies u
rakstniec
paglābt
mēr uzsv
pielaidīsi
rītēm, ne
būtu vie
tad laika
un K. Kī

Man A
liekas ko
vains. L
šām liter
liem pēti
laukā no
teikts, ka
būtu arī
darinātas
Katrā zi
pūliņiem
patiesība
iemācīt k
jumā ner
pētījumu
neatzitie
ālistu inf
dzeklis t
tēmas ie

Gribēt
skatiem
vispār,
to vispār
„mnemot
nu), tās
šanu". T
šāšana
sāšanas
radinot
šījot".
ringinā
latviešu
ringinā
tijas.

Protam
des nāc
Mācoties
nesot
Bet kāp
mākslas
kādu pr
vas nāc
attīstīb
dziedāt
tīšot
dēs ar

Marija

Ir ļot
vijas š.
A. Rem
ģu val
va dze
žūšū, l
pats se
arī V.
misova
viens
rakstni
savināt
reiz n
spožum
vairs
neglāb
kāds v
latviešu
iespēlē
ja arī
nav a
ar lai
imāk
pam p
kulu t
to šādi
sumā
zināms,
angļu
tas tu
nav s
laby
dziesm
pirmas
kā m
slinko
kā če
nam,
vam.
tējusi
mirov
ka tu
nebūs
Mūsu
tēs.

Ku
daud

Mūs vēl n

SARUNA A

Daudzas nometnes li
vienu, krietnu pulku
ši nometņu iemītn
viennēr mainās. Ré
šajā cilvēku plūsmā
vīrus spēka gados,
bērnu čalas un, šķiet,
mo galvu skaits. Der
„nederīgie" paliek. Be
rus emigrācijas zeme
„traģisko" vai tieši sa
šanai nederīgo klasē,
arī ir tikai tādēļ vien,
nasta lielāka nekā pār

Vērojumi nometnēs
lodu — krietna daļa
sievu visus trimdas
diendienā. Īpaši zīmī
vecie ļaudis vismazāk
to, kā savas rokas sa

„Vai nav par grūtu?
manim Bērendam, kas
kā, kāpnēm pār plec
krāsu traipiem izrai
tērpā, sirms kā pats
viņā, žirgtiem soļiem
pagalmu. „Man ir gad
gan vairs nav rotaļa,
cīgs, ka kaulus vēl ne
pašam, ka vēl kam d
lieka marka mēneša
kā," atbild vīrs, kam
uz kamiešiem. Viņš
traukti kopš 1944. g
zisku darbu. Vispir
kārtā Drēzdenē, bet
metnēs. Tikai ar lie
dzot laimējies tikt p
ceļošanas akcijā dēļ
kas ar savām ģimen
ASV. Citādi ir tiem,
bērnu Vācijā nav.

Veco „darba zirgu"
mazums, bet viņi mu
jā bijām paraduši re
kus jaunajiem visos
tik dabīga un ikdien
gaiss, saule un viss
ap mums dzīvību u
kā pašu par sevi sap
Un tāpēc arī neviens
Eslingenas nometnes
mā strādā diendienā
arāji — 60 g. v. Bernha
kis un 75 g. v. Kārlis
viņu darba vieta jau
kiem gadiem, kad da
nedomāja, pat bēga no

„Mūs vēl nebaida n
saka Okrāsinskis, „es
sūri strādājuši un arī
tikai laiž brīvā dzīvē.
citās zemēs, domā, ka
slinkojam. Bet nabag
nekārojam. Strādāt ir
jau gadi nosaka, kad c
spēj veikt. Izceļošanā
vēdzētu laist pie vārd
jīgi strādāt, bet nevis
— paliec aiz tā un vē
citi, tev jāpalīdz aplokā
sirdīgi dur lāpstu ogļu
varēdams sagaidīt galvo
apsolīts no ASV.

Gara auguma vīrs, sir
stiegrainām rokām, no r
karam sēž kāda bloka ju
salicis pār apaviem, kas
uz viņa ceļiem, driz atg
labo izskatu. Tas ir 72
ards Inķēns, un kurpnie
šajā mūžā nav varējis

Agrākais ierēdnis, tagad
72 g. v. Herm
viņa veselību. „Tā man,
iedzimta no senčiem," do
pats. Tēvs miris 78 g. v.,
tēvs tīrumu arīs vēl 84 g. v
ļu mājās brokastīs un mie
midzis uz mūžu. Vērojot
roku veiklību un klausotie
šajā valodā, jādomā par d

Mūs vēl nebaida neviens darbs

SARUNA AR „NEDERĪGO" GRUPAS PĀRSTĀVJIEM

Daudzas nometnes likvidē un apvieno, krietns pulks DP izceļo, un tā nometņu iemītnieku sastāvs vienmēr mainās. Raksturīgi, ka šajā cilvēku plūsmā mazāk redz vīrus spēka gados, bet nerimstas bērnu čalas un, šķiet, vairojas sirmo galvu skaits. Derīgie aizbrauc, „nederīgie" paliek. Bet vai tie, kuŗus emigrācijas zemes ierindojušas „traģisko" vai tieši sakot — izceļošanai nederīgo klasē, patiešām tādi arī ir tikai tādēļ vien, ka viņu gadu nasta lielāka nekā pārējiem?

Vērojumi nometnēs runā citu valodu — krietna daļa šādu vīru un sievu visus trimdas gadus strādā diendienā. Īpaši zīmīgs ir fakts, ka vecie ļaudis vismazāk domājuši par to, kā savas rokās saglabāt baltas.

„Vai nav par grūtu?" jautāju Hermanim Bērendam, kas ar spaini rokā, kāpnēm pār plecu, limes un krāsu traipiem izraibinātā darba tērpā, sirms kā pats latviešu Dievinš, žirgtiem soļiem steidzas pār pagalmu. „Man gados fizisks darbs gan vairs nav rotaļa, bet esmu priecīgs, ka kaulus vēl nelauž. Ir prieks pašam, ka vēl kam deri un arī kāda lieka marka mēneša beigās ir makā," atbild vīrs, kam jau 72. gads uz kamiešiem. Viņš strādā nepārtraukti kopš 1944. gada rudens fizisku darbu. Vispirms piespiedu kārtā Drēzdenē, bet vēlāk DP nometnēs. Tikai ar lielām pūlēm beidzot laimējies tikt pievienotam izceļošanas akcijā dēlam un meitai, kas ar savām ģimenēm dodas uz ASV. Citādi ir tiem, kam pieaugušu bērnu Vācijā nav.

Veco „darba zirgu" nometnēs nav mazums, bet viņi mums, kas Latvijā bijām paraduši redzēt vecos blakus jaunajiem visos darbos, liekas tik dabīga un ikdienišķa lieta kā gaiss, saule un viss cits, kas staro ap mums dzīvību un ko uzņemam kā pašu par sevi saprotamu lietu. Un tāpēc arī neviens nebrīnās, ka Eslingenas nometnes malkas laukumā strādā diendienā divi lauku arāji — 60 g. v. Bernhards Okrasinskis un 75 g. v. Kārlis Kalniņš. Tā viņu darba vieta jau kopš vairākiem gadiem, kad daļa par darbu nedomāja, pat bēga no tā.

„Mūs vēl nebaida neviens darbs," saka Okrasinskis, „esam visu mūžu sūri strādājuši un arī strādāsim, lai tikai laiž brīvā dzīvē. Viņi jau tur, citās zemēs, domā, ka mēs te visi slinkojam. Bet nabagmāju neviens nekārojam. Strādāt ir gods, un ne jau gadi nosaka, kad cilvēks vēl ko spēj veikt. Izceļošanā arī vecos vajadzētu laist pie vārda, ja tie spējīgi strādāt, bet nevis novilkt žogu — paliec aiz tā un vēro, ko dara citi, tev jāpaliek aplokā." Un viņš sirdīgi dur lāpstu ogļu kaudzē, nevarēdams sagaidīt galvojumu, kas apsolīts no ASV.

Gaŗa auguma vīrs, sirmu galvu, stiegrainām rokām, no rīta līdz vakaram sēž kāda bloka jumtistabiņā, salīcis pār apaviem, kas, gulēdami uz viņa ceļiem, drīz atgūst agrāko labo izskatu. Tas ir 72 g. v. Eduards Inķēns, un kurpnieka amats gaŗajā mūžā nav varējis iedragāt

Agrākais ierēdnis, tagad krāsotājs 72 g. v. Hermanis Bērends.

viņa veselību. „Tā man, laikam, iedzimta no senčiem," domā viņš pats. Tēvs miris 78 g. v., bet vectēvs tīrumu aris vēl 84 g. v., aizgājis mājās brokastīs un mierīgi aizmidzis uz mūžu. Vērojot Inķēna roku veiklību un klausoties mundrajā valodā, jādomā par daudziem, kam puse no viņa gadiem, bet kas jau salauzti un nevarīgi. Bet šis vīrs droši skatās dzīvei acīs un neskumst, jo darbs dzīvei dod saturu. Vai šāds vīrs, šāds amatnieks nevarētu strādāt arī citās zemēs, vai viņš tur būtu par nastu? Tagad meita un viņas vīrs Austrālijā gan pūlas tēva labā, bet — vai laimēsies?

Tā jādomā par daudziem, kas gadu dēļ nevar izceļot, bet ir pilnā mērā darba spējīgi. Vai tiešām viņiem tikai atliek veco ļaužu mītnes, tātad kaut kas līdzīgs nabagmājām?

Viena pati, pazaudējusi ģimeni, Vācijā trimdas gaitās iet Marija Leinasare. Nezinātājs nevarēs pateikt, ka viņai jau 63 gadi. Šo darba rūķi pazīst visi, kas bijuši ar

63 g. v. Marija Leinasare diendienā strādā vienu no smagākiem sieviešu darbiem — mazgā veļu.

viņu vienā nometnē. Agrāk turīga amatnieka sieva, tagad — veļas mazgātāja. Šo smago darbu viņa jau ilgāku laiku strādā pie IRO Nellingenā, bet tas ir tikai niecīga daļa no viņas dienas pūlēm. Sillenbuchā viņas labo sirdi izmantoja vairākas „dižciltīgas ģimenes". Un Leinasarei nekad nebija par grūtu — viņa caurām naktīm mazgāja veļu citiem, bieži pat paldies nesaņēmusi pretī un pēcgalā tomēr nopūtās: „Man žēl, viņiem jau tik grūti . . ." Bet viņai pašai? To no Leinasares nekad nav nācies dzirdēt.

„Es strādātu katru darbu, ja tikai varētu izceļot. Spēka man diezgan un veselība laba, ja vien būtu iespēja," nosaka žirgtā sieva un atkal steidzas tālāk. Dienā kājām nostaigāt 8, 10 un vairāk kilometrus viņai ir nieks. Agrāk no Nellingenas viņa gāja kājām uz Sillenbuchu, tagad iet uz Eslingenu. „Te jau nieks, tikai daži kilometri un vēl no kalna lejā," kā atvainodamās nosaka viņa un aiztek tādā solī, ka dažs jaunais lai turas līdz.

Bet viņa jau nav vienīgā latviešu māte, kas ar šādu un pat lielāku gadu nastu uz pleciem katrā laikā ar savu darbu var „nolikt pagaldē" divas un trīs reizes jaunākās.

Padomāsim arī mēs paši par vecajiem ļaudīm — darba darītājiem, kam nav jaunāku piederīgo, un centīsimies arī no savas puses tiem palīdzēt. Mēģināsim viņus dabūt citās zemēs, kur izceļojam. Tur tie strādās un tāpat kā visi — sniegs palīdzīgu roku tiem, kas paši vairs nevar sev iztiku nopelnīt. Tā, saslēgušies vienkopus, vedīsim tuvāk saulei arī tos mūsu tautas locekļus, kas paši nespēj un kuŗiem jāmīkst ēnā.

A. O.

Latviesi pasaules federālajā kustībā

Insbrukā nodibinājusies latviešu iniciātoru grupa pasaules federālai kustībai. Prezidijā izraudzīti Dr. K. Dzelzītis, A Blosfelds un O. Ziemelis. Prezidija adrese: Oskars Ziemelis, Insbruck, Museumstrasse 22, b. Dr. Frank, Austria. Interesentiem sniedz vēlamo informāciju, ja pielikts kupons atbildei. Grupa uzaicina tautiešus dibināt latviešu bēgļu kolonijās projektētās latviešu apvienības grupas, lai pēc zināma skaita grupu nodibināšanās varētu pienācīgos apmēros noorganizēt plašu apvienību un reģistrēt to pie Pasaules kustības.

Ja kaŗa nebūs, tad Latvijas atbrīvošana var notikt vienīgi ar Pasaules savienoto valstu nodibināšanos, jo tāda spēka priekšā Padomiu savienībai būs jākapitulē. Daudz lolotā Eiropas ūnija, kas apvienotu vairs tikai Eiropas atlikušo daļu, varētu, lielākais, apturēt komūnisma tālāko izplatīšanos Eiropā, bet būs par vāju atspiest Kremli atpakaļ krievu etnografiskajās robežās.

Ja latvieši aktīvi piedalās Eiropas kustībā un ir tajā jau uzņemti kā nācija, tad vēl aktivāk jādarbojas līdzi arī Pasaules federālajā kustībā, lai drīzāk īstenotu Latvijas atbrīvošanu.

Cilvēku medības Latvijā (Beigas)

Nošauj čekistus un aizbēg motociklā

LIECINIEKU STĀSTS PAR 1941. G. LIELAJĀM MASU DEPORTĀCIJĀM

Kā jau teikts, arestētie bija no visām šķirām un aprindām, arī Saeimas deputāti (tie jau īpaši!) un sociāldemokrati. Kāds šoferis pazinis deputātu Andreju Veckalnu. Šķirotavā Veckalnam gadījies kādu brīdi stāvēt blakus slimnieku ratiem, kur gulējusi veca sieviete.

„Mums gan, māt, varēja atļaut nomirt šeit pat Latvijā," Veckalns teicis novērsdamies.

Pēc cilvēku kravas atstāšanas mašīnām pavēlēja braukt uz Uzvaras lukumu pie Arkādijas. Tur šoferiem bija jāpaliek pie savām mašīnām. Nedrīkstēja sarunāties un staigāt. Viss mašīnu parks bija sargposteņu ielenkts, ārā neviens nekur netika, ne kājām, ne braukšus.

Tā kā daudzi šoferi bija savstarpēji pazīstami, pamazām tomēr sākās domu izmaiņa par piedzīvoto. Dažam gadījies pieredzēt bruņotu pretošanos, tad arestēto vietā bijuši jāaizved gan apcietināto, gan čekistu līķi . . .

Kāds stāstīja par savu draugu šoferi, kas tagad sašauts guļot slimnīcā. Tas bijis komandēts uz Bēni, lai atvestu kādu direktoru vai redaktoru, kas Rīgas dzīvoklī nav atrasts. Līdzi braukuši tikai divi čekisti. Meklētais Bēnē arī atrasts un izrauts no gultas. Klusēdams viņš paklausījis, tad pēkšņi izrāvis ieroci un abus čekistus nošāvis. Šāvis vairākas reizes arī šoferim, bet tas tikai ievainots, bēdzis atpakaļ uz Rīgu un ievietots slimnīcā.

Cits zināja stāstīt par kādu Vidzemes mežzini, kas arī līdzīgā kārtā nošāvis čekistus un pats aizbēdzis motociklā.

Uzvaras laukumā mūsu mašīnas nostāvēja visu dienu tādā pašā apsardzībā, bet pievakarē pavēlēja braukt kolonnā uz Rātslaukumu. Pavadoņi čekisti šoreiz bija tikai pirmajā un beidzamajā mašīnā. Rātslaukumā mašīnas sadalījās un aizbrauca dažādos virzienos. Es braucu pēc pavēles pa Kalķu, Vaļņu un Grēcinieku ielām, bet visur nesekmīgi — meklētie nebija vairs mājās atrodami

„Gan jau dabūsim tos latviešu buržujus rokā," lauzītā latviešu valodā lādējās mans pavadonis, kā likās, krievs.

Beidzot vajadzēja piebraukt pie 1. policijas iecirkņa, tieši aiz Rātslaukuma No turienes izveda ielūku baru vīriešu un sieviešu, kādus 30 cilvēkus, un sadzina mašīnā. Devāmies atkal tiešā ceļā uz Šķirotavu, tāpat kā pagājušajā naktī. Mašīnas tur bija līdzīgas iepriekšējām.

Kāds zināja stāstīt par latviešu pulkvedi, kas arestēšanas brīdī nošāvis vairākus čekistus, pēc tam savus bērnus un sievu, bet pēdējo lodi ielaidis sev galvā. Vēlāk izrādījās, ka sieva bijusi tikai smagi ievainota. Vācu karaspēkam ienākot, viņa bija slimnīcā, pamazām izveseļojās un vēlāk strādāja kādā iestādē Rīgā.

18. jūnijā Uzvaras laukumā šoferus sadalīja grupās, pa 50—60 mašīnu katrā, un pavēlēja braukt Daugavpils virzienā. Atstarpe 30 līdz 50 soļu. Katras kolonnas pirmajā un pēdējā mašīnā bija novietotas čekistu grupas. Visu laiku ap kolonnu riņķoja kāda vieglā mašina ar čekas virsniekiem, braucot gan pretim, gan atkal no aizmugures pabraucot gaŗām.

Nevērojot šo apsardzi, Krustpilī kāda mašīna ar visu šoferi bija pazudusi. Pēc jūtama satraukuma un mazas atpūtas drīz vien dzina atkal tālāk Netālu no Krustpils stacijas ēkām uz sliedēm stāvēja četri pasažieru vagoni, pilni čekas virsniekiem. Acīs dūrās labie apģērbi, jautrais garastāvoklis un labi koptās tumšās austrumnieku sejas. Tie bija vadījuši latviešu deportācijas Krustpils apkārtnē un tagad gaidīja tālāku transportu.

Daugavpilī latviešu šoferus ar visām mašīnām nodeva kādas sarkanarmijas būvvienības rīcībā. Pavadoņi savāca mantiņas un taisījās ar vilcienu atpakaļ uz Rīgu. Kāds šoferis atgādināja savam līdzbraucējam:

„Jūs taču piekomandēja uz sešām nedēļām šoferu kursos, un nu jau pēc 3 dienām taisāties projām. Es nevarēšu parakstīt apliecību par kursu beigšanu."

„Nekas," tas pasmaidīja.

„Bet sakait šķiroties tā nopietni, vai šis brauciens mums šoferiem arī nozīmē masu izsūtīšanu?"

„Laikam gan," čekists noņirdza.

Nākamo dienu šoferiem deva brīvu, lai sakārtotu mašīnas un apkoptos. Pievakarē atbrauca dižāks čekists, stādījās priekšā par „načalņik strojeņija" un īsi paziņoja, ka šoferi pakļauti viņam pēc kaŗa likumiem. Praktiski iznāca, ka bijām iekļauti vergu nometnē, ko apsargāja mašīnpistolēm bruņoti čekisti. Nometne būvēja lidlauku, un tās kodols bija apm. 1000 krievu darba vergu. Šoferu stāvoklis iznāca mazliet labāks, jo darba braucienos nācās pabūt arī ārpus būvvietas, kaut arī vienmēr bruņotā pavadībā.

Nometnē bija tikai viegli sodītie, uz 3—5 gadiem. Parastais viņu vervēšanas veids tāds: sādžā iebrauc čekas smagā mašīna, saukta „čornij voron" (melnais krauklis), pietur te un tur, pēc saraksta savāc izmeklētos, noved apriņķa pilsētā, kur tribunāls pasludina piespriestos gadus. Tad tā pati mašīna nogādā savāktuvē transportam uz darba vietu.

Papildus šim kodolam nometnē no apkārtējiem pagastiem bija sadzīts ļoti daudz latviešu zemnieku — zirdzinieku. Par laimi šoferiem šo spaidu darbu nometni izbaudīt nācās tikai dažas dienas, jo 22. jūnijā sākās kaŗš ar Vāciju. Pēc kādas nedēļas sarkanie jau atkāpās un tad ar draudiem un ieročiem šoferus piespieda braukt Pleskavas virzienā. Sastādīja atkal auto kolonnas ar mantu, čekistu un kareivju kravām. Taču nemitīgos vācu uzlidojumos ceļā viss juka, un katrs glābās, kā varēja. Jo tālāk, jo kolonna kļuva īsāka, tā ka visiem šoferiem, kas vien vēlējās, izdevās izmukt.

*

Kad pēc 9 gadiem jāraksta šīs atmiņas par deportācijām, kad jāatceras, kas pēc tam noticis un var vēl notikt, atliek tikai nopūsties par cilvēces aklumu. Liekas, ka apstulbumā vēl brīvās tautas gaida, līdz tās citu pēc citas aprīs čeka. Milzīgajos Kremļa īpašumos caurmērā būs tikai 2 cilvēki uz kvadrātkilometra. Kas par plauju Stalinam būtu rietumos! Tikai jāpagaida . . .

Lietuviesu chronika

Pēc jaunā pārkārtojuma Lietuvas Sarkanā krusta galvenā valde arī turpmāk atradīsies Reitlingenā, bet kārtos tikai principiālos jautājumus. Pārējās lietas vadīs un izšķirs direktors Minchenē līdz ar atsevišķiem joslu pilnvarniekiem.

Ženēvā IRO ģenerālpadomes sesijā lietuviešu pārstāvji apellēs par DP statusa piešķiršanu bēgļu grupām, kam tā līdz šim nebija. Minētais sevišķi attieksies uz Mazās Lietuvas (Klaipēdas apgabala) bēgļiem.

Par pasaules lietuviešu skautu savienības virsvadoni izraudzīts skautmasters K. Palčiauskas, ASV skautu un gaidu vadītājs.

Bij. Lietuvas sūtnis Vācijā pulkv. K. Škirpa pēc ieceļošanas ASV atradis darbu kongresa bibliotēkā Vašingtonā.

Albertas Čižauskas, agrākais ASV vicekonsuls Pakistānā iecelts par ģenerālkonsulu Indonēzijā. Piezīmējams, ka viņš nav vienīgais lietuvietis, kas atrodas ASV diplomātiskajā dienestā.

Par „Lietuvas republikas dienu" Ohaio štata gubernātors izsludinājis Lietuvas neatkarības 32. gada dienu, aicinot to attiecīgi atzīmēt.

Kanadas valdība nesen legālizējusi organizāciju Lietuvas atdzimšanas kustība (English Lithuanian Regeneration Association). Organizācija cīnās par Baltijas valstu neatkarības atgūšanu.

Laikraksta Laisvoji Lietuva prēmijas trim labākiem lietuviešu žurnālistiem par 1949 g. ieguvuši Algirds Tolvidis, Jonas Mašiotas un Egids Ļutauras. Tolvidis dzimis Klaipēdā 1902. g. un ir pazīstams publicists un redaktors. Kādu laiku dzīvojis Latvijā un rakstījis latviešu un igauņu presē Mašiotas dz. 1897. g. Rīgā un tagad dzīvo ASV. Lutauras žurnālista darbu sācis pagrīdes presē padomju okupācijas laikā un ir viens no dedzīgākiem jaunās paaudzes cīnītājiem pret boļševismu.

Latviešu preses balsis

LATVJU VĀRDS

Laikraksts ievietojis iedzamāko sabiedrisko darbinieku atbildes uz jautājumu — palikt Zviedrijā vai izceļot? No raksturīgākajām varam atzīmēt notāres Emmas Balodes domu, ka emigrācija ieilgs. Ideāli būtu palikt Zviedrijā, taču jaunieši varētu doties arī uz tālajām zemēm, lai mācītos, jo attālumiem mūsu dienās vairs maza loma. Nacionālo interešu aizstāvēšanai visvairāk varēs darīt Amerikā. — Tā kā trešais pasaules kaŗš varētu būt drausmīgs Eiropai, adv. H. Liepiņš aizstāv izceļošanu neatkarīgi no tā, vai emigrācija ieilgs vai nē. Latviešu inteligence, strādājot fabrikās, pamazām proletarizējas un aizmirst speciālās zināšanas. — Kārlis Krūmiņš domā, ka Zviedrijas pavalstniecības pieņemšana nebūtu forsējama, jo tā veicinātu asimilāciju — arī Rainis un Aspāzija nekļuva par Šveices pavalstniekiem, — bet prof. J. Vārsbergs uzsver ļoti svarīgo tuvumu tēvzemes krastam, atrodoties Zviedrijā. Bailes no kaŗa ir tikpat lielas Ņujorkā, kā Stokholmā.

Dzejnieks Andrējs Eglītis norāda: Skandinavijas telpai jākļūst par otru Kurzemes cietoksni, no kuŗa atkāpsimies ar ciņu un pēdējām laivām. Vienīgi ļaudis ar lielām ģimenēm var doties tālāk pasaulē „saimnieciski nostiprināties". Rietumu domāšana sākusi pūt gadsimta vidū un latviešu pilsonības lielais vairums līdz ar to, nesdams savu zārku līdz. Tā aizklīst pa veciem rietumu pionieŗu ceļiem un, kolīdz dabūjusi jumtu virs galvas, aizmieg un neatsaucas. Tā trimda ieilgst mūsu pašu vainas pēc. — Veronika Strēlerte domā, ka par mūžīgā žīda tagadnes brāli kļuvis mūžīgais bēglis un neapmierinātais, kam nevienā zemē nav pietiekami labi un droši. Pret šaubīšanos ticībā nevar līdzēt nekādu ārējo apstākļu maiņa. — Glezn. N. Strunke norāda: ja emigrācija ieilgtu, tad latviešu jaunradītājam māksliniekam nebūtu ieteicams palikt Zviedrijā. Te gan lielas iespējas diletantiem. Zviedru mākslā savā izpausmē ir gan kosmopolītiska, bet iekšējā organizācijā šovinistiski nacionāla, tā ka citas tautas gleznotājs vienkārši netiek ne kotēts, ne saprasts. Gleznotājam jāemigrē tur, kur cieni svēto garu — individu — uz latiņu, nevis protestantiskās kultūras sfairām.

LATVJU ZIŅAS

Šis kreisā spārna laikraksts Zviedrijā, pieskaņoties nacionālās komitejas organizēšanai Beļģijā, par ko ziņots arī Latvijā, raksta, ka šādu uzdevumu veikt nemaz necesot Beļģijas tautiešu spēkos. Dažas vietējās pazīstamās personas uz ierosināto aicinājumu nemaz neesot atsaukušās un tāpēc par dienas varoņiem ar veciem saukļiem atkal kļuvuši Jānis ar Pēteri un tagad dibināšot diezin kuŗu pēc skaita organizāciju. Beļģijas latviešu organizāciju padomes, kas arī pieder ierosinātājiem, darbība tēlojoties kā nepārtraukta neveiksmju virkne. Organizācija bijusi nolaidīga karaviru kapu lietā un varējusi radīt vienīgi naidu un nesaticību Beļģijas tautiešu starpā. Sistēmatiski un neatlaidīgi padomei tuvu stāvoši cilvēki jaucot Sarkanā Krusta darbību, tāpēc esot pamats domāt, ka vēlēšanās piedalīsoties ļoti mazs tautiešu skaits. Ja arī nac. padomi ievēlētu, tā drīz vien apgulšoties un vairs neatmodīšoties.

LONDONAS AVĪZE

Vēlot Latviešu nacionālās padomes veidošanās gaitu Lielbritānijā, tā ierosināts paraģot, ka izstādījums izveidosies par priekšzīmīgāko vienības un cīņas organu brīvajā rietumu pasaulē. Kāpēc? Tāpēc, ka Anglijas latviešu vairākums ir bijušie karaviri.

Kā Londonas Avīzē, tā arī latviešu sanāksmēs visās Anglijas malās ar maz izņēmumiem izteikta uzticība vienas vispārējas pārstāvības radīšanai. Līdz ar to norādīts pateikts, ka mēs noraidām ārtru šķelšanos: Vienprātību ciņā par Latviju, nost ar partiju vecajiem kaŗiem! Un ja vēl būtu aprindas, kas mēģinātu apgalvot, ka [illegible] atbalstām nevēlamu diktātorisku uzkundzēšanos vai [illegible] ratijas principus, atbildēsim viņām vienkāršā karaviru valodā: „Kungi, pastāviet pie ratiem! Mēs pierādīsim, ka demokratija ir taisni tur, kur jūs neesat tuvumā."

Mums jāpatur acis un ausis vaļā un ar vislielāko nopietnību jāsagatavojas LNP pirmajām vēlēšanām. Mēs labi atceramies vēlēšanas, komitejas un komandantus Vācija. Tur bija daudz goda vīru bet, par nožēlošanu gadījās arī citādi. Tāpēc kandidātus uzstādot un balsojot — uzmanību pie katra soļa!

Kais padomnieks

u virsrakstu turpmāk laiku publicēsim lietpratēju rakraktiskiem padomiem medijuridiskos un citos jautājuzinām arī lasītājus ierosināt tematus.

Redakcija

PALIDZĪBAS SOMAS SATURS

atrā nopietnākā saslimšanas pieciešama ārsta palīdzība, jai palīdzībai un vieglāko stēšanai katrā ģimenē pajāja somā visai derīga var za mājas jeb ceļojuma ap-

apkopšanai ziepes u jau katram būs. Tālāk vili pirmās palīdzības saiņi ējs, 1 mazs), marlijas salles plast., 2 gab. 10 cm plats, es (2 gab.), lignīns (100 g g.). „Hansaplasts elast", ts.) Ļoti noderēt var šķe cete.

ārtnes dezinfekcijai der jovai Šepso vai kas līdzīgs (1 es apbārstīšanai, lai aizkašanu — marfanila — prontal. (1 kārb.), bora vai unguen- (1 tūb.), ichtiola ziede (1

ārējie līdzekļi: uletes, 20 gab. (0,1) — 1 rīšai vārīta ūdens dezinficēšanai; 1 ēdamkarote no 1 uz 1 glāzi silta ūdens kakla a kakla sāpes.

abl. (0,04) mutes skalošanai glāzi ūdens.

anganic., 10,0 — daži graūdens mutes skalošanai.

momillae (kumelīšu ziedi), rījums mutes, kakla skalonai pie uzpūstām iekšām. e (liepu ziedi), 50,0 — tēju ot pret saaukstēšanos, ļe-

euralgica vai Aspirin tabl. on tabl. (0,3) vai citas — šanās, pret sāpēm.

le, 1 tūb. (vai 10% Cibazol ziede, 15,0) — pie iesnām apziest „suņa nagļu", sā-

Eleudron vai Sulfothiazol smagākas saaukstēšanās, na, asinssērgas un citām ējām, pirms zoba raušanas, s tabl., 20 gab. — ja grūti

ulat — pa 1—3 tējkarotes ar dera uzpūšanās, vieglākas dēšanās.

abl., 20 gab. — prer caur-

. vai Isacen vai Istizin vai pret vēdera aizcietējumu. Pavyco vai Belladonna — pret žņaudzējiem vēpūšļī žults vados.

Bromural tabl. vai Baldea va Balderiāna saknes) — nomierināšanai.

valerianicum vai Validol — kuru vai ūdeni pret sliktu oņa, sirds klauvēm, uzbu-

bl. vai Coramin pilieni vai l. vai pilieni — ja vājs; ja slimo sirds, tad jātur sirds līdzekļi, bet kādi nes jānoteic ārstam.

be vai Percainol zalbe zi.

f. Dr. med. Nik Vētra

Vārds mūsu spēka vīriem

Latviešu bokseri un svaru cēlāji gatavojas meistarsacīkstēm Anglijā

Gatavodamies piedalīties Anglijas latviešu meistarsacīkstēm boksā, kas notiks 1. un 2. Lieldienās Konventrijā, meistarībai pulcējās krietnākie latviešu bokseri. No rokās savainojuma patreiz jau atspirdzis V. Legzdiņš, kas guvis vērtīgus panākumus pēdējo gadu Velsas ogļraču meistarībās. Londona rūpīgi sacensībām gatavojas Līcis ar Dauguli, bet nesen Kardifā no kuģa nokāpis un apsolījis piedalīties bij. libekietis Veiss. Ja pēdējā brīdī pastnieka ceļam nepārakrīes „mīļās kaķis", tad rikotāji cer saņemt pat tādu „dūžu" kā Gulbja, Priekuļa un Lībekas smagsvara Krumiņa pieteikumus. Klāt nākot vēl daudziem jauniem talantiem, it sevišķi vidējo svaros, sagaidāmas spraigas cīņas.

Jauku pārsteigumu sagādājuši Donkasteras ogļraču sportisti, kas, vesera metēja G. Vainovska vaditi, līdz šim klusībā trenējušies svaru celšanā. Šim veselīgajam un trimdas apstākļos tikpat kā „izmirušajam" sporta veidam pievērsušies ap 15 sportistu, pie kam sekmīgākie jau sasnieguši tādu gatavību, ka donkasteriešu pamatoti sākuši domāt par meistarsacīkstēm. Prāvs pulciņš spēka vīru piekopj nodarbības svaru celšanā arī Līdsā, kas, Latvijas rekordista K. Blieskalna „izskoloti", iecerētajās meistarsacīkstēs var kļūt ciets rieksts Donkasteras vīriem.

Londonā, martā.

U. Priedītis.

Osnabrika uzvar angļu joslas sardžu vienību turnīrā basketbolā

Angļu joslas sardžu vienību basketbola turnīrā Osnabrikā piedalījās Osnabrikas depo, Goslāras, Fogelsanga, Reinzemes sastādītā un Icehoes polu izlase. Kā jau bija sagaidāms, turnīrā izteicās latviešu basketbolistu pārākums. Ievērojot kuplo dalībnieku skaitu un sacensību spraigumu, liekas, tas angļu joslā bija viens no pēdējā laika izcilākajiem notikumiem latviešu sportā.

Turnīra ievadījumā Icehoes polī 16—15 uzvarēja Goslāras latviešus (polu vienībā labākais vīrs bija latvietis Lieljuris), Osnabrikas depo izlase 56—17 Fogelsangu. Turpmākajās sacensībās Reinzemes sastādītā pārliecinoši 42—10 pieveica Icehoi; bet pēc īsa starplaika zaudēja 26—27 Goslārai. Icehoes un Goslārās sacensība bija skaistākā pirmās turnīra dienas spēle.

Nākamajā dienā izšķirīgajā cīņā sastapās Reinzemes sastādītā pret Osnabrikas depo izlasi. Šo sacensību vairāku simtu skatītāju vidū vēroja arī daudzi angļu armijas augstākie virsnieki ar dāmām. Osnabrikiešu sastāvā cīnījās igaunis Pāls, Šenbergs, Švolmanis, Bērziņš, Birzaks, reizemiešu — Sproģis, Aužels, Skuja, Mastiņš un lietuvietis Kinčinas. Osnabrikiešu priekšrocība blakus lielākajai spēles rutīnai bija garie augumi, toties reinzemieši, īpaši Aužels, cīnījās ar milzīgu enerģiju. Pēc straujas un kombinācijām bagātas spēles uzvarēja Osnabrika 41—27.

Uzvarētājus uzrunāja sardžu un darba vienību inspektors angļu pulkv. Valenteins un pasniedza 1. vietas ieguvējiem armijas vairogu, bet 2. v. — bronzas medaļas. Bez 1. un 2. v. ieguvējiem labākā vienība bija Goslārai, kas neatlaidīgos treniņos nākotnē var gūt labas sekmes; no jaunākās paaudzes basketbolistiem uzmanību saistīja V Sproģis, Vīgants, Vārna, Navarskis un Ķīsis.

—lt

Sporta veids kur latvieši līdzvērtīgi amerikāņiem

PIEZĪMES PAR ASV VOLEJBOLU

Katram, kas mazliet interesējas par sportu, aizvien bijis skaidrs, ka volejbols ir amerikāņu spēle un uz Eiropu pārvests galvenokārt ar YMCAs starpniecību. Tagad, sastopoties ar šīs nozares ļaudīm ASV, ar izbrīnu nācies dažkārt dzirdēt, ka volejbols esot eiropiešu sporta veids. Ka tā ir aplamība, protams šaubu nav

Ieganst šādam uzskatam, šķiet, meklējams tai apstāklī, ka Amerikā, šī spēle nav tālu tik populāra kā tas bija, piem., Latvijā, Igaunijā, Čechoslovakijā uc. Tā šeit palikusi it kā pusceļā starp atpūtas un sacīkšu sporta un ir viena no retajām nozarēm, kur redz darbojamies arī vecākā gada gājuma vīrus (nereti pat tuvu piecdesmitiem). Sai sakarā tūliņ jāpiebilst, ka amerikānis, ja viņš nav uzrādījis spējas vai panākumus, lai varētu pārvērst fizisko kultūru par ienākumu avotu, ar visai maz izņēmumiem aktīvās sporta gaitas izbeidz pēc vidusskolas, kolledžas vai universitātes nobeigšanas uz visiem laikiem.

Vienību skaits lielajā Amerikā ir visumā niecīgs un to spēju līmenis ļoti dažāds. Savādākais, ka organizācijas šai nozarei tikpat kā neatvēl līdzekļus, un volejbols bazēts vai vienīgi uz privātu iniciātīvu un financēm. Tādēļ gandrīz katrai vienībai ir mecenāts resp. volejbola entuziasts, kas gādā par spēlētājiem Ja tāda nav, izdevumi jāsedz pašiem vienību dalībniekiem „uz galvinām". Tas galvenokārt tādēļ, ka sacīkstes notiek bez skatītājiem un nekā neienes.

*

Ka latviešu volejbols ir uz pareiza ceļa, pirmo reizi varējām jaust, kad priekš vairāk nekā 20 gadiem mūsu YMCAs vienība uzvarēja šīs pasaules organizācijas sarīkojumā Kopenhagenā. Vēlāk to vēl vairāk apstiprināja mūsu studentu un studenšu lieliskie panākumi pasaules meistarsacīkstēs Tomēr tā īsti ar pašas volejbola dzimtenes pārstāvjiem iepazināmies tikai 1948. g. trimdā, kad Vāclja viesojās ASV valsts izlase. Toreiz mūsu steigā sastādītā vienība izrādīja amerikāņiem nopietnu pretestību, gan zaudējot 1—4 un 0—2. Par šīm sacensībām plašu atreferējumu tagad var lasīt īpašajā volejbola žurnālā International Volley Ball Review 1950. g. janvāra numurā, kur latviešu DP spēlētāji nosaukti par ļoti talantīgiem un lieliem „triku" meistariem.

Šo mūsu, vairāk morālisko nekā faktisko panākumu tomēr nedrīkst pārvērtēt, jo izrādās, ka ASV izlases sastāvā nav bijis neviena no 6 vislabākiem amerikāņu spēlētājiem. Tas tādēļ, ka turnejā varējuši piedalīties vienīgi tie, kas spējuši atbrīvoties no darba ilgākam laikam un paši maksāt visus izdevumus (apm. 1000 dol. personalī! Visā brauciena laikā arī šis vājinātais sastāvs zaudēja tikai vienu setu latviešiem un visu sacensību Čechoslovakijai (1—4), kur to noraudzījušies 7000 skatītāju.

Par jaunatbraukušo latviešu volejbolistu galtām ASV bijām dzirdējuši, ka ievērību saistījis bij. Kursas spēlētājs Igenbergs. Tagad viņa piemēram sekojuši arī citi mūsu sportisti un, šķiet, viskuplākā skaitā Vašingtonas štata lielākajā pilsētā Sītlā. Turienes YMCAs reprezentējošā vienībā cīnās jau 3 latvieši un 1 igaunis. Visvairāk amerikāņus pārsteidza latviešu Bensona un Robiņa gremdēšanas māka, kas tādā izpildījumā viņiem visumā sveša. Šejieniešu spēles veids galvenokārt raksturojams ar lielo kustīgumu laukumā. Piespēles augstas un tālu no tīkla, pie kam spēlētāji nav tik krasi kvalificēti gremdētājos un cēlājos, kā pie mums. Īpatnēji, ka gremdējumus izdara kā no kreisās, tā labās puses, palēcoties galvenokārt ar abām kājām.

Baltiešiem iesaistoties Sītlas YMCAs sastāvā, tā kļuvusi ne tikai par spēcīgāko Vašingtonas štata vienību, bet ar savu spēles veidu ienesusi pat jaunu impulsu visā šejienes volejbola dzīvē. Tā Vašingtonas universitātē Sītlā pat izraudzījuši īpašu cilvēku, kas ierodas uz visām sacensībām, lai pētītu un mācītos kā šeit saka, — „latviešu volejbolu". Pilsētas meistarībā Sītlas YMCAi nav zaudējuma, bet neveiksmi tā piedzīvoja turnīrā Portlendā, Oregonas štatā. Patīkamais pārsteigums tur bija sastapšanās ar trimdas bij. meistarvienības Hersbrukas spēlētāju Bruno Baumani, kas cīnījās vienā no Portlendas YMCAs izlasēm. Viņš arī bija galvenais spēks, kas palīdzēja vienībai izcīnīt 2. vietu.

*

Lai šis ASV volejbola apskats būtu pilnīgāks, vēl nedaudz jāpieskaras arī meistarības izcīņai un sacīkšu norisei. Iedalījuma līgās vai grupās Amerikā vēl nav. Visiem turnīriem pa lielākai daļai ir pilnīgi neoficiāls raksturs, un tajos piedalās uzaicinātas vienības. Sacenšas parasti katrs ar katru un pie tam vienu vai ilgākais divi dienās Tā kā bieži jāspēlē katru stundu viena nopietna sacensība, tad šādi sarīkojumi prasa milzu izturību, kam tieši labākie spēlētāji vismazāk sagatavoti. Arī tā saucamajā ASV meistarībā piedalās vienīgi aicinātas vienības. Nekādas priekšsacīkstes pa štātiem vai apgabaliem nenotiek. Spēcīgākie amerikāņu volejbolisti pašlaik mīt Kalifornijā (Losandželosā), kas arī pag. gadā ieguva meistarnosaukumu. Ja gribētu salīdzināt mūsu un amerikāņu spējas, tad jāsaka, ka latviešu vienības ar tādu spēles māku, kā savā laikā Libekā, Hersbrukā, Eslingenā uc., gūtu šeit lielus panākumus un, jādomā, spētu kvalificēties arī meistarturnīra ielūgto dalībnieku vidū. Par gala rezultātu spriest grūti, bet izšķirējs nepārprotami būtu kondicija, jo tehniski un taktiski mēs esam šejieniešiem līdzvērtīgi. Tādēļ nebrīnīsimies, ja turpmāk par latviešu volejbolistu panākumiem ASV varbūt dzirdēsim aizvien biežāk.

Sītlā, martā. Č.

LATVIETIS SIDNEJAS MEISTARA GODĀ

Sidnejas meistarsacīkstēs šachā uzvarēja 39 g. v. latviešu jurists Bruno Strazdiņš, no iespējamiem 11 punktiem izcīnot 10. Lieliskos panākumus guvušais šachists ir bijušais Eslingenas latviešu kolonijas iemītnieks Viņš Austrālijā sākumā strādāja akmenslauztuvēs, bet tagad dzīvo Sidnejā. Ieskaitot Strazdiņa uzvaru, jau trijās Austrālijas lielpilsētās pirmās vietas šachā izkarojuši latvieši: Melnburnā K. Ozols un Adelaidē L. Endzelīns. Šm.

Foto kameras

LEIKA - CONTAX - RETINA

kā arī pārējo pazīstamo firmu labākos paraugus

piedāvā

Foto Clauss

Eslingenā, Nekāras ielā 9

— Kopš jaunais modelis atrodas logā neviens pircējs vairs neienāk veikalā!

Pasaules sporta laukumos

BC Degerloch, kuras sastāvā lielāko tiesu darbojās Viestura basketbolisti, uzvarēja 59—13 BC Heidelberg. Sekojošajā 4 vienību turnīrā. piedaloties BC Degerloch un Eslingenas YMCAi, izšķirējā sacensībā arī degerlochieši uzvarēja YMCU 29—15.

Kembridžas-Oksfordas 96. sacensība airēšanā notiks 2. aprīlī. Līdzšinējās sacīkstēs 51 reizi uzvarējusi Kembridža un 43 Oksforda, bet vienreiz spēkošanās beigusies neizšķirti. Arī šoreiz favorits ir Kembridža.

Lielākā izmaksa Vācijas futbola totālizātorā konstatēta pēc pagājušās svētdienas spēlēm Bavārijā. Taču naudu vēl pagaidām neizsniegs, jo dalībnieks uz totālizātora zīmītes nesalasāmi uzrakstījis savu vārdu.

Uz 6 mēnešiem Rietumvācijas vieglatlētikas savienība diskvalificējusi bij. pasaules rekordistu Dr. Oto Pelceru, kas vairākkārt mēģinājis pārvilināt uz savu vienību talantīgus vācu vieglatlētus.

Starptautiskā olimpiskā komiteja uzaicinājusi Japānas pārstāvjus uz sēdi Kopenhāgenā. Par Vācijas delegātu uzaicināšanu nekas nav zināms.

Edmonton Mercurys, ledus hokeja vienība, kas izcīnīja Kanadai pasaules meistartitulu Londonā, 3—5 zaudējusi kanadiešu profesionāļu vienībai Streadham.

Pasaules tenisa meistarsacīkstēs telpās Ričards Gonzāles 7—5, 6—3, 6—4 pieveica „nekronēto ASV tenisa karali" Džeku Krēmeru, izcīnīdams pasaules meistartitulu. Līdzšinējā 91 sacensībā, ko Gonzales un Krēmers izcīnījuši turnīros ASV. Krēmers guvis 71 pret 20 Gonzālesa uzvarām.

Teodors futbola vārtos, filmu ar šādu nosaukumu pašreiz uzņem Minchenes Geiselgastelga filmu darbnīcās. Teodora lomu tēlo Teo Lingens.

Lielāko stadionu pasaulē izbūvē Maskavā, kas varēs uzņemt 160.000 skatītāju.

„Īsais kurss" sievām mājas dzīves diplomatijā

GUDRA SIEVA

... neaizmirst sava vīra vēstuļu mapi, svārku kabatas, rakstāmgalda atvilktni un neizdara tajās nekādus „izlūku gājienus". Viņa zina, ka vīriešiem, tāpat kā zēniem ir savas mazas trofejas, kuŗu vērtība izskaidrojama tikai ar to, ka tās tur slepeni.

... rūpējas par to, ka viņas rīta svārks vai tā aizstājējs pastāvīgi rītos nemoca vīra skatu. Ja jau pašā dienas sākumā jānoraugās gludināšanā un lāpīšanā, tad tas sabojā vīra garastāvokli, — un taisni rīta oma bieži vien noteic visas dienas panākumus.

... gādā, lai viņas vīram būtu savs stūrītis, kur viņš var pavadīt savas „spurainās" stundas un netraucēts nodoties savām sīkajām kaislībām: pastmarku lipināšanai, avīžu izgriezumu šķirošanai uc. Viņa zina, ka dažu labu laulības krīzi var novērst ar to vien, ka vīram katru reizi nav jāskrien uz klubu vai restorānu, ja viņš kādu brīdi grib palikt netraucēts.

... apliecina mājās savam vīram, ka viņu mīl, bet nedara to sabiedrībā. Viņa zina, ka laulātie, kas glāstās un mīlinās ļaužu priekšā, atstāj ākstīgu iespaidu un rada nepatikamu sajūtu.

... sīkumos lielāko tiesu piekāpjas; viņa zina, ka tas uztur mīlestību. Bet lielās lietās pastāv par savu taisnību, taču laikā prot novērst liekus asumus un tračus

... nealzmirst savu vīru dažreiz apbrīnot, lai viņam apbrīnošana nebūtu jāmeklē kaut kur citur.

... ja viņai kas nepatīkams ar vīru pārrunājams, paciešas tik ilgi, kamēr vīrs ir pašās, — viņa zina, ka ne vienam ļaužu vieglāk sakaitināt, kad tas izsaucis.

... nejautā mūžīgi: „Us kurieni?", kad viņas vīrs iet uz durvīm. Viņš vairs nav nekāds skolas puika, kam jāpaceļ roka un jājautā, ja grib kaut kur iziet. Viņa zina, ka pastāvīga ārtaujāšana vīram nepatīk un viegli viņu varētu pavedināt izgudrot dažādas izrunas; bet kas pie izrunām pieradīs sīkumos, vēlāk tās izlieto arī lielās lietās — un taisni tajās atklātība laulības dzīvē ir visvarīgākā.

RAIBĀ PASAULE

▼ Pirms dažām nedēļām pie ogļraktuvēm Jorkšairā, Anglijā, piestāja elegants limuzīns. No tā izkāpa 33 g. v. Midžlija, ogļracis, kas pirms gada angļu futbola totālizātorā bija laimējis 30.000 mārciņu. Viņš devās pie raktuvju vadības un lūdza atkal darbu pazemē, jo gada laikā laiskā dzīve viņam cēot līdz kaklam apnikusi.

▼ Lielā dzīvokļu trūkuma dēļ ASV turienes laikrakstos ik dienas lasāmi visdīvainākie maiņas piedāvājumi. Kāds Holivudas ārsts bija ievietojis šādu sludinājumu: Chirurgs, speciālists sejas operācijās, piedāvā gīlītu jaunu degunu pret trīsistabu dzīvokli.

▼ Kaseles sporta biedrības dejas sarīkojumā sambas sacensībā uzvarējis 73 g. vecais Jūliuss Bišofs.

▼ Darmštates amatnieka Lancetela ģimenē 3 paaudzes vienā dienā svinēja kāzas: meistara meita salaulājās, vecākiem bija sudrabkāzu diena, bet vecvecākiem zelta kāzas.

Uzdevis V. Rantiņš Sloss-Elmavā

Līmeniski: 1. Ievērojams filozofs. 4. Slimība. 7. Ziemeļu iedzīvotāji. 10. Vīrieša vārds. 11. Mēbele. 12. Slīpēts stikls. 13. Beigu valstsvīrs. 16. Ārprātīga. 19. Pagasts Vidzemē. 21. Pagasts Kurzemē 22. Sportot. 23. Vīrieša vārds. 25. Oga. 26. Ātri gaistoša šķidruma. 27. Dzilas iejūgas. 30. Koku apvalki. 33. Valsts Dienvidamerikā. 34. Vākt augus meža. 35. Sievietes vārds. 36. Vīrieša vārds. 37. Valsts Āzijā. 38. Kanāls Eiropā.

Stateniski: 1. Satikšanās līdzeklis 2. Pilsēta Igaunijā. 3. Dzīvnieks. 4. Derē. 5. Deja. 6. Kauls. 8. Jūtu uzplūdums. 9. Krāsa. 14. Somu valstsvīrs. 15. Pilsēta Latvijā. 17. Fabrikanti. 18. Skolotāji. „tronis". 19. Pieņem. Ģarī zobs. 24. Isi. 25. 27. M. Zvēŗa luga. 29. Persona Blaumaņa Kule. 31. Smērē. 32.

Laimīgās beigas dažā vienkārši tai apstākļi, M Haul

LATVIEŠU SI

Izloze notika Minch martā. Galvenie lair 601; gleznas 794, 633; pulksteņi 1467, 1836; 1960; boksa cimdi 1 svečturi 89; tautiski k sudraba pieciatnieks 821, 845.

Dažādas mantas uz 1, 4, 7, 17, 28, 27, 86, 87, 91, 96, 98, 10 114, 118, 120, 121, 125 148, 147, 150, 153, 158 191, 192, 193, 205, 207 224, 225, 228, 239, 246 268, 275, 278, 281, 282 295, 296, 298, 301, 303 316, 325, 337, 338, 342 367, 368, 370, 372, 373 385, 389, 392, 405, 408 421, 424, 426, 428, 429 458, 469, 473, 475, 477 494, 499, 503, 512, 517 533, 543, 545, 547, 551 559, 563, 564, 566, 570 588, 591, 596, 609, 614 635, 639, 661, 663, 666 701, 711, 716, 717, 718, 741, 745, 752, 756, 757 778, 779, 777, 781, 784, 822, 829, 839, 841, 848, 865, 866, 871, 886, 892, 904, 908, 914, 915, 927, 936, 940, 944, 945, 948,

S. g. 11. f Vir

Pēc darba pilna r

dzim. 1872 ASV, Mic

B dzim. 1871 Vācijā. A

dzim. 1898

Svešas zemes smiltī r Tumdēļ steidzos, steid

Dziļu patei izsakām visiem, kas piec jā aizgājēja Voldemāra tanā. It īpaši pateicam biedriem par lielo rūp un prāv. Birznieka kgm atvadu vārdiem.

(2370) Krēsliņu

Augustu Alf pēdējā adrese Danton send, Kent, England, n meika, C/o E. C Garne boro, N. C., U. S. A.

Zviedrijas ab ieverib

LATVIJAS galvenā Zviedrijā, sākot ar 1 nodota

LATVJU VĀ

LATVIJA pasūtinā maksa izdarāma LA pilnvarotajam

māc. O. Sal

Svenska Kyrkans D Stockholm 7, Di Sverig

LCK apgād

LIELDIENĀM — PAVASARIM!

DĀMU ROKAS SOMAS jaunākie modeļi ādā un buksīnā

Rakstāmmapes un sīkos ādas izstrādājumus

ELEG. CEĻOJUMU RĪTA KURPES

DĀMU, KUNGU UN BĒRNU APAVUS

piedāvā

Eslingenas apavu un ādas izstrādājumu veikals

Innere Brücke 3, īpašn. J. Dempels, E. Findlinga.

LIELDIENĀM

elegantu veļu

piedāvā

Mayer-Lässing

Eslingenā, Innere Brücke 7

PUKES

PŪPOLU SVĒTDIENAI, LIELAJAI PIEKTDIENAI UN LIELDIENĀM VISBAGATĀKĀ IZVĒLĒ PIE

Buhl

Eslingenā, Bahnhofielā 13, t. 17439.

LIELDIENU PRIEKAM

bagātīgā izvēlē

DESERTA OLAS KATRAI GAUMEI,

ŠOKOLĀDES OLAS

KROKANTS UN MARCIPĀNS.

Labākās Lieldienu dāvanas

Kafijas servize 15 daļīga, balta	16.95
Kafijas servize 15 d. balta ar zeltītu malu	25.50
Kafijas servize 15 daļ. puķaina	25.50
Pusdienu servize 23 daļīga	35.-
Pusdienu servize 23 d. zeltītu robainu malu	48.75
Pusdienu servize 23 d. zeltītu gludu malu	54.50

Šķīvju komplekti

1.95 2.50 3.25 4.25

Mūsu speciālais piedāvājums ŠĶĪVJI ZELTĪTĀM MALĀM -.95 seklie un dziļie

KAUFHAUS ORION

Pie jaunas kleitas jaunu korseti

Korsetu veļas speciālajā veikalā Pliensau ielā 41 E. Kipp

Pēdējie jaunumi lielā izvēlē

Kleitas ♦ blūzes svārkus ♦ mēteļus

piedāvā

Textil-Etage

ESLINGENĀ

Rittera ielā 7, pie Postmichela strūklakas

DELIKATESES, ALKOHOLISKUS DZĒRIENUS, DIENVIDUS VĪNUS, VERMUTU, DZIDRO 45% par DM 3.90.

piedāvā

Feinkost Mayer

Pliensau ielā

Kungu — dāmu — odeļu — DRĀNAS

piedāvā

AUDUMU NAMS

C. u. A. BAUSCH mant.

Martina ielā 6, Eslingenā

ACĒNES TIKAI PIE LIETPRATĒJA

Optiker Günther

ESSLINGEN Innere Brücke 22

Krustvārdu mīkla

Uzdevis
V. Rantiņš
Šloss-Elmavā

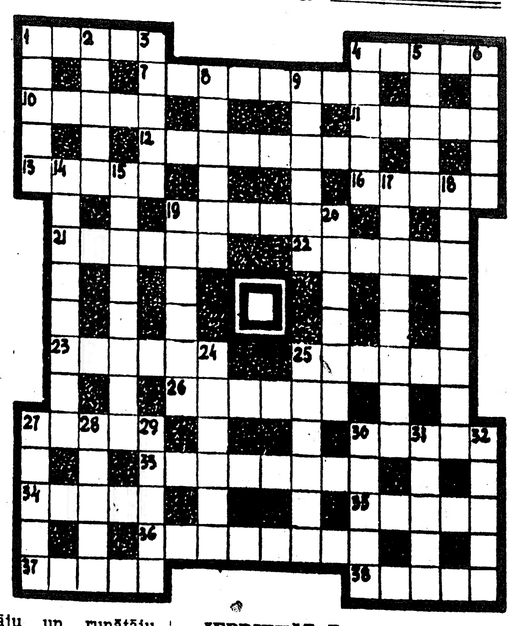

Limeniski: 1. Ievērojams filozofs. 4. Slimība. 7. Ziemeļu iedzīvotāji. 10. Vīrieša vārds. 11. Mēbele. 12. Slīpēts stikls. 13. Beļģu valstsvīrs. 16. Ārprātīga. 19. Pagasts Vidzemē. 21. Pagasts Kurzemē 22. Sportot. 23. Vīrieša vārds. 25. Oga. 26. Ātri gaistošs šķidrums. 27. Dziļas ielejas. 30. Koku apvalki. 33. Valsts Dienvidamerikā. 34. Vākt augus mežā. 35. Sievietes vārds. 36. Vīrieša vārds. 37. Valsts Āzijā. 38. Kanālis Eiropā.

Stateniski: 1. Satiksmes līdzeklis 2. Pilsēta Igaunijā. 3. Dzīvnieks. 4. Derē. 5. Deja. 6. Kauls. 8. Jūtu uzplūdums. 9. Krāsa. 14. Somu valstsvīrs. 15. Pilsēta Latvijā. 17. Fabrikanti. 18. Skolotāju un runātāju „tronis". 19. Pieņem par savu. 20. Garš zobs. 24. Isi. 25. Latviešu aktrise. 27. M. Zīverta luga. 28. Sievietes vārds. 29. Persona Blaumaņa lugā Uguns. 30. Kule. 31. Smēre. 32. Strēmele.

IEPRIEKŠEJĀS KRUSTVĀRDU MĪKLAS ATRISINĀJUMS

Limeniski: 1. Kērne. 4. Vēzis. 7. Lamas 8. Salmi. 9. Ost. 10. Izart. 12. Āpsis. 14 Ārijs. 17. Sloka. 20. Īri. 21. Ēdole. 22. Grāfs. 23. Arājs. 24. Abava. — **Stateniski:** 1. Kelti. 2. Rampa. 3. Elsot. 4. Vesta. 5. Zīles 6. Slims. 11. Rej. 13. Pil. 14. Aleja. 15. Ilona. 16. Sieks. 17. Sigma. 18 Otava. 19. Ausma.

Laimīgās beigas dažās filmās izpaužas vienkāršī tai apstāklī, ka filmai ir beigas.
Haulijs R. Everharts

LATVIEŠU SKAUTU ORGANIZĀCIJAS MANTU LOTERIJAS
laimestu saraksts

Izloze notika Minchenē, 1950. g. 20. martā. Galvenie laimesti: foto aparāts 601; gleznas 794, 833; akvarelis 974; rokas pulksteņi 1467, 1836; galda pulkstenis 1960; boksa cimdi 1499, 1728; tautiski svečturi 89; tautiski koka šķīvji 383, 1072; sudraba pieclatnieks 441, foto aparāti 821, 845.

Dažādas mantas uz šādiem numuriem:
1, 4, 7, 17, 26, 27, 30, 33, 37, 39, 67, 68, 86, 87, 91, 96, 98, 102, 103, 110, 111, 113, 114, 115, 120, 121, 125, 129, 134, 139, 140, 145, 147, 150, 153, 158, 169, 172, 173, 175, 191, 192, 193, 205, 207, 209, 212, 218, 222, 224, 225, 228, 229, 240, 249, 251, 257, 265, 268, 275, 278, 281, 282, 283, 286, 287, 293, 295, 296, 298, 301, 303, 305, 306, 307, 314, 316, 325, 337, 338, 342, 357, 359, 360, 363, 367, 368, 370, 372, 373, 377, 378, 382, 384, 385, 389, 392, 405, 408, 412, 413, 417, 418, 421, 424, 426, 428, 429, 436, 438, 447, 454, 458, 469, 473, 475, 477, 484, 486, 490, 492, 494, 499, 503, 512, 517, 521, 522, 523, 524, 533, 543, 545, 547, 551, 554, 555, 556, 558, 559, 563, 564, 566, 570, 571, 575, 576, 577, 588, 591, 596, 609, 614, 619, 622, 631, 632, 635, 639, 661, 663, 666, 667, 684, 689, 693, 701, 711, 716, 717, 718, 722, 733, 739, 740, 741, 745, 752, 756, 757, 762, 764, 766, 769, 773, 776, 777, 781, 784, 790, 806, 807, 811, 823, 829, 830, 841, 848, 856, 858, 862, 863, 865, 866, 874, 886, 892, 895, 899, 902, 903, 904, 908, 914, 915, 927, 928, 931, 934, 935, 936, 940, 944, 945, 948, 956, 961, 962, 963, 968, 976, 981, 986, 997, 1000, 1005, 1014, 1016, 1019, 1022, 1025, 1028, 1029, 1040, 1041, 1042, 1044, 1045, 1049, 1054, 1056, 1061, 1066, 1074, 1075, 1079, 1094, 1099, 1102, 1108, 1110, 1118, 1119, 1120, 1122, 1132, 1136, 1137, 1147, 1150, 1154, 1155, 1158, 1159, 1161, 1162, 1168, 1169, 1174, 1175, 1176, 1182, 1195, 1196, 1197, 1198, 1200, 1201, 1206, 1208, 1209, 1213, 1215, 1220, 1226, 1228, 1229, 1233, 1237, 1241, 1245, 1247, 1253, 1264, 1268, 1269, 1274, 1277, 1278, 1291, 1293, 1297, 1299, 1314, 1323, 1334, 1336, 1337, 1342, 1346, 1347, 1351, 1354, 1358, 1362, 1363, 1368, 1372, 1377, 1378, 1380, 1382, 1393, 1394, 1400, 1402, 1404, 1411, 1414, 1415, 1417, 1418, 1420, 1434, 1437, 1438, 1440, 1450, 1458, 1463, 1469, 1473, 1492, 1496, 1498, 1518, 1519, 1524, 1525, 1528, 1539, 1542, 1543, 1548, 1549, 1552, 1556, 1557, 1560, 1573, 1580, 1581, 1584, 1591, 1593, 1596, 1610, 1613, 1620, 1623, 1624, 1625, 1629, 1630, 1633, 1634, 1640, 1654, 1656, 1663, 1664, 1669, 1672, 1674, 1678, 1680, 1681, 1683, 1686, 1688, 1695, 1709, 1703, 1705 1706, 1708, 1715, 1718, 1723, 1724, 1726 1727, 1731, 1736, 1737, 1744, 1746, 1749, 1751, 1759, 1764, 1768, 1770, 1772, 1773, 1774, 1780, 1781, 1782, 1788, 1796, 1797, 1802, 1804, 1805, 1813, 1815, 1818, 1824, 1829, 1831, 1832, 1837, 1843, 1847, 1850, 1852, 1854, 1857, 1860, 1861, 1863, 1866, 1869, 1871, 1880, 1886, 1891, 1893, 1898, 1899, 1900, 1902, 1906, 1908, 1909, 1910, 1916, 1917, 1921, 1922, 1927, 1932, 1934, 1941, 1943, 1945, 1949, 1952, 1972, 1976, 1980, 1981, 1983, 1985.

Laimētās mantas pieprasāmas pie vietējo skautu vienību priekšniekiem.

LATVIJAS pārstāvji ārzemēs

ANGLIJĀ: A. Veinbergs, 41, Carysfort Rd., London N 16.
E. Andriņa, 37, Earls Court Rd., London W 8.
E. Rirdāns, 10, Winchester Rd., London NW 3.

ASV: P. E. Irbe, 1500, Sterling Place, Brooklyn 13, N. Y.
A. Bilmanis, 509, 4th Street, S. E. Washington, D. C.
Ed. Dobelis, 503, 2nd Street, NW Waverly, Iowa.
Arv. Lūsis, Rt. 3, Coldwater, Miss.
Rūd. Krafts, Onida S. Dak.
V. Puriņš, 1028, Fulton E., Grand Rapids, Mich.
Jānis Upesleja, 5322, W. Wisconsin Ave, Milwaukee 13, Wis.

AUSTRĀLIJĀ: A. Strazdiņš, Reid House, Canberra, A C. T.
A. Priedītis, 32, St. Mary Street, Camperdown (Sydney). N. S. W.
O. Strauts, P.O. Box 1560, G.P.O. Adelaide, S.A.
A. Medenis, Migrants Centre, Staff, Bl. B. Bathurst
Lonija Kukure, 12, Seventh Ave, Alberton, via Adelaide S. A.
Vilis Ešots, Finsbury Migrants Workers Hostel, Staff, Adelaide-Rosewater, S. A.
E. Meija, 256, St. Georges Terrace, Perth W.

BEĻĢIJĀ: E. Erkens, 127, rue du Fleurus, Chatelet.
Latv. Sark. Kr. Beļģijā, 25, rue Jacques Jordaens, Bruxelles.

BRAZĪLIJĀ: 2. Leimanis, Atlantica 156, apt. 101, Rio de Janeiro.

DĀNIJĀ: A. Uplīte, Prags Boulevard, Lejr., Kobenhavn.
V. Briedis, Postbox 212, Kobenhavn V.

FRANCIJĀ: E. Baumane 56, rue Mchal Foch, Lorient.
K Birzniece, 31 rue de Seine, Paris 6-eme.

HOLANDE: P. Martinsons, Sweelinckplein 48, den Haag.

JAUNZELANDE: Vl. Auziņš, 8, Cracroft Terrace, Cashmere, Christchurch.

KANADĀ: I. Batraks, P. O. Box 1060, Sta C., Toronto 3, Ont.
Brīvā Baiss, Canadian Latvian Newspaper, Box 295, Terminal A, Toronto, Ont.
H. Drupals, 10155, Waverley Street, Montreal, P.Q.
A. Kalniņš, 240, Grace Street, Toronto, Ont.

NORVĒĢIJĀ: H. Dzelzkalns, Jerpefaret 7, Voksenlia, Oslo.

ŠPĀNIJĀ: Dž. Rimkelts, Gran via 15, Bilbao.

VENECUELĀ: J. Henkuzens, Medicatura Central, E-do Lara, Sanare.

ZVIEDRIJĀ: O. Sakārnis (Latvju Vārds), Svenska Kyrkans Diakonistyrelse, Stockholm 7, Diakonistyrelsen.

LCK apgāds LATVIJA,

IZNĀKUSI

Vējiem līdzi

2. grāmata.

Cena DM 5.—

Dabūjama nometņu grāmatnīcās vai pieprasāma pēcmaksā apgādam

GRĀMATU DRAUGS,
Esslingen/N.,
Hedelfingerstr. 3-4

Daugavas Vanagu grāmatnīca,

piedāvā vērtīgas grāmatas:

	DM
Zentas Mauriņas, Sirds mozaika, esejas brošē.	4.—
ies.	5.20
Zentas Mauriņas, Spits, esejas brošē.	7.50
ies.	9.50
A. Grīna, Dvēseļu putenis ies.	14.—
A. Grīna, Saderinātie, trioloģija ies.	19.—
A. Grīna, Zemes atjaunotāji ies.	11.—
A. Muntes, Grāmata par San Mikelu ies.	11.—
J. Jaunsudrabiņa, Nauda	6.50
M. Miķelas, Vējiem līdzi, I. daļa	5.—
E. Virzas, Straumēni	4.75
E. Hemingveja, Ardievas ieročiem	7.25
A. Strindberga, Hēmsalnieki	6.—
Voltēra, Kandids	4.50
A. Grapmaņa, Dzimtā zeme, Latvijas skatu attēli	1.50
P. Klāna, Greizie rati, dzimtenes ainavas miniatūrā	4.—
Latvijas karte, mēr. 1:450.000 grezns izdevums	8.—
Prof. A. Švābes, The Story of Latvia	3.50
E. Zicāna, Vieglā gaita, ābece un lasāmā grāmata	3.—
K. Tumiloviča, U. S. A., prakt. rokas grāmata latviešiem ASV	2.—
A. Poginas-Eiches, A Course of English	6.—
B. un K. Rozes, Latviski-angliska vārdnīca ies.	3.—
K un K. Rozes, Angliski-latviska vārdnīca ies.	7.—
Dr. phil. E. Turkinas, Latviski-angliska vārdnīca	6.50
F. Štrauchs, Vācu valodas pašmācība 100 lekcijās	8.—
Ed. Ozoliņa, Latviski-vāciska vārdnīca	7.50
IRO karte Austrālija	4.—
IRO karte Ziemeļamerika	6.—

Dodoties tālākās emigrācijas gaitās, neaizmirstiet ņemt līdzi Latvijas nacionālo standartinu ar zelta bārkstīm DM 3.50, un standartiņa statīvu ar pamatnei piestiprinātu Latvijas ģērboni, izgriezta kokā DM 16.—.

Visi jaunākie trimdas izdevumi un standartiņi pieprasāmi

DAUGAVAS VANAGU grāmatnīcā,
(14a) Ulm/Donau, Bölcke-Kaserne.

A. Sējzemnieka apgāds,
(24a) Geesthacht/Elbe, Postfach, piedāvā:

populāro V. Ramona romānu

Krusti,

Maksā: I. grāmata DM 3.50, II. grām. DM 3.50. Abas grāmatas kopsējumā DM 7.—

Autors romānā tēlo neseno boļševiku baigo gadu un divu paaudžu kraso sadursmi. Darbs godalgots un oriģinālā iznācis gada laikā 2 izdevumos Šī grāmata silti ieteicama ikvienam latvietim, kam rūp mūsu tautu brīvības cīņas un kopējie likteņi Baltijas valstīs.

Krājumā: Prof. Dr. E Turkinas **Latviski-angliska vārdnīca.** Skolēniem **glītrakstīšanas** (šķērslīniju) un **uzdevumu burtnīcas,** Atkalpārdevējiem pēcmaksā 20% rabats. Izsūta arī atsevišķiem pieprasītājiem. Uz ārzemēm izsūta pret starptautiskiem pasta kuponiem. Var iegādāties arī ārzemēs — pazīstamākajos latviešu grāmatu centros. (280)

LIELDIENĀS DĀVINIET

Akseļa Muntes

Grāmatu par San Mikelu

I. daļa DM 4,80;
II. daļa DM 5.—
un glīts kopsējums DM. 11.—.

Andr. Ozoliņa apgāds un grāmatnīca,
(24b) Eutin/Holst., DP Camp.
(296)

PAZIŅOJUMS LATVIJAS SARKANĀ KRUSTA BIEDRIEM BEĻĢIJĀ

Paziņoju LSKB biedriem ka š. g. 26. martā notikušajā LSKB biedru pilnsapulcē nevarēju sniegt revizijas komisijas ziņojumu par izdarītajās revizijās konstatētajām LSKB vadības kļūdām sabiedriskās mantas apsaimniekošanā, jo vienu dienu pirms pilnsapulces saņēmu valdes lēmumu par manis izslēgšanu no LSKB un aizliegumu ierasties pilnsapulcē. (297)

LSKB revīzijas komisijas priekšnieks.

Latvija uz ASV pa gaisa pastu!

Abonējot LATVIJU uz ASV pa gaisa pastu, Jūs to saņemsit dažās dienās pēc iznākšanas Vācijā. Abon. maksa $ 2.50 mēnesī. Pasūt. izdarāmi pie visiem ASV pārstāvjiem (sk. pārstāvju slud.).

LCK apgāds LATVIJA

Piedāvāju **latviešu grāmatas, notis, pastmarkas, pastpapīrus** un **tautiskus izstrādājumus.**

A KALNĀJS,
Le Moyne Str. 2112, Chicago 22, Ill., U. S. A. (690)

itas ♦ blūzes
rkus ♦ mēteļus
piedāvā
xtil-Etage
ESLINGENĀ
Rittera ielā 7, pie
ostmichela strūklakas

ATESES,
OLISKUS DZĒRIENUS,
DUS VĪNUS, VERMUTU,
0 45% par DM 3.90.
piedāvā
kost Mayer
Pliensau ielā

u— **DRĀNAS**
piedāvā
AUDUMU NAMS
BAUSCH mant.
Martina ielā 6,
Eslingenā

CENES TIKAI PIE
LIETPRATĒJA
Brillen Günther
LINGEN
Innere Brücke 22

S. g. 11. februārī no mums šķīrās mūsu draugs un krusttēvs

agr. Mārtiņš Stulpiņs

dzim. 1922. g. 17. janvārī.

Viņu mīļā piemiņā paturēs
krustmeita, G. Grotusa, ģim. ASV,
A. un K. Druska Kanadā.

Pēc darba pilna mūža piepeši no mums šķīrās mūsu mīļie vecāki tētiņš

Ants Daugurs

dzim. 1872. g. Virgas pag., miris 1950. g. 10. martā. Apbedīts ASV, Midltaunā (Middletown), Hesbrukas (Hasbrouck) kapos

un māmiņa

Baiba Daugure, dz. Rudzīte

dzim. 1871. g. Pērkones pag., mir. 1949. g. 18. jūnijā Hersbrukā, Vācijā. Apbedīta Hersbrukas kapos.

Pēc viņiem skumst
meitas Amerikā.

Voldemārs Krēsliņš

dzim. 1895. g. 1. 11. Jaunpiebalgā, miris 1950. g. 20. 3. Hanavā.

Dziļās sērās
sieva, dēls un vedekla.

Svešas zemes smilti nest bij tik grūti kājām,
Tamdēļ steidzos, steidzos es drīz uz Tēva mājām.

Hermini, Laumu un Gunāru **Kundziņus** no Rīgas un citus radus meklē Bruno Rullis, Greenbanks Hostel (E. 38), Horsforth Nr., Leeds, England. (239)

Dziļu pateicību

izsakām visiem, kas piedalījās mūsu mīļā aizgājēja **Voldemāra Krēsliņa** izvadīšanā. It īpaši pateicamies viņa darba biedriem par lielo rūpību un sirsnību un prāv. Birznieka kgm par izjustajiem atvadu vārdiem.

(293) **Krēsliņu ģimene Hanavā.**

Augustu Alksniti,

pēdējā adrese Danton Hostel, Gravesend, Kent, England, meklē **Vilma Semeika,** C/o E. C Garner, Box 24, Asheboro, N. C., U. S. A. (289)

Zviedrijas abonentu ieverībai

LATVIJAS galvenā pārstāvība Zviedrijā, sākot ar 1950. g. aprīli, nodota

LATVJU VĀRDAM

LATVIJA pasūtināma un abon. maksa izdarāma LATVJU VĀRDA pilnvarotajam

māc. **O. Sakārnim,**

Svenska Kyrkans Diakonistyrelse, Stockholm 7, Diakonistyrelsen, Sverige.

LCK apgāds LATVIJA

	DM
Goertz u. Unseld, **Mediz. Wörterb.** Deutsch-Engl./Engl.-Deutsch	12,50
Eicholtz, **Lehrb. d. Pharmakolog.**	26,50
Poulsson's, **Lehrb. d. Pharmakolog.**	25,—
Franck, **Moderne Therapie**	24,—
F. Lust u. M. Pfaundler, **Krankheiten des Kindesalters**	22,—

Apgādā arī citas medic. grāmatas.

Krājumā latviešu grāmatas lielā izvēlē.

Grāmat. izsūta pēcmaksā; ārpus Vācijas robež. — pret iepriekš sam. + porto.

Mārtiņš Bērziņš,
(14a) Esslingen/N., Abholfach. (291)

APGĀDS ZIEMEĻBLĀZMA

LIELDIENU DĀVANĀM

un tālākajai emigrācijai

jaunākie izdevumi:

1. **Knuta Lesiņa JANKA MŪZIKANTS**
   Pirmais romāns par Latvijas konservātorijas audzēkņu dzīvi un darbu — DM: Broš. 6.— Ies. 8.—
2. **Modra Zeberiņa, TILTI MIGLĀ**
   Jaunā apdāvinātā rakstnieka pirmais romāns par mākslas darba tapšanas problēmām — DM: Broš. 5.— Ies. 7.—
3. **Elzas Ķezberes, ILŪZIJAS**
   Populārās dzejnieces jaunākais dzejoļu krājums. Ies. — DM: 5.—
4. **Alfrēda Dziluma, SĒTNIEKS ČIEPSTS**
   Dieva Dārza triloģijas pēdējā grāmata jauniem un veciem par Latvijas dabu un putniem. Broš. — DM: 3.—

Krājumā:

1. **Arvēda Švābes, DARBS**
   Vienīgais tāda veida romāns par vecās muižas kalpotāju dzīvi un kāda zēna augšanu — DM: Broš. 5.— Ies 7.—
2. **Ed. Virzas, LAIKMETS UN LIRA**
   Ievērojamā dzejnieka izlases krājums J. Rudzīša sakārtojumā — DM: Ies 5.50

Sagatavošanā:

Annas Dagdas **LĪDZĪBAS**
Jaunās dzejnieces pirmais dzejoļu krājums ar izcilu vērtību.

Izsūtu arī atsevišķus eksemplārus. Pasūtinājumi adresējami:

JĀNIS ABUČS,
(282) (24a) Lübeck, Dr. Julius — Leber-Str. 46.

LATVIJAS KARTE

Mērogā 1:450.000, form. 85X115 cm. Saturā ap 5000 vietu nosaukumu. Iespiesta 5 krāsās uz laba papīra, ielocīta vākos.
Kartes cena: Vācijā DM 8.—, Anglijā Sd 12/—, Austrālijā Sd: 16/—, ASV $ 1.50, Kanadā un Dienvidamerikā $ 1.75, Zviedrijā Kr. 7.50, Beļģijā Fr. 75.—.

E. Tomāsa LATVIJA — GRĀMATA PAR DZIMTENI

sniedz ziņas par Latvijas **ģeografisko stāvokli, zemi, dabu un tautu.** Blakus tīri ģeogrāfiskām ziņām tanī atrodami mūsu dzimtenes apraksti no literatūras, tautas teikām un patriotiskās dzejas. Grāmata ir vērtīgs papildinājums **LATVIJAS KARTEI.** Ko jūs izlasīsit grāmatā par dzimteni, to jūs redzami varat atrast kartē. Grāmata bagāti ilustrēta ar 28 attēliem tekstā un 8 attēliem atsevišķi uz krīta papīra. Bez tam tekstā 11 kartogrammas un diagrammas.

Grāmatas cena: Vācijā DM 4.—, Zviedrijā Kr. 4.50, Anglijā Sd 8/—, Austrālijā Sd. 10/—, ASV Kanadā un Dienvidamerikā $ 1.20, Beļģijā Fr. 50.—

PASAULES ATLANTS

32 karšu lapas satur apmēram 11.000 vietu nosaukumu. Atsevišķas ASV un Kanadas, Brazilijas Argentīnas, Čīles, Austrālijas kartes; 5 krāsu iespiedums uz laba papīra.

Atlanta cena: Vācijā DM 3.—, Zviedrijā Kr. 2.50, Anglijā Sd. 3/6, Austrālijā Sd. 5/—, ASV $ 0.75, Kanadā un Dienvidamerikā $ 0.90, Beļģijā Fr. 25.—

Visus izdevumus var pasūtināt tieši izdevējam vai pārstāvjiem:

Vācijā: Apgāds Līdums, Geesthacht, Spakenberg III.
Anglijā: D. V. F. grāmatnīca, 44, Hans Place, London SW 1.; Mrs. M. Ozols, Latvian Hostel, Lightcliffe, Halifax.
ASV: Helmars Rudzītis, 6643, Bergen Place, Brooklyn 20 N. Y.
Austrālijā: J. Strautiņš 12, Seventh Avenue, Alberton S. A.; A. Medenis, Migrants Centre, Bathurst, N. S. W.
Kanadā: Valters Ziedinš 220, Lisgar Str., Toronto 3, Ont
Brazilijā: 2, Leimanis Atlantica 156,apt. 101, Rio de Janeiro.
Zviedrijā: Daugavas apgāds, Garvargatan 11 Stockholm K; L. P. K. grāmatnīca, Box 701, Stockholm 1.

P. MANTNIEKA KARTOGRAFIJAS INSTITŪTS un APGĀDS
(149) **44, rue van Eyck, Bruxelles I, Ch. post 754. 25.**

Tilta abonentu ievērībai!

Ar šo pārtraucam iemaksu pieņemšanu žurnālam TILTS. Sūdzības par eventuāliem aizkavējumiem žurnāla vai prēmiju grāmatu saņemšanā lūdzam turpmāk nevirzīt vairs mums, bet gan tieši apgādam JAUNAIS VĀRDS.

Ar latvisku sveicienu
(294) **PAPARDES ZIEDS**

ANNAS OZOLIŅA APGĀDĀ

24b, Eutin/Holst., DP Camp,

latviskā tulkojumā iznāks
vācu rakstnieka **Teodora Plivjē** grāmata

Staļingradas tragēdija

Šis darbs pēc autora paša pieredzējumiem par pagājušā kara liktenīgo pagriezienu aptvers apm. 500 lapp. un iznāks vienā sējumā. (295)

„LATVIJAS" abonements,

pasūtinot laikrakstu **Da atsev** eksemplāriem (līdz 5 eks ieskaitot), maksā DM 3.— mēn + DM 0.50 par piesūtīšanu pasūtinot kollektīvi vairāk par 5 eks DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēn + DM 1.80 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0.90 par vienslejīgas nonpareiles iespiedrindas aizņemto telpu. Darba meklēšanas sludinājumi par puscenu. Abonementa pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama „Latvijai" (14a) Esslingen/N Breite Str 6.

Lai kanāriju putniņi nesasaldētos

Austrumvācijas apdrošināšanas sabiedrībās kopš vakardienas katrs vācu komūnistiskās jaunatnes biedrs par 25 austrummarkas feniņiem uz 6 dienām var apdrošināt savu dzīvību un locekļus pret negadījumiem lielajās 28 maija demonstrācijās Berlīnē. Ja zilkreklotais komūnistu jaunietis no cīņas lauka neatgriezīsies, viņa piederīgajiem izmaksās 500 ostmarkas, bet ja viņu pārnesīs uz nestuvēm bez sarkanās kaklasaites un ar lauztiem kauliem, viņš personīgi saņems 10.000 marku.

Šī mazā ziņa rāda, ka stāvoklis kļūst nopietns. Ja vēl pirms nedēļas varēja pasmaidīt par dažu uztrauktu preses rakstu un ziņojumiem par komūnistu aktivitāti Austrumvācijā, tad šonedēļ to vairs nevar. Konkrētie un precīzie pārskati, ko angļu un amerikāņu izlūkošanas iestādes nesen ieguva, likvidējot lielāko komūnistu spiegu centrāli Rietumvācijā, runā par krievu gatavošanos ar vācu komūnistu partijas un tautas policijas palīdzību uz vēl nebijušu ofensīvu aukstā kara visvārīgākajā punktā. Nakts maņās un līdzekļus nežēlodami, padomju inženieri izbūvējuši jaunas dzelzceļlīnijas apkārt Berlīnei. Radara staciju tīkls gar Austrumvācijas robežu un ziemeļaustrumu piekrasti jau tagad reizēm pilnīgi nosedz Rietumberlīnes līdostu radio bākas, mudinot uz domām, ka otrs gaisa tilts vairs nebūs iespējams. Pēc ievadnieka Alsopa pirmā bridinājuma arī apakšnamā Vinstons Čerčils un bijušais sabiedroto virspavēlnieks ģen. Eizenhauers Nujorkā runā par baigo un bīstamo spēku Austrumvācijā, ko tur kaļ un liedē ielu cīņu un sarkanā terrora lielmeistars — Spānijas pilsoņu kara asiņainais ģenerālis Gomecs alias Caizers, kas tagad ir tautas policijas šefs.

Lords Vansitarts allaž prazdams lietas nosaukt īstajā vārdā, Daily Mail aicina Rietumeiropas aizsardzības sistēmu dēvē par nereālu iedomu. Lai kā arī pūlēsies pašreiz Hāgā sapulcētie Atlantika pakta ģenerālštābu priekšnieki un aizsardzības ministri, burt tie neprot, un ne maijā, ne jūnijā Eiropai vēl nebūs nepieciešamo 50 labi apbruņoto divīziju. Kamēr to nav, sarkanās armijas pārsvars turpinās radīt krizes aukstajā karā un mazināt reālās iespējas Eiropai atvesēloties.

Arī Strasburgā, kur pašreiz pulcējās Eiropas padome, brīnumus nevar gaidīt un no turienes militārs spēks neizaugs. Varbūt taisni tādēļ šonedēļ Londonas prese atkal reiz sākusi diskutēt jautājumu, vai nebūtu gudri apbruņot pamatīgi Franko Spāniju un tur ierīkot tilta gala poziciju, jo Ziemeļjūras un Atlantika piekraste līdz Biskajas līcim, sarkanajai armijai sakustoties, tik un tā jāuzlūko par zaudētu.

Šajā drūmajā ainavā ir gan arī daži gaismas stariņi. Amerikāņu diplomātu aktivitāte pašreiz pārspēj visu līdz šim redzēto. Nebūtu brīnumi, ja pēc ASV vēstnieka Maskavā Kirka „pastaigāšanās" Akropoles drupās ar kolēģu Elenu no Belgrades tiešām piedzimtu Jugoslavijas un Grieķijas militārā alianse, kā to bīstas Pravdas ievadnieks, un no jau parakstītajiem Itālijas-Turcijas līgumiem rastos Vidusjūras pakts. Arī Maršals Tito pēc sekmīgā plēbiscīta, ko angļu prese zīmīgā kārtā cildina gandrīz vai kā brīvas vēlēšanas, šonedēļ augstsirdīgi parakstīja vīzu līgumu ar Vašingtonu. Tas Jugoslavijā jau šai vasarā iepludinās tūkstošus amerikāņu tūristu ar visiem kapitālistiskās pasaules vilinājumiem, un Jugoslavija joprojām, kā to rāda itaļu komūnistu partijas iekšējā šķelšanās, ir bīstams un reāls spēks pret kominformu.

Bet izšķirīgās instances, kas vienīgās nosaka pasaules politikas gaidāmo laiku rietumu hemisfairā, joprojām nerāda nekādu vēlēšanos novirzīties no sabiedriskās domas uzspiestā piesardzības kursa. ASV demokrati un republikāņi, tāpat kā Lielbritānijas strādnieki un konservātīvie, aizņemti ar vairākuma un mazākuma problēmām un neizbēgamajām iekšpolitiskajām cīņām pirms kongresa vēlēšanām šai rudenī.

Šonedēļ Losandželosas satiksmes tiesā pavecais šoferis Klerenss Viljams drūmi atbildēja uz tiesneša jautājumu, kādēļ viņš nav laikus devis signālu. Šī nevērība bija beigusies ar smagu katastrofu. „Ir tiesa, ka es neizcēlu roku, kad mainīju braukšanas virzienu," teica Klerenss. „Es to nevarēju, jo mans automobiļa logs bija aizvērts. To nolaist es baidījos, lai neapsaldētu kanāriju putniņus, kas atradās manā auto."

Arī tēvocim Samam, vai viņš to grib vai ne, drīz bridinot vajadzēs izcelt roku tā, lai Kremlis redz, ka ASV maina braukšanas virzienu. Sabiedriskās domas kanāriju putniņi varbūt tad dabūs plaušu karsoni, bet katastrofa vēl laikā būs novērsta. Ja turpināsies līdzšinējais atbruņošanās kurss, kur Kremlis gluži pamatoti domā, ka viņam vienīgajam nav jāievēro satiksmes noteikumi, varam gaidīt baigu vasaru, pret kuŗas notikumiem neviena apdrošināšanas sabiedrība Eiropas 200 miljonus un tās kultūru nosargāt nevarēs.

O. B.

NOSITIES ASV VĒSTNIEKS KANADĀ

Vašingtona (E). — ASV ārlietu ministrija trešdien oficiāli paziņoja, ka lidmašīnas katastrofā nosities amerikāņu vēstnieks Kanadā Laurenss Šteinhards un četri citi pasažieri. Speciālā lidmašīnā trešdien viņš izlidojis no Otavas. Vēl nenoskaidrotu iemeslu dēļ lidaparāts nogāzies Kornvelas tuvumā, kas atrodas Ontario provincē.

Berlīnē šovasar gatavojas izšķirīgi notikumi

Austrumvācijas policija plāno pilsētas okupesanu — Jaunas dzelzceļa līnijas apkārt Berlīnei

Berlīne (B). — Pēc ASV augstā komisāra Džona Mekkloja atgriešanās no amerikāņu vēstnieku konferences Romā vairojas pazīmes, ka Berlīnē šovasar gatavojas jauni, izšķirīgi notikumi. Trīs pēdējo dienu laikā vairāki angļu un amerikāņu korespondenti, kā arī Rias raidītājs Berlīnē pavēstījis sensacionālu materiālu, kas nāk no angļu un amerikāņu izlūkošanas dienestiem un liecina, ka jau 1950. gada maijā Maskava nolēmusi sākt otru ofensīvu pret Berlīni, kas draud kļūt daudz bīstamāka par blokādi 1948. gadā. Starts šai ofensīvai būs komūnistiskās jaunatnes gājiens Vasarsvētkos. Tam ar dažu nedēļu atstarpi seko viena demonstrācija pēc otras un padomju karaspēka atvilkšana, aizstājot to ar Austrumvācijas tautas policiju. Spontānās „tautas demonstrācijās" varētu notikt pat Berlines okupēšana, pie kam Padomju savienība varētu teikt, ka sarkanarmija šais notikumos nekur nav piedalījusies un tie ir tikai pašas vācu tautas brīvas gribas izpaudumi.

Herald Tribune korespondents Donkuks 27. 3. publicēja šādu informāciju: „ASV diplomātu konferences dažādās Eiropas galvaspilsētās apspriedušas galvenokārt problēmu kā tikt galā ar nākamo Padomju savienības ofensīvu aukstajā karā. Lai gan pašreizējā brīdī Maskava it kā meklē saprašanos ar rietumiem, mūsu izlūkošanas dienestiem un politiskajiem novērotājiem Rietumvācijā ir pietiekami daudz materiāla, kas liecina par pretējo. Ar 28. maijā komūnistu pieteikto Vasarsvētku gājienu Berlīnē paredzēts sākt jaunu ofensīvu. Tāpēc pašreiz ASV augstā komisāra iestādes Frankfurtē un amerikāņu vēstniecības citur Eiropā mēģina noskaidrot, kādi ir komūnistu plāni un kā vislabāk mobilizēt visus iespējamos saimnieciskos, politiskos un militāros spēkus, lai gaidāmajā situācijā rietumnieki netiktu pārsteigti. ASV noteicējas aprindas nešaubās, ka padomju pozīciju centrs Eiropā ir Berlīne un ka krievu pašreizējā uznēmība sākt jaunu politisku ofensīvu radusies no Padomju savienības augošā militārā spēka un tā fakta, ka atombumba ir arī krieviem."

Tālāk Donkuks savā telegrammā no Frankfurtes uzsver, ka Mekkloja štābā „reālas kara briesmas novērtē tāpat kā ģen Klejs pirmās krievu ofensīvas laikā". Rietumnieku sabiedroto vājākais punkts esot nespēja nodibināt Rietumeiropas politisko, saimniecisko un militāro ūniju. Tāpēc amerikāņu diplomātijas galvenais mērķis būšot Eiropas vienības stiprināšana visiem līdzekļiem, lai atbaidītu Kremli no vēl lielākas aktivitātes.

29. martā Džosefs Alsops, kas pašreiz New York Herald Tribune uzdevumā atrodas Berlinē, sniedz vēl sīkāku pārskatu par padomju plāniem Vācijā. Viņš raksta: „Kamēr Kremlis runā par mieru, sarkanarmijas štābi Vācijā sagatavo jaunu aukstā kara ofensīvu, kas būs bīstamākā no visām līdzšinējām. Tās laikā paredzētas arī tiešas militāras provokācijas. Maijā jaunatnes invāzijai Berlīnē sekos streiki, sacelšanās un demonstrācijas, kuŗās prasīs Berlines atbrīvošanu no angļiem, frančiem un amerikāņiem. Šāda nervoza atmosfaira turpināsies līdz 15. oktobrim, kad paredzētas vēlēšanas Austrumvācijā. Ar visiem līdzekļiem šai vasarā tālāk paplašinās un izveidos tautas policiju, kas jaunai komūnistu valdībai kļūs par spēcīgu izpildieroci. Tālākais viegli paredzams. Austrumvācijas komūnistu valdība paziņos, ka „tautai vairāk nav panesama rietumu lielvalstu okupācija Berlīnē" un izsludinās jaunu blokādi pret miljonu pilsētu. Par šādu totālas blokādes gatavošanu liecina kaut vai tas fakts, ka vislielākā steigā, un netaupot līdzekļus, padomju okupācijas iestādes pašreiz beidz izbūvēt jaunu dzelzceļa līniju tīklu, kas ved apkārt Berlines rietumu sektoriem. Ar to rietumu sabiedrotiem izsists trumpis no rokām cīņā par Berlīni, jo līdz šim arvien vēl varēja paralizēt austrumjoslas satiksmi, jo visas galvenās maģistrāles gāja caur Berlines centru. Bez tam krievi gatavojas arī aizkavēt iespēju, ka varētu tikt atjaunots gaisa tilts. Kā zināms, lidmašīnu nolaišanās sliktā redzamībā un naktī iespējama tikai ar radara vadierīcēm, bet radara viļņu kūļus jaukt viegli ar traucētājiem raidītājiem. Tādus pašreiz steidz izbūvēt."

Neizslēdzot iespēju, ka krieviem varētu būt panākumi, Alsops uzstāda drūmu bilanci: „Ja pierādīsies, ka mēs esam par vājiem, lai noturētos Berlīnē, tad sabruks visa Rietumvācija un līdz ar to mūsu pozicijas Eiropas vēl brīvajā daļā. Pašreiz Kremlis vēl ir par vāju, lai varētu teikt, ka šī ofensīva nav novēršama. Mēs varam to aizkavēt, ja liekam svaru kausos visu savu spēku un noteiktību. Nav šaubu, ka krievu uzmācība ir tikai kaila militāra spēka pārākuma apziņa. Bet šī problēma ir vienkārša — mums jāizbeidz neattaisnojamā paviršība un klausīšanās uz apšaubāmi informētiem ierēdņiem un jāsāk nopietna bruņošanās."

Kur palicis STAĻINS?

Vašingtona (C). — Pirmdien Tiflisā apglabāja Padomju savienības komūnistu partijas vecāko biedru — 85 g. v. Aļekseju Zakaju. Viņš bija viens no tuvākiem Staļina biedriem un cīnītājiem kopš 1905. gada un to bieži minēja kā vienīgo personīgo Staļina draugu. Tomēr ne apbedīšanā Tiflisā, ne Zakajam rīkotā piemiņas ceremonijā Maskavā, kā ziņo UP korespondents, Staļins nav piedalījies. Šis fakts blakus šim rakstam pievienotai jaunākai Staļina bildei, kas, kā redzams, ir rupjš viltojums un samontēta no divi veciem uzņēmumiem, izraisījusi minējumus, kur palicis Staļins.

Pēdējo reizi Staļins parādījās atklātībā Lielajā operā Maskavā pēc līguma parakstīšanas ar Maotsetungu šā gada 16. februārī. Viņš nepiedalījās pretēji agrāko gadu tradicijai 23. februārī sarīkotajā Sarkanās armijas un flotes dienā un neteica arī runu kā citos gados augstākās padomes vēlēšanu priekšvakarā 12. martā. Staļins bija vienīgais no politbiroja locekļiem, kas nerunāja nedz pa radio, nedz kādā vēlēšanu iecirknī. Tas tūlīt izraisīja ārzemju novērotāju uzmanību.

Klātpieliktajā bildē redzams, ka Staļina galva ņemta no uzņēmuma (atdalīts ar svītru), kas labi retušētā veidā, lai noslēptu grumbas sejā, parādījās 1945. gadā pēc Potsdamas konferences.

Vinstons Cercils atkārtoti...

(Turpinājums no 1. lpp.).

vēlētos atkārtoti pasvītrot saviem vācu sociāldemokratu kollēgām, ka viņi tomēr ir par daudz nacionāli." Runu beidzot, britu ārlietu ministrs deklarēja, ka Eiropas ūnijas ministru padome rūpīgi pārbaudīs Vācijas uzņemšanu.

Sevišķi lielu ievērību Čerčila runa izpeinījusies Bonnas aprindās. Lai gan amerikāņu augstais komisārs Mekklojs un aizsardzības ministrs Džonsons deklarēja, ka Savienotās valstis nekad nepielaidīs Rietumvācijas apbruņošanu, pašu vāciešu aprindās tomēr valda uzskats, ka jānogaida tikai īstais brīdis, lai arī opozicijas domas pārmainītos par labu Vācijai.

STRĀDNIEKU VALDĪBAI DIVREIZ MAZĀKUMS APAKŠNAMĀ

Londona (B). — Otro reizi 24 stundu laikā Etlija valdība ceturtdien balsojot apašnamā, dabūja mazākumu ar 26 un 18 balsu starpibu. Sagaida, ka strādnieku partija prasīs stingrāku disciplīnu, jo abās sēdēs, kur bija jābalso par mazsvarīgiem jautājumiem, nebija ieradušies ap 50 sociālistu deputātu un trūka vairāki ministri. Neveiksmīgās balsošanas tomēr neuzskata par neuzticības izteikšanu un valdība paliek amatā.

Trumens maina ASV mazo kabinetu

Vašingtona (C). — Prezidents Trūmens ceturtdien preses konferencē paziņoja, ka iecēlis līdzšinējo ASV aviācijas ministru Stjuartu Saimingtonu par nacionālās aizsardzības rūpniecības augstāko vadītāju. Saimingtons ir ievērojams amerikāņu rūpnieks un pagājušā karā darbojās līdzīgā posteni. Līdzšinējais armijas ministrs Gordons Grejs iecelts par speciālo prezidenta padomnieku, vēstnieks Filips Džesups nāk par galveno palīgu ārlietu ministram Ečesonam, bet valdības saimnieciskā departamenta vadītājs Frenks Pēss iecelts par armijas ministru.

Rietumvācija un Zāra — Eiropas padomes locekļi

Strasburga (B). — Piektdien Eiropas ministru padome nosūtīja Rietumvācijas valdībai un Zāras autonomajai pārvaldei ielūgumus piedalīties kā padomdevējiem locekļiem bez balstiesībām Eiropas padomē. Raksts Bonnas valdībai iesniegts caur augstajiem komisāriem. Tanī aizrādīts, ka padomdevējas locekles lomu Rietumvācijai Eiropas padomē piešķir pagaidām, līdz Rietumvācijas federācijai, attiecībām tālāk normālizējoties, būs pašai savs ārlietu ministrs un pilnīga suverēnitāte, kas tai dos iespēju kļūt par pilnu biedru arī Eiropas ministru padomē.

DAŽOS VĀRDOS

Jaunajā IRO ģenerālpadomes vadībā ievēlēts par prezidentu holandietis Dr. P. J. Dekanters, par pirmo viceprezidentu šveicietis P. Cuters (Zutter) un par otru viceprezidentu jaunzēlandietis J. V. Brennans.

Lielgabalus un vieglos tankus Atlantika plāna ietvaros Itālija uzņems jau šinīs dienās, ziņo AP no Vašingtonas.

Vairāk nekā 1 miljards dolāru valsts aizsardzībai paredzēts Kanadas nākamā gada budžetā, paskaidroja kara ministrs Tebots.

Kanadā turpmāk varēs iecelot arī vācieši. Šie grozījumi imigrācijas politikā pagaidām gan attiecināti tikai uz tuviem radiniekiem. Līdz šim katram vācietim vajadzēja izlūgties parlamenta speciālatļauju.

Arī pēdējais AP korespondents izraidīts no Prāgas. Viņam līdz 8. aprīlim jāatstāj Čechoslovākija. Par iemeslu čechu informācijas ministrija uzdevusi „neobjektivitāti ziņojumos" un „iejaukšanos čechu iekšējās lietās".

Desmit cilvēku atkal aizgājuši bojā kāda franču hidroplāna katastrofā. Tas eksplodēja gaisā un iegāzās jūrā. Glābšanas kuģi un lidmašīnas, ko izsūtīja uz katastrofas vietu, neatrada nekādu pēdu no hidroplāna.

420 vācu ģenerāļu vēl joprojām atrodas dažādos ārzemju cietumos, ziņo ev.-lut. baznīcas virsvalde. 403 vācu ģenerāļiem krievi piesprieduši sodus no 10—25 gadiem.

Šķirt laulību komūnistu partija pieprasījusi agrākajam sava laikraksta Freies Volk šefredaktoram Šapem. Viņa sieva Vilma izsludināta par Tito piekritēju un izslēgta no partijas.

Vispārējā tautas skaitīšana Vācijā paredzēta šā gada 13. septembrī. To izdarīs visās četrās okupācijas joslās.

Priekšlasījumu par bēgļu problēmu paredzēts nolasīt Starptautisko tiesību akadēmijas gadskārtējā kongresā, kas notiks no 10.—14. aprīlim Zalcburgā.

„Okupācijas bērnu" skaits lielā mērā pieaudzis Austrijā. Vinē vien līdz pagājušā gada beigām tas sasniedzis 1810. Amerikāņiem esot 771, krieviem 221, angļiem 288, frančiem 130 un nēģeriem 2 „okupācijas bērni", ziņo Vines dzimtsarakstu nodaļa.

96 stundas atpūtai! Jā, tieši tik daudz brīvu stundu mums visiem priekšā atpūtai. Ko gan visu tajās nevar pasākt? Mēs varam ceļot, dejot vai apmeklēt futbola sacīkstes, mēs varam izbraukt kalnos vai dotiies zaļumos... Bet lai kā tas arī būtu, aizvien mums dzīve sagādā prieka, kad esam labi apģērbušies. Tādēļ dosimies pie Šmita! Vienalga vai jūs esat izšķiries par sporta vai sako uzvalku, ceļojuma mēteli vai kombinēto uzvalku. Kalnu draugiem mēs labprāt piedāvājam mūsu augstās kvalitātes vējjakas, kalniešu svārkus un sporta bikses. Un ja jums vajadzīga Lieldienu dāvana, kā būtu ar vienu glītu virskreklu, jauku kaklasaiti, patīkamu zēna uzvalku un citiem jaukiem sīkumiem?

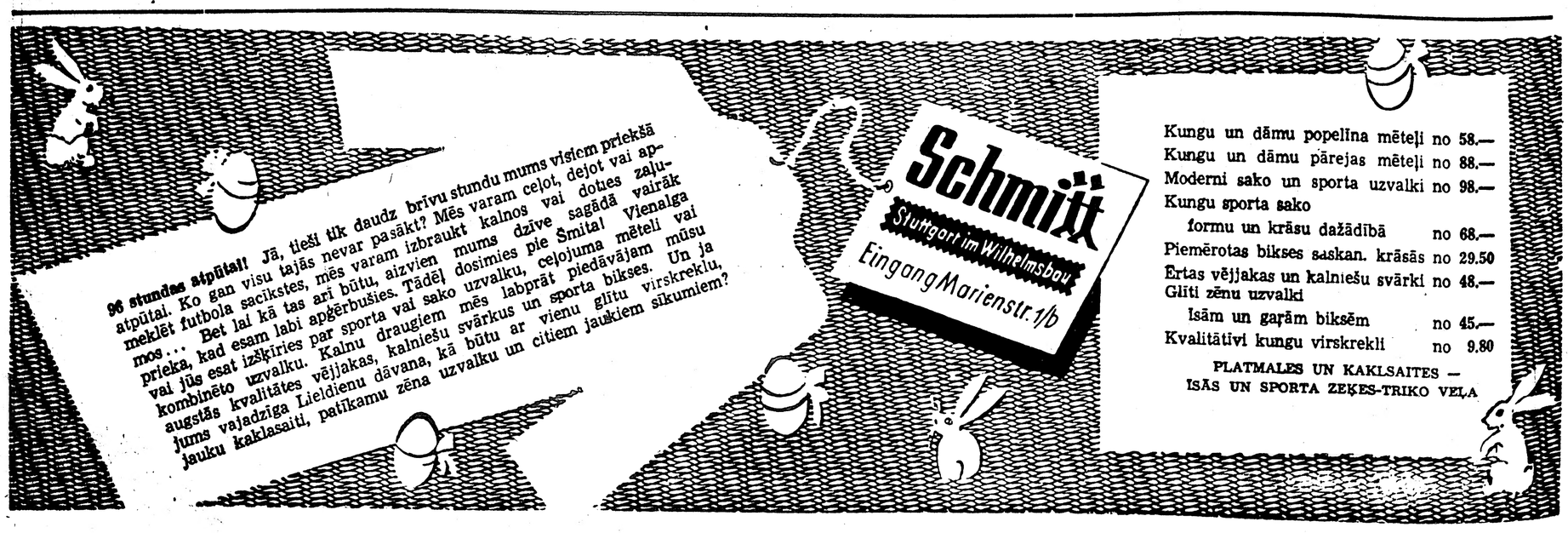

Kungu un dāmu popelīna mēteļi no 58.—
Kungu un dāmu pārejas mēteļi no 88.—
Moderni sako un sporta uzvalki no 98.—
Kungu sporta sako
formu un krāsu dažādībā no 68.—
Piemērotas bikses saskan. krāsās no 29.50
Ērtas vējjakas un kalniešu svārki no 48.—
Glīti zēnu uzvalki
īsām un garām biksēm no 45.—
Kvalitātivi kungu virskrekli no 9.80

PLATMALES UN KAKLSAITES — ĪSĀS UN SPORTA ZEĶES-TRIKO VEĻA